

Politikos apžvalga

BALTIJOS SANTARVĖS VALSTYBIŲ KONFERENCIJOS REZULTATAI

Neseniai Taline sėkmingai baigusi savo darbus, ketvirtoji Baltijos Santarvės valstybių konferencija pasiekė labai svarbių rezultatų. Konferencijos metu buvo išreikštas visų trijų Baltijos valstybių politinis vieningumas, sutarimas ir visiškas pasitikėjimas visais svarbiais politiniais klausimais. Konferencija įvyko tuo metu, kai politinė atmosfera buvo ir dar yra labai nervinga. Tarptautinė padėtis reikalavo nustatyti svarbiausias Baltijos Santarvės vedamąsias linijas tuo metu, kai Europa yra kryžkelėje.

Konferencijoje buvo daug kalbėta apie Tautų Sąjungos ir taip pat saugumo sistemos krizę. Buvo išreikšta Baltijos Santarvės valstybių ištikimumas Tautų Sąjungos principams, kiek jie yra pagrįsti teise ir tarptautinio kolektyvumo dvasia. Baltijos Santarvė žiūri į Tautų Sąjungą, kaip į geriausią taikos ir saugumo laidą visų valstybių laisvai ir nepriklausomai egzistencijai. Baltijos Santarvės valstybių užsienių reikalų ministrai vienu balsu priėmė rezoliuciją, reikalaujanti saugumo garantijų lygybės. Ateities tarptautinėse diskusijose jie laikysis to principo, kad nieko neturi būti nutarta kurios nors valstybės atžvilgiu, pastarajai nedalyvaujant ir nesutinkant.

BALTIJOS SANTARVĖS VALSTYBIŲ ATSTOVAVIMAS TAUTŲ SĄJUNGOS TARYBOJE

Konferencijoje buvo išreikštas pageidavimas, kad Baltijos Santarvės valstybės būtų atstovaujamos Tautų Sąjungos Taryboje. Šis atstovavimas yra labai svarbus Baltijos valstybėms, nes Tautų Sąjungos Taryba turi didelę kompetenciją. Paskutinėmis žiniomis iš Ženevos specialios komisijos Tautų Sąjungos sudėčiai patikrinti priėmė nutarimą padidinti nenuolatinių T. S. Tarybos vietų skaičių iki 11-kos.

Tautų Sąjungos Taryba yra sudaroma iš didžiųjų Santarvės ir prie jų prisijungusių valstybių atstovų, iš viso 14 narių; iš jų 9 nenuolatiniai ir 5 nuolatiniai. Ligi 1922 m. nenuolatinių narių skaičius buvo 4, tais metais buvo padidintas ligi 6 ir buvo priimtas pageidavimas, kad pilnatis, rinkdama nenuolatinius Tarybos narius, atsižvelgtų į pagrindinį geografinį suskirstymą, rasines grupes, įvairias tikiybines tradicijas, įvairias civilizacijas ir į svarbiuosius turto šaltinius.

Šis pageidavimas labai tinka Baltijos valstybėms, kurios sudaro vieną geografinį vienetą ir rytų Europos politikoj vaidina labai svarbų vaidmenį.

BALTIJOS SPAUDOS KONFERENCIJOS REZULTATAI

Baltijos Santarvės valstybių konferencijos metu įvyko taip pat Baltijos spaudos santarvės konferencija. Šios Santarvės konferencijos tikslas yra stiprinti susipratimą, bendradarbiavimą ir bendras visų trijų valstybių tautų pajėgas. Spaudos Santarvės principas yra valstybės ir tautos vienybė ir viešosios nuomonės vieningumas.

Baltijos Spaudos Santarvės konferencija tarp kitko priėmė svarbias rezoliucijas. Buvo konstatuota, kad trijų Baltijos valstybių spaudos bendradarbiavimas eina sėkmingai ir plečiasi buvusių spaudos konferencijų nustatytais pagrindais. Buvo pasiūlyta spaudos ir kultūrinių ryšių komisijoms sudaryti tamsesnį kontaktą su užsienių reikalų ministerijų spaudos skyriais ir kitomis informacijos ir propagandos įstaigomis. Nutarta pavesti prezidentui sudaryti santarvės archyvą ir spausdinti santarvės darbus. Taip pat atkreipti atitinkamų įstaigų dėmesį, kad būtų daugiau keičiamasi kultūrinėmis filmomis ir kino kronika. Keistis iliustracine medžiaga fotografijų ir matricių pavidale. Pagaliau buvo nutarta dar šiais metais įvykdyti nutarimą dėl bendros trijų valstybių žurnalistų ekskursijos ir vykdyti tarpusavio žurnalistų atostogavimą santarvės kraštuose.

VILNIAUS LIETUVIŲ ORGANIZACIJŲ NAIKINIMAS NESILIAUJA

Vilniaus spauda praneša, kad dar vis nesibaigia uždarinėjimas bei sulaikymas Vilniaus krašte lietuvių organizacijų ir jų skaityklų. Šiomis dienomis Vilniaus — Trakų apskrities storasta sulaikęs lietuvių šv. Kazimiero skyrius Pamerkyje (Valkinyko valsč.). Be to, tame pačiame Gervėčių valsčiuje sulaikęs Lietuvių ūkio draugijos skyrius Mockuose ir Gėliūnuose.

LENKAI DIDINSIĄ VILNIAUS KRAŠTE LENKIŠKŲ MOKYKLŲ SKAIČIŲ

„Kurjer Wilenski“ gegužės pradžioje, sąryšyje su surengta gegužės 3 d. rinkliava dėl lenkų švietimo organizacijos „Polska Macierz Szkolna“, rašo, kad Lenkijoje beraščių, per 10 metų amžiaus, esą apie 600.000. Vien Vilniaus vaivadijoje jų esą 200.000. Šie gausūs beraščiai pasiduoda svetimų šūkių įtakai, todėl lenkų kultūra negalinti į juos paveikti, nes tame krašte esą permaža lenkiškų mokyklų. Šiais metais „Polska Macierz Szkolna“ Vilniaus krašte išlaikanti tik 42 mokyklas, kurias lanką apie 2000 vaikų. Iš surinktų dabartiniu laiku aukų ir valdiškos pašalpos organizacija mananti kitais metais įsteigti dar daugiau kaip 60 mokyklų.

Ryšium su ta pačia rinkliava „Slowo“ V. 2 d. atspaudė pasikalbėjimą su „Pols. Macierzy Szkolnej“ pirmininku W. Soltanu, kuris pareiškęs, kad šios organizacijos tikslas esąs ne tik mažinti beraščių skaičių, bet ir stiprinti lenkiškumą ten, kur jam gresia didžiausias pavojus, tai Lenkijos rytų pakraščiuose.

Be mokyklų tvarkymo, organizacija rūpinantis taip pat ir paskaitų bei įvairių iškilmų rengimu, kad tuo būdu sustiprintų tautinio ir valstybinio solidarumo jausmus.

Baigdamas Soltanas pareiškęs, kad dabartiniu metu lenkai negali leisti nutautinti nė vieno vaiko, nes nuo visos tautos vertingumo ir paskirų asmenų pilietiškumo priklausanti lenkų valstybės ateitis.

Neabejojama, kad tos mokyklos bus įsteigtos uždarytųjų lietuviškų mokyklų ir apskritai mažumų mokyklų vietoje.

TARSIS DĖL MAŽOJO PASIENIO SUSISIEKIMO

Gegužės 18 d. į Kauną atvyko Vokietijos finansų ministerijos patarėjas Koerneris, ūkio ministerijos patarėjas Zweckas ir pasiuntinybės sekretorius Doertenbachas dalyvauti lietuvių vokiečių pasitarimuose dėl mažojo pasienio susisiekiimo. Tie pasitarimai eina lietuvių vokiečių prekybos derybų ribose.

Iš lietuvių pusės pasitarimuose dalyvaus p. Kuzminskas ir p. Trimakas nuo užsienių reikalų ministerijos, p. Aleknavičius nuo vidaus reikalų ministerijos ir p. Rimdžius nuo Klaipėdos gubernatūros.

VOKIEČIAI REIKALAUŠ KOLONIJŲ

Vokietijos finansų ministeris grafas Schwerinas-Krosigkas šiomis dienomis pasakė kalbą, kurioje pabrėžė Vokietijos reikalavimus sugrąžinti jai kolonijas. Tą reikalavimą jis motyvavo žaliavos stigimu Vokietijai. Schwerino-Krosigko kalbai skiriama ypatingos reikšmės ryšium su sustiprinta propaganda už Vokietijos kolonijų grąžinimą. Vokiečių politiniai sluoksniai laukia, kad Vokietija artimiausiu laiku oficialiai pareikalausianti sugrąžinti jai kolonijas.

LENKŲ SPAUDA SKATINA RYTŲ LENKIJOS PAKRAŠČIUOSE TURISTINĮ JUDĖJIMĄ

„Czas“ 130 nr. rašo, kad lenkų valdža turinti susirūpinti padidinti turistinį judėjimą į Lenkijos rytų žemes, nes šis judėjimas dabartiniu metu galys tapti geriausia kovos priemone su tų žemių ekonomine krize. Valdžia turinti žymiai sumažinti traukinių tarifus, kad tuo būdu paragintų žmones turistiniais tikslais važiuoti į Lenkijos rytų pakraščius.

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius Itn. Urbanavičius

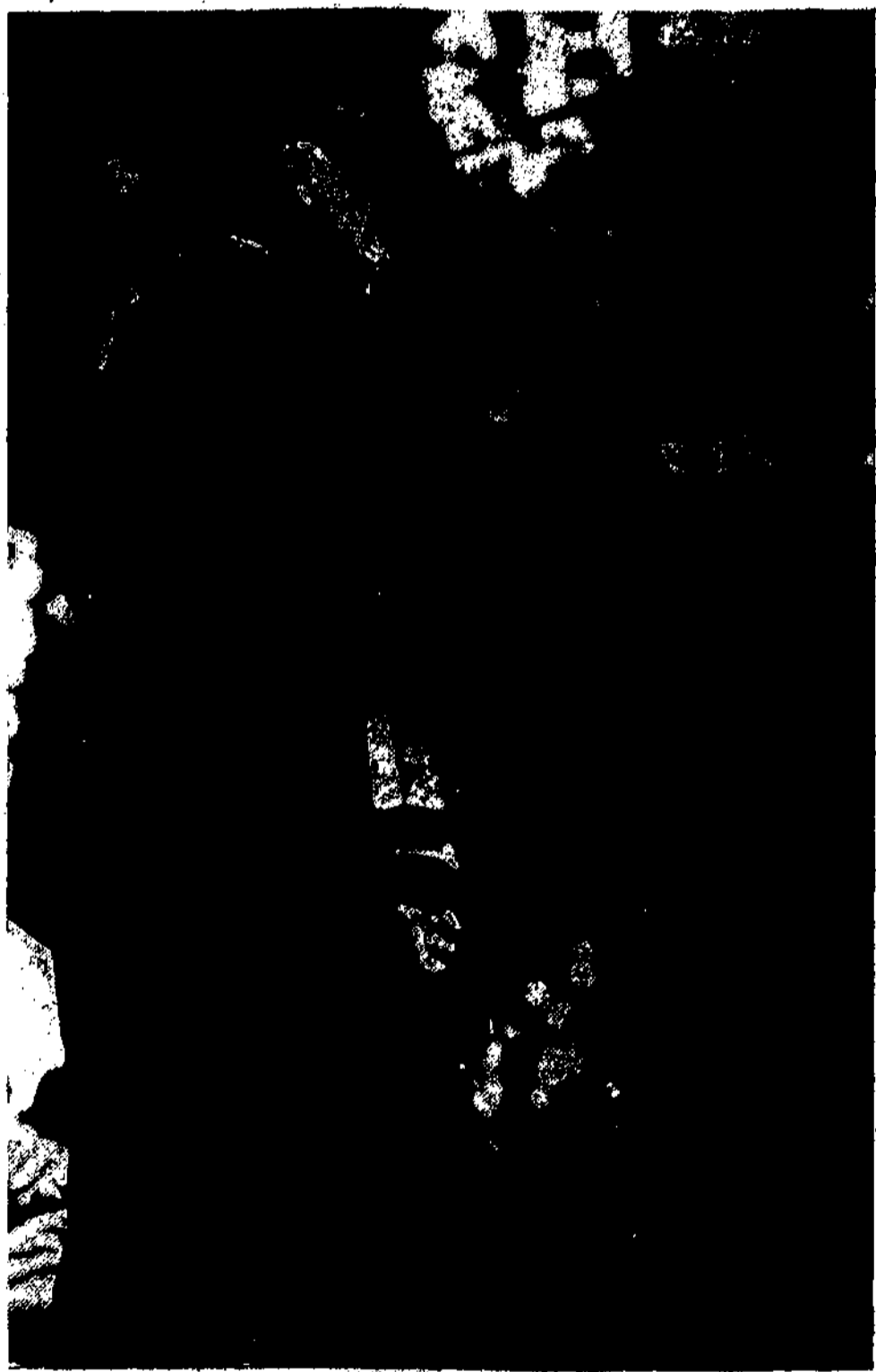
SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, M i š k o, 10, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: puskarininkiams ir kareiviams (tik sau) metams — 5 lt., 6 mėn. 3 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Viesiems kitiems metams — 6 lt., 6 mėn. — 4 lt. ir 3 mėn. — 2 lt. Užsieny, be Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Lietuvos nepriklausomybės šarvai turi būti stiprūs

(Kariuomenės Vado gen. št. plk. Raštikio kalba, pasakyta gegužės 17 d. prie V. D. Muziejaus)

Kariuomenės vadas gen. št. plk. Raštikis pasakė ilgą kalbą, kurioje be ko kito pareiškė:

— „Kaip simboliškai visus mus jungia Nežino-
mojo Kareivio kapas, ši bendra visų valstybės piliečių
auka, sudėta dėl visų mūsų nepriklausomybės, taip ir
visa kariuomenės masė turi visus mus jungti ir artinti,
nes ji susideda iš tos pačios visuomenės paimtų vyrų

Kariuomenės Vadas gen. št. plk. Raštikis
kalba iš V. D. Muziejaus balkono

M. Smečchausko foto

— karių, pasiruošusių ir pasirengusių, reikalui ištikus,
nesvyruojant už visų gyvųjų nepriklausomą gyvenimą
atsigulti net į šaltą, žinomo ar nežinomo kareivio ka-
pą, kad tik Lietuva būtų apsaugota nuo pavojų. Tai
yra pirmas ir bene svarbiausias visuomenės ir kariuo-
menės būtinas vienybės pagrindas.

Lietuvos nepriklausomybę atgavus, pirmoji visuo-
menės ir kariuomenės viešo pasirodymo šventė buvo
prieš 17 metų, t. y. 1919 m. gegužės mėn. 11 d., kada
Kaune buvo pirmoji iškilminga karių savanorių prie-

saika. Šiam įvykiui atsiminti dabar ir norima tokias,
kaip šiandien, šventes rengti kiekvienais metais gegu-
žės mėn. 11 d. arba po tos dienos pirmą sekmadienį.
Tai yra gražus ir remtinas sumanymas, ir tenka linkė-
ti, kad jis būtų visada vykdomas.

Kyla klausimas, ar tiksliai ši diena vadinama e-
suomenės ir kariuomenės susiartinimo švente. Tai reiš-
kia atsakyti, kad tuo tarpu iš dalies dar taip nes visiš-
ko idealo šioje srityje dar nesame pasiekę. Dar atsi-
randa vienas kitas jaunuolis, net inteligentas, arba in-
teligentų tėvų sūnus, ieškąs būdų ir priemonių išveig-
ti tarnavimo kariuomenėje. Dar atsiranda moterėlių,
reiškiančių užuojautos per manevrus ar kitus prat-
mus lauke suprakaitavusiam kareiviui; jos dar nesu-
pranta, kad toks kareivis ne užuojautos, bet pasidi-
džiavimo ir pagarbos yra vertas, kaip lauke prakaituo-
jąs arėjas ar kitą sunkų darbą prakaituodamas dirbąs
darbininkas; jei karys nelies prakaito taikos metu per
manevrus arba poligone, tai karo metu jis tą spragą
turės užpildyti savo krauju.

Kada visi šie reiškiniai kariuomenėje ir visuome-
nėje visai išnyks, tada tik galima bus kalbėti apie vi-
sišką ir pilną suartėjimą ir vienybę. Šioje srityje esa-
me jau labai daug padarę, ir jei tokiu pat greičiu dirb-
eime ir toliau, tai greit pasieksime to, ko siekiame.

Visų mūsų nuoširdžiausias noras gyventi taikoje
kaip tik ir verčia mus įtempti visas savo jėgas visų
mūsų laisvei ir nepriklausomybei užtikrinti, apsaugoti
ir apginti. Viena iš didžiausių, o gal ir pati didžiausio-
ji šio darbo našta tenka kariuomenei. Šį darbą dirbant,
kariuomenei reikalinga savos visuomenės materialinė
ir moralinė parama. Kariuomenė visą laiką turi žinoti
ir jausti, kad ji ne viena, kad už jos nugaros stovi ka-
riuomenės fiziškų ir dvasiškų jėgų šaltinis, didžiausio-
ji kariuomenės talkininkė — visa lietuvių tauta ir visi
Lietuvos piliečiai.

Šiuo atžvilgiu mūsų visuomenėje daroma gana
daug.

Pirmiausia ginklų fondas. Vien tik per vienus me-
tus ginklų fondo aukos jau pradėjo augti į antrą mili-
joną litų. Mūsų laikais ir mūsų sąlygose tai yra labai
gražus ir didelis darbas. Ginklų fondo gražus pasise-
kimas yra ne tik didelis materialinis įnašas į mūsų ka-
riuomenės ginklavimą, bet kartu yra ir didelė morali-
nė parama visai kariuomenei, nes tai parodo, jog vi-
suomenė nėra abejinga ir pasyvi bendriems visos val-
stybės reikalams, ir kad gausingi ginklų fondo auko-
tojai labai gerai supranta mūsų valstybės saugumo rei-
kalų didelę svarbą.

Padeda visuomenė kariuomenei ir kitur. Pavyz-
džiui, eilėje miestų jau esame turėję įvairių viešų pra-

timų praktiškai pamokančių gyventojus, kaip jie turėtų elgtis per priešo lėktuvų puolimus. Šiame darbe daug kur visuomenė rodo daug iniciatyvos ir gražiai padeda kariams. Saugumo reikalais daug rūpinasi visuomenės kariška organizacija ir artimiausia kariuomenės talkininkė — Lietuvos Šaulių Sąjunga. Didelį kariškos propagandos darbą išplėtė šios šventės pirmoji iniciatorė — Lietuvos Universiteto studentų atsargos karininkų korporacija „Ramovė“. Sukruto ir jau gražiai pasirodė šioje srity ir mūsų moterų organizacijos. Labai didelį ir be galo svarbų darbą dirba mūsų mokytojai, skiepydami būsiesiems visuomenės nariams tai, kas mokykloje galima ir leistina skiepyti apie tėvynę, jos gynimą ir savo kariuomenę. Daug kur visuomenė jau organizuotai išleidžia jauniškius atlikti karinę prievolę į pulkus ne su ašaromis, bet su gražiais viešais linkėjimais ir muzika bei dainomis. Mūsų poetai, rašytojai ir spaudos darbininkai vis daugiau mėgina gražia spausdinto žodžio forma liesti ir tėvynės saugumo bei kariuomenės reikalus.

Visas šis jungtinis visuomenės darbas greit turės pasiekti to, kad mūsų jaunuolių tarpe neatsiras nė vieno, kuris bijotų kareivinių, kaip senesniais laikais, ir nesiveržtų į jas. Tokių veržimosi pavyzdžių, pav., į karo mokyklą, į aspirantų kursus, jau turime ir dabar. Taip rūpinasi visuomenė. Iš antros pusės rūpinasi ir kariuomenė: kariai auklėjami ne tik kariškai, bet fiziškai, morališkai ir kultūriškai. Juk pačios kariuomenės pareiga rūpintis būti tokia, kad ji būtų autoritetas

savo vietoje, kad ji pati būtų verta visuomenės pagarbos, kad pirmiausia jos nuolatinis kadras, karininkai ir liktiniai puskarininkiai, būtų ne tik geri vadai, bet ir tinkami mokytojai ir auklėtojai. Kariuomenėje turi viešpatauti ne tik griežta drausmė, bet ir aukšta moralė, karys turėtų būti ir dorovės pavyzdžiu. Pagaliau kariuomenė turi būti tik visos tautos ir savo valstybės saugotoja. Štai yra principai ir tikslai, kurių kariuomenės vadovybė siekia, ir su kuriais ji eina į visuomenę.

Šiandien visuomenė ir kariuomenė kartu išeina viešumon parodyti visų mūsų bendrą pasiryžimą ir savo valstybės reikalų supratimą. Visi turi žinoti, kad šioje srity pas mus įvairių nuomonių nėra ir nebus.

Kariuomenės vardu aš nuoširdžiai dėkoju vyriausiajam šventei ruošti komitetui ir jo skyriams provincijoje, dėkoju tos šventės iniciatorei ir energingai jos propaguotojai studentų atsargos karininkų korporacijai „Ramovė“, dėkoju visoms prie šventės prisidėjusioms organizacijoms, įstaigoms ir įmonėms, visiems rengėjams ir dalyviams, dėkoju spaudai ir visiems kariuomenės sveikintojams Kaune ir visose provincijos vietose. Tamstų parodyti simpatijos jausmai savo kariuomenei bus jai nauju paskatinimu dirbti ir už visus aukotis.

Lietuvos nepriklausomybės šarvai turi būti stiprūs, o iš mūsų tarpo, reikalui ištikus, naujų Lukšių, Juozapavičių, Eimučių ir nežinomų kareivių tikrai atsiras. — Užbaigė plk. Raštikis savo kalbą, palydėtą plojimais ir šauksmais valio.

Nė vienos pėdos savosios teritorijos niekam neužleisim

(Kariuomenės Štabo viršininko gen. št. plk. Černiaus kalba, pasakyta V. D. Universitete gegužės 17 d. išvakarėse)

Kariuomenės su visuomene susiartinimo šventės išvakarėse mes susirinkome čia, kad viešu, gyvu žodžiu pasidalintume mintimis, pareikštume tai, ką visi jaučiame.

Šiandieną vis daugiau ir daugiau atsiranda pavojų. Visur susirūpinta saugumu. Prasidėjo ginklavimosi lenktynės. Mūsų tėvynė, įterpta tarp didelių kaimynų, taip pat susirūpinusi savo saugumu, kad išsaugotų savo nepriklausomybę nuo visokių pavojų, kurie jai grestų.

Senovės posakis, „nori taikos — renkis karui“, dar ir šiais moderniškais laikais tebegalioja. Mums nėra kitos išeities. Jei norime likti nepriklausomi, turime būti apsiginklavę. Mūsų apsiginklavimas yra ne tam, kad kitiems sudarytume bent kokį pavojų ar kai kam grasintume, bet tam, kad sugebėtume apginti savąjį kraštą, savąją teritoriją, kuri per amžius tiek gausiai mūsų tautiečių krauju apšlakstyta.

Gal niekas kitas tiek netrokšta taikos, kiek lietuvių tauta. Deja, taikos ar karo klausimas ne vien nuo mūsų pačių pareina. Mes turime rengtis. Ir kada kiekvienas Lietuvos kovotojas, nežiūrint jo pažiūrų ir įsitikinimų, bus pasirengęs ginti savąjį kraštą, tada mes galėsime ramiau atsikvėpti, būdami įsitikinę, kad reikiant įtempime visas savo jėgas gyvybiniams pavojams atremti. Tenka kartais sutikti piliečių, kurie ar tai dėl bailumo, dėl pesimizmo, o gal dėl nenusivokimo, pareiškia baimę — girdi, sunku mums mažai tautai, sutrins mus, sutryps galingesnieji. Tai defaitizmo dvasia. Istorija mus geriausiai pamoko, kad ir ma-

ža tauta, bet garbingai ir narsiai gindamasi, išlieka gyva ir su ja rimtai skaitomasi. Atsiminkime, kad ir Graikijos atgijimą, arba Šveicarijos kovas dėl savo laisvės. Ar jų priešai nebuvo galingesni? Taip, buvo daug kartų galingesni, o vis dėlto laimėjo graikai ir šveicarai. Arba jei prisiminsime kad ir paskutinį didįjį karą. Kokią agoniją pergyveno narsiosios Serbų ir Belgų tautos. Viena jų, Serbija, visai buvo nustojusios savosios teritorijos, bet kol buvo nors keli kovotojai, tol tęsė nelygią kovą, kol išėjo laisva ir sustiprėjusi. Taip pat Belgų tauta arti keturių metų kovėsi viename savosios teritorijos kampelyje (nes tik toks teliko) ir galų gale laimėjo. O mes patys, 1918, 19 ir 20 metais gynėmės ir atvadavome mūsų teritoriją ar ne nuo stipresnių priešų? Lietuva visada turėjo priešų, mes pripratome prie pavojų, todėl nenusiminkime dėl kitų grasinimų ir ginklų žvanginimų. Patyrimai ir istoriniai pavyzdžiai mus įtikina, kad mažos tautos su narsiais kovotojais nors ir pergyvena skaudžią, neužtarnautą ir ne nuo jų pareinančią agoniją, bet vis dėlto nugalė.

Štai kodėl mes turime visi vienu balsu pareikšti, kad nė vienos pėdos savosios teritorijos niekam neužleisime. Svetimų žemių nenorime, bet savąją ginsime kiek galėdami. Jūs, mielieji studentai ir studentės, sudarote mūsų jaunąją kartą, mūsų jaunimo elitą. Aukite ir stiprėkite, būkite tobulėni už tuos, kuriuos jūs pakeisite. Jog tame ir glūdi mūsų pažanga, mūsų progresas.

Būkite visada ir visur pasirengę ginti Lietuvos

Garbės prezidiumas iškilmingo posėdžio metu V. D. Universitete, gegužės 17-sios išvakarėse

Nepriklausomybę. Atsiminkime, kad mes esame nors maža tauta, bet garbinga! Dirbkime mūsų krašto saugumui ir tvarkai, tada ir kiti mus gerbs ir su mumis skaitysis. Tad ugdykime mūsų tautoje narsų kovotoją, mūsų brangiosios tėvynės gynėją! Nepamirškime taip pat mūsų tautos vienybės; nes tik vienybėje ir suderintai veikdami galėsime pasiekti savų tikslų. Ten, kur nėra vienybės ir susiklausymo, tai nieko negelbės ir narsumas, nes kils netvarka, tarpusavės kovos, kovotojų veiksmai nebus suderinti. Lietuvos priešai tai pastebės ir išnaudos. Jie nustatys lietuvių prieš lietuvi.

Už tai kelkime aikštėn kas mus vienija, o ne skaldo, išlyginkime tarpusavius šiurkštumus. Visada turėkime galvoje, kad — „vardan tos Lietuvos vienybė težydi“. Būkime geri kovotojai ir tada mus niekas nepargiaus. Jei kartais darome klaidų, tai nenusiminkime, o iš jų pasimokykime, kad daugiau taip nedarytume.

Baigdamas aš noriu palinkėti, kad mes visada rastume bendrą kalbą, ir kai reikės tėvynę ginti, tai visi stosime petis į petį. Dabar, gyvendami tuo tarpu taikos metą, mokykimės, renkimės, kad įvykių užklupti neliktume nepasirengę.

Mes žengiame!...

Šiandieną plačioji visuomenė
Grandinėn vienon susiartino —
Pažinti arčiau mūs kariuomenę,
Kur kovės dėl Vilniaus ir Gardino...

Eilėse karių visi turime —
Kas sūnų, kas brolių, kas mylimą.
Jie puošiasi Vyčio kepurėm —
Mes puoškim juos broliška šilima.

Kariai nešykšti mums parodyti,
Kaip jaunos ir stiprios jų rankos
Vairuoja visas kliūtis skriodžiančius
Lietuviškus „Anbo“ ir tankus.

Kaip skamba jų dainos sutartinos
Nuo ryto ankstaus ligi sutemos.
Šios šventės proga susiartinom,
Kad visad viena šeima būtume.

Težino tai tie, kas dar sėlina
Pažeist Lietuvos laisvę brangią mums:
Už Vilnių ir Baltiją mėlyną
Visi koja kojon mes žengiame!

D. Mickaitė-Mitkienė

Mūsų meilė

Mes pamilom šią juodąją žemę,
Ji pavasarius gimdo širdyse;
Girios, kloniai viliojamai šlama —
Sielą užburia jaukūs paveikslai.

Saulė juokiasi kaimo takely,
Mirga žvaigždės nakčia ir mėnulis, —
Nežinau ar svetur šitaip miela,
Ar gražus toksai visas pasaulis?

Mes pamilom tik gimtąją žemę,
Su ugninga širdim, su jaunyste, —
Josios gamtą lietuvišką, ramią,
Mūsų meilė vis žydi — nevysta.

Kai žygiuojančių voros apjuosia
Nuo Baltijos bangų neramiųjų —
Visą šalį — ir išgirstam Rytuose
Kančių skundus vergaut pasmerktųjų... —

Mūs krūtinėse deganti meilė —
Suliepsnoja — pakilti į kovą.
Ir vieningai suburtom eilėmis —
Išvaduot Gedimino Ramovę.

Klemenas Jūra

6

MŪSŲ KUKLIEJI DIDVYRIAI

Vienas moksleivis šaulys atkakliai kovėsi su 20 priešų

Tėvynę ginti pasišovė daug narsių vyrų, šarvuotų drąsa ir pasiaukojimu. Daug jų žuvo tėvynės dirvonuose, daug invalidais liko, bet daug daugiau grįžo į savo atvaduotąsias gimtines dirbti ramų taikos meto darbą. Narsių kovotojų eilėse buvo ir Vincas Dovydaitis, Kauno gimnazijos (dabar „Aušros“) VII klasės moksleivis, šaulių būrio vadas, nepaprastai atsida- vęs tėvynės reikalams.

Moksleivis šaulys V. Dovydaitis

V. Dovydaitis gimė 1899 m. spalio 14 d. Marijampolės apskr., Veiverių (dabar Višako Rūdos) valsč., Rumkių km. Jau paūgėjęs pradėjo mokytis. Buvo gabus ir darbštus moksleivis. Nepriklausomybės kovos nepaprastai jį paveikė ir rengėsi stoti į trečiąją Karo Mokyklos karininkų laidą. Gyvenimas pasisuko kita vaga ir jam nebeteko būti karininku. Tačiau moksleiviu būdamas visas jėgas atidavė tėvynei.

1919 m. pasileidžia į Suvalkiją ir ten renka savanorius, kovotojus dėl Lietuvos laisvės. 1920 m. rugsėjo mėn. pats išsiveržia į frontą, kai pajunta lenkų brovimąsi į Lietuvą. Išvažiuoja iš Kauno su keliolika jo paties paragintų draugų. Apsistoja Valkininkuose. Ten Vincas Dovydaitis paskiriamas viso šaulių būrio vadu, juo buvo iki pat mirties. Tais laikais Valkininkus saugoti buvo nepaprastai pavojinga. Lenkai kiekvieną dieną galėjo juos užklupti. Todėl V. Dovydaitis dažnai siuntinėdavo žvalgybas, kurių priešakyje beveik visuomet pats būdavo.

Lenkams artėjant, rengėsi šauliai iš Valkininkų pasitraukti, bet vietos žmonėms prašant, dar pasiliko

iki rytojaus. Kitą dieną buvo spalio 16 d. 8 val. rytą lenkų raitininkai įlėkė į Valkininkus ir rinkoj puolė einantį su draugu V. Dovydaitį. Dovydaitis, pamatęs raitų lenkų būrį, sukomandavo draugus paleisti ugnį, bet jau buvo pervėlu. Bežiūrint, raitieji lenkai atskyrė jį su draugu nuo kitų ir neteko jiems išvien sykiu pasipriešinti. Vincas Dovydaitis, matydamas už keliolikos metrų priešus, šoko už akmeninės Valkininkų bažnyčiaus šventoriaus sienos ir vienas paleido ugnį į puolančius lenkus. Antrąjį jo draugą Jasaitį, kuris norėjo pašislėpti darže ir pasipriešinti, lenkai paviję paėmė į nelaisvę. V. Dovydaitis narsiai kovėsi su lenkais (jų čia buvo apie 20) per 25 minučių. Matydami jo atkaklų priešinimąsi, lenkai šaukė pasiduoti, bet Dovydaitis, vietoj atsakymo, papurtydavo galva ir dar narsiau gindavosi ir smarkiau šaudydavo. Priešas matydamas, kad iš priešais jokia būdu nenugalės, vienas jų slapta prislinko Dovydaičiui į užpakalį. Tuo tarpu, kai Dovydaitis su lenkų būriu šaudėsi iš priešakio, pasislėpusis už bažnyčios kampo priešas ėmė leisti į jį vieną šūvį po kito. Dovydaitis, tai matydamas, nuo jo pasislėpė už medžio ir toliau visą laiką šaudė į puolančius iš priešakio. Besišaudant lenkas sužeidė jo ranką. Tai matydami priešai vėl rėkė pasiduoti, bet sužeistas Dovydaitis taip pat griežtai atsisakė ir toliau narsiai gynėsi. Vėliau petį sužeidė, bet jis vis laikėsi ir atsišaudė.

Pagaliau kulka perlindo per medį, už kurio jis slėpėsi, ir jį mirštamai sužeidė. Krito narsus kovotojas, kraujuose paplūdęs, ant lietuviškos žemės, kurią jis taip narsiai ir atkakliai gynė. Anas lenkas, pamatęs Dovydaitį sunkiai sužeistą, pribėgo prie jo iš už bažnyčios kampo ir visas drebėdamas paleido į jį dar vieną šūvį, bet nebepataikė, nors šovė beveik prikišęs vamzdį. Kulka įstrigo į žemę prie pat Dovydaičio kūno. Tada lenkas puolė jo kišenes krėsti ir žiauriai klausinėti kas jis: partizanas ar kareivis. Visa tai matė ir girdėjo į nelaisvę paimtas Dovydaičio draugas Jasaitis.

Tuo metu, kai Dovydaitis didvyriškai kovėsi ir liko mirštamai sužeistas, šaulių būrys laimingai pasitraukė iki miškelio už Merkio ir pasipriešino lenkams. Jie taip pat spėjo nuimti nuo Merkio tilto kulkosvaidį ir vėliau atsukti jį prieš lenkus. Lenkus atmušę šauliai puolė prie savo sužeistojo draugo. Sutvarstę žaizdas, skubiai išvežė į Alytaus ligoninę, kurioje spalio 19 d. mirė karžygio-didvyrio garbės vainiku papuošęs savo gyvenimą ir kovas. Jo iškilmingos laidotuvės Kauno kapinėse buvo spalio 22 d. Kitų tarpe labai jaudinančiai su didvyriu atsisveikino ir a. a. kan. J. Tumas-Vaižgantas, tuometinis „Trimito“ redaktorius.

Mūsų moksleiviai šiandien gali pasididžiuoti turį iš savųjų tarpo narsių tėvynės karžygių-didvyrių. Turi gražių pavyzdžių ką sekti ir kokia dvasia persiimti, kada tėvynė vėl pareikalaus savo sūnų ginkluotosios pagalbos.

Ats. j. Itn. P. Rimkūnas

4 pėst. L. K. Mindaugo pulkas

(Pulko šventės proga)

4 pėst. L. K. Mindaugo pulkas organizavosi pradžioje garbingųjų Lietuvos nepriklausomybės kūrmosi metų. 1918 m. gruodžio 18 d. karininkas Jonas Variakojis gavo Krašto Apsaugos Ministerijos įsakymą sudaryti Panevėžio srities apsaugą. Atvykęs į Panevėžį, karininkas Variakojis paskelbė, kad jis organizuoja apsaugą ir ragino jaunuomenę stoti į tėvynės

Gen. št. plk. Žadeika, 4 p. pulko vadas

gynėjų eiles. Po kelių dienų susirinko būrelis savanorių: 2 karininkai, 2 karo valdininkai ir 11 eilinių. 1919 m. sausio 7 d. karininkas Variakojis išleido pirmąjį įsakymą, kuriame sudarytąją apsaugą paskelbė Panevėžio srities apsaugos būriu. Tą dieną būrys iš Panevėžio pasitraukė Kėdainių kryptimi, nes prie Panevėžio artinosi rusų bolševikų kariuomenės dalys. Pakeliui būrys sparčiai augo ir sausio 13 d. atvykęs į Kėdainius turėjo per 90 žmonių. Taip pat žymiai praturtėjo ginklais, arkliais ir vežimais. Bestovint Kėdainiuose iki sausio pabaigos visas dėmesys buvo kreipiamas į būrio parengimą kautynėms. Pavasario pradžioj būrys dalyvavo pirmosiose kautynėse. Būrys drauge su Kėdainių komendantūros dalimis bolševikų puolimą atrėmė ir Kėdainius apgynė. Nors silpnai buvo parengtas kautynėms ir trūko ginklų bei šaudmenų, tačiau būrys pradėjo pulti bolševikus. Žymesnės ekspedicijos buvo surengtos į Pociūnėlius, Pagirius, Krakenavą, Kovarską ir kitas vietas. Ekspedicijos nutoldavo nuo Kėdainių net per 40 km, turėdamos tikslą bolševikų kariuomenę sklaidyti, neleisti jai įsistiprinti.

Kovo 14 d. būrys pradėjo bolševikus stumti Ukmergės ir Panevėžio link. Iškart Panevėžį paėmė, bet vėliau vėl teko pasitraukti. Kovo 22 d. būrys pavadintas Panevėžio atskiru batalionu.

Gegužės 2 d. batalionas užėmė Ukmergę. Iš Ukmergės mokomoji kuopa buvo išsiųsta į Širvintus su-

daryti komendantūrą. Kitos dalys liko Ukmergėje ir jos apylinkėse.

Gegužės pradžioje kariuomenės vado gen. Žukausko įsakymu dalys vėl pradėjo pulti bolševikus. Panevėžio atsk. batalionui buvo įsakyta su kitomis dalimis pulti Panevėžio linkme. Gegužės 19 d. batalionas kartu su kitomis dalimis po atkaklių kautynių užėmė Panevėžį. Šį kartą Panevėžys buvo galutinai atvaduo-
tas. Įvertinus tai, vyriausybė leido Panevėžio atskiram batalionui tą dieną pasirinkti dalies šventės dieną, o daliai vadintis — Panevėžio batalionu.

Po Panevėžio operacijos batalionas dalyvavo kautynėse su bolševikais iki Dauguvos krantų. Vėliau visą rugsėjo mėnesį batalionas saugojo barą palei Dauguvą. Spalių 5 d. batalionas buvo perkeltas į Panevėžį ir kiek pailsėjęs išvyko į bermontininkų frontą.

Nuo lapkričio 1 d. vyriausybė leido batalionui vadintis 4 pėstininkų pulku.

4 pėst. pulkas lapkričio vidury drauge su kitomis dalimis dalyvavo kautynėse su bermontininkais. Žymesnes kautynes turėjo ties Meškuičiais ir Šiauliais lapkričio 21 ir 22 d. d.

1919 m. gruodžio 29 d. metinių pulko sukaktuvių proga Respublikos Prezidentas leido pulkui vadintis Lietuvos Karaliaus Mindaugo vardu.

1920 m. rugpiūčio 26 d. pulkas drauge su kitomis dalimis užėmė Vilnių. Spalių mėn., sulaužius lenkams Suvalkų sutartį ir pradėjus pulti, 6, 7 ir 8 d. d. pulkas gynė Vilnių. Spalių 9 d. iš Vilniaus pasitraukė Sketerių link, kur dalyvavo kautynėse iki spalių pabaigos. Antroj lapkričio mėn. pusėje žymiose kautynėse dalyvavo Musninkų ir Širvintų apylinkėse. Sustabdžius kovas, pulkas saugojo barą ties Širvintais ir Giedraičiais iki 1923 m. balandžio 29 d. 1923 m. gegužės 3 d. pulkas atvyko į Panevėžį. 1926 m. gegužės 28 d. Respublikos Prezidentas apdovanojo pulką II-jo laipsnio Vyčio Kryžiaus vėliava. Be to, pulkas turi dvi vėliavas, padovanotas Panevėžio ir Šiaulių miestų gyventojų. Jos laikomos Karo Muziejuje.

Nuo 1935 m. gegužės 16 d. pulko vadu yra gen. št. plk. Vaclovas Žaideika. Š. m. gegužės 19 d. pulkas šventė 18-ją pulko šventę.

Virš. J. Markelis

Pirmosiose kautynėse žuvusiųjų savanorių kūrėjų tėvai; jų užpakaly 1919 m. sausio 11 d. Kaune žuvusiojo J. Kalasiūno brolis ir šalia Savanorių kūrėjų s-gos centro valdybos pirminko ats. plk. ltn. Gužo (stovi dešinėj) Prano Eimučio motina Kaune, kariuomenės su visuomene susiartinimo šventėje

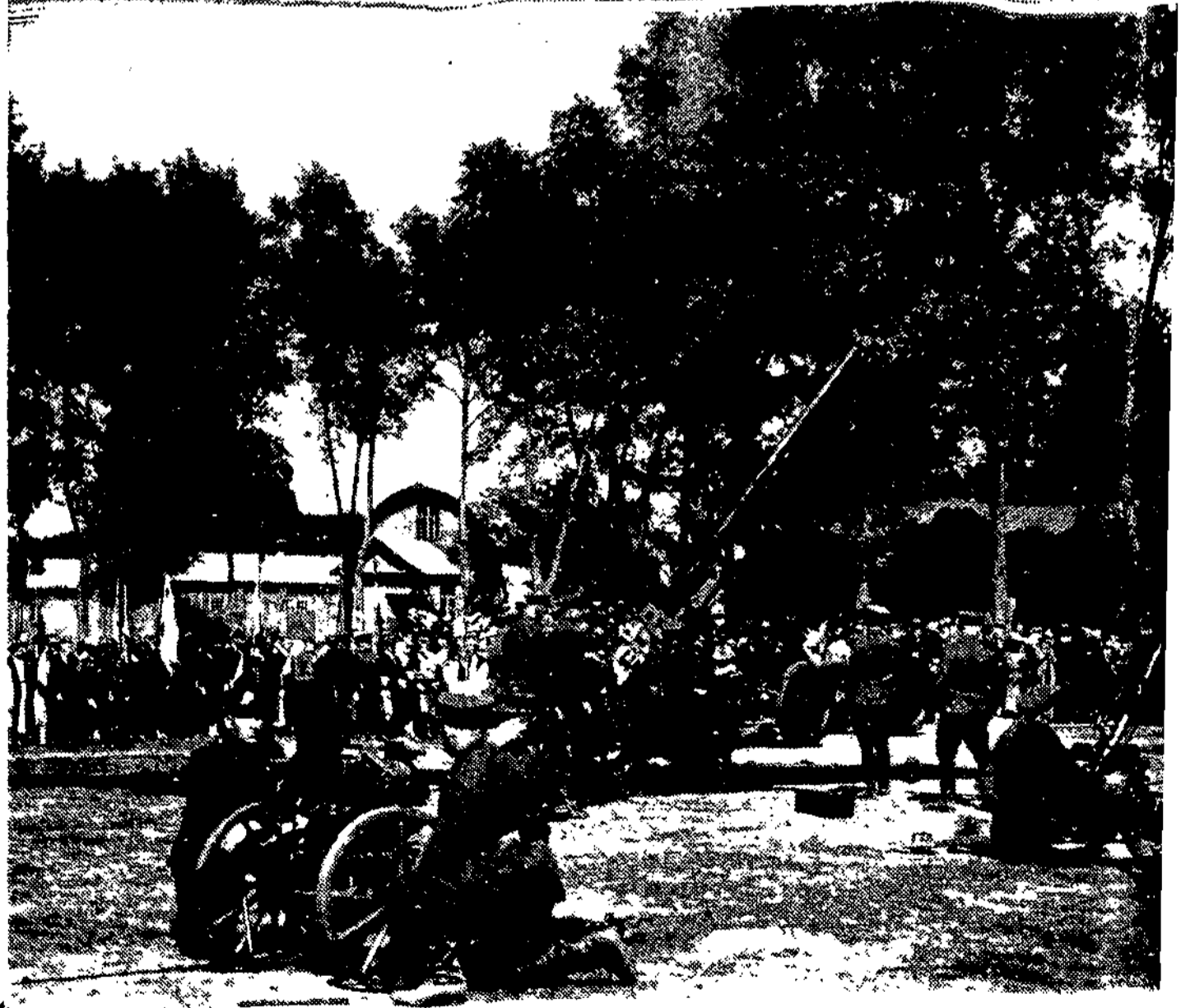
Kariuomenės ir visuomenės vieningumo šventė

Graži pavasariška nuotaika jau iš anksto žadėjo didingą kariuomenės ir visuomenės vieningumo manifestaciją. Ir tikrai, visas kraštas, pagautas sveiko entuziazmo, gražiai atšventė kariuomenės su visuomene susiartinimo šventę. Daugelyje vietų šventė buvo pradėta švęsti jau iš vakaro, kai pamiškėse ir ant piliakalnių suliepsnojo laužai, sugaudė trimitai, kviesdami plačiąją visuomenę į didingąją šventę. Pačios šventės rytą visame krašte jau plevėsavė mūsų trispalvės vėliavos, o skirtu laiku visose bažnyčiose ir maldų namuose buvo laikomos iškilmingos pamaldos, o po jų — prakalbos, ginkluotų jėgų, drauge su visuomene, pasirodymas ir bendra eiseną.

Tačiau bene didingiausios ir gražiausios šventės iškilmės buvo laikinojoje sostinėje Kaune. Čia jau šeštadienio pavakare radio garsiakalbiai transliavo kariškus maršus ir valstybės radiofono kariškąją programą. Netrukus su kariškomis dainomis pasirodė įgulos kariuomenės daliniai. Gausios žmonių minios išsiliejo į gatves.

Maždaug tuo pačiu laiku kariuomenės su visuomene susiartinimo šventės iškilmės buvo pradėtos iškilmingu posėdžiu Vytauto Didžiojo universitete. Į jį atsilankė universiteto rektorius, kariuomenės vadovybė, aukštieji mūsų karininkai, profesoriai ir sausakimšai pilna salė studentų. Sugiedojus Tautos himną, svarbias kalbas pasakė universiteto rektorius prof. M. Roemeris, kariuomenės štabo viršininkas gen. št. plk. Černius ir studentų organizacijų atstovai. Visose kalbose buvo pabrėžta, kad Lietuva sudaro pastovų ir sveiką taikos, teisės ir tautų laisvės veiksnį, kuris gerbia kitų tautų teises, bet tuo pačiu ir savo teises saugoja, į savo gyvybines problemas ir savo su kaimynais ginčus, kiek jie dar nėra teisiškai sutvarkyti, yra nusistaciūsi spręsti kaip tik teisiniais keliais. Toliau buvo nurodytas Lietuvos vaidmuo Rytų Europos taikos politikoje ir pabrėžta, kad ateina laikai, kada teisės, laisvės ir taikos pasaulis turės susidurti su smurto ir plėšimo pasauliu. Šioje kovoje mūsų pajėgumas ir sveikata yra kariuomenė, riteriška ir visuomeniška, drąsi, garbinga ir gerbianti humaniškus laisvės, teisės ir taikos idealus, kuriems apsaugoti ir kuriems laimėjimą lemti ji yra skiriama. Su mūsų kariuomene mes ne susiartininti, bet vieningi turime būti, nes ji yra mūsų idealizmo ir nepriklausomybės idealų sveikata. Visiems galimiems netikėtumams turi ruoštis visi mūsų krašto gyventojai ir jau kai kiekvienas mūsų bus pasirengęs ginti šalį, tada mes galėsime laisviau atsikvėpti, nes didžioji kilnaus darbo dalis jau bus nuveikta. Baigiant minėjimą, studentų choras sudainavo komp. A. Račiūno specialiai šioms iškilmėms sukomponuotą giesmę „Tėvynė“ ir keletą kitų gražių kariškų dainų.

Vėlai vakare keliasdešimt tūkstančių kauniečių apgulė Nemuno krantus. Tai minios žmonių susirinko pažiūrėti pirmojo Kaune valčių karnavalo. Į Nemuną išplaukė deglais ir įvairiaspalvėmis lemputėmis iliustruoti penki didžiuliai garlaiviai ir daugiau, kaip šimtas valčių. Čia suskambo kariškų orkestrų maršų garsai, o nuolat į padanges kylantieji fejerverkai dar labiau skaidrino džiūgaujančių minių nuotaiką. Kai kurios valtys buvo „pavirtusios“ į šarvuotus kreise-

Pėstininkai iškilmėse prie Vytauto Didžiojo Muziejaus. Artilerija iškilmės maršu pro Nežinomojo Kareivio kapą. Iš susiartinimo šventės priešiektuvinės apsaugos rinktinės, A. Panemunės.

rius, kitos — į senoviškus vikingų laivus, skautų laivus ir t. t. Ligi ilgų išvakarių senojo Nemuno krantai,

Kauno žmonių darbininkai didingoj susiartinimo šventėje
M. Smečchausko foto

tur būt, pirmą kartą matė suplaukusias tokias didžiules žmonių minias.

Sekmadienio rytą Kaunas skendo vėliavų jūroje. Namų langai ir vitrinos pasipuošė vyriausiųjų kariuo-

menės vadų portretais ir pirmaisiais pavasario žalumynais. Visose bažnyčiose, sinagogose ir kituose šventnamiuose įvyko pamaldos su tai dienai skirtais pamokslais, per kuriuos tikintiesiems buvo paaiškinta dienos prasmė ir visuomenė paraginta gausiai dalyvauti visose iškilmėse. Pamaldose dalyvavo kariuomenės dalys, šauliai, savanoriai kūrėjai ir kitos organizacijos. Arkikatedros bazilikoje įvykusiose pamaldose atsilankė Vyriausias ginkluotųjų pajėgų Viršininkas Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, ministrų kabineto nariai, kariuomenės vadas gen. št. plk. Raštikis, gen. ltn. Sutkus, gen. ltn. Tallat-Kelpša, gen. ltn. Adamkavičius ir kiti kariuomenės viršininkai, įgulos dalių vadai ir kariškųjų įstaigų viršininkai.

Tuojuo po pamaldų vėl minių minios žmonių užplūdo Vytauto Didžiojo muziejaus sodelį ir ties juo esančias gatves bei aikštes. Retai per kurias iškilmės čia suplaukia tiek daug žmonių, kiek buvo suplaukę ši kartą. Duonelaičio gatvę užtvėnkė išsirikiavę įgulos kariuomenės dalys, šaulių garbės kuopa, atsargos karininkai, savanoriai kūrėjai, kitos visuomenės organizacijos, studentų korporacijos, mokyklos, organizuotoji Kauno darbininkija, mokyklos, ugniagesiai.

Atvykus krašto apsaugos ministeriui inž. plk. Dirmantui, ministrų kabineto nariams, kariuomenės vadams gen. št. plk. Raštikiui ir kitiems kariuomenės vadams, iškilmės pradėjo vyriausiojo šventei ruošti komiteto pirmininkas ats. plk. Merkys, kuris savo kalboje pažymėjo, kad ši šventė jau įgauna tradicinės šventės pobūdį. Toliau, ats. plk. Merkys nurodė, kad Lietuvos nepriklausomybė yra mūsų pačių rankose. Todėl mūsų rankos turi būti tvirtos, atsparios ir pasiryžusios atremti visus pavojus, o visa tai bus galima tik tada, kai visa visuomenė taps drausminga kariuomene ir, kai į kariuomenę bus žiūrima ne kaip į atskirą visuomenės luomą, bet kaip į gražiausią tautos ginkluotųjų jėgų avangardą. Moterų kariškojo paruošimo komiteto pirmininkė dr. Ambraziejūtė - Steponaitienė nurodė, kad vyrai, moterys ir vaikai, visi turi būti pasiruošę krašto saugumo darbui, nes tik tuo atveju galima laukti, kada kiekvienas mūsų namas taps prieš neįveikiama tvirtove, atsparesne, negu mūsų senosios akmens pilys. Savanorių sąjungos pirmininkas ats. plk. ltn. Gužas pabrėžė, kad mūsų tautoje neturi būti vietos pesimizmui, atmenant mūsų savanorių didvyriškus žygius ir jų auką tėvynei. Karo invalidas Barčius paskaitė žuvusiųjų maldą Tėvynei. Ypač svarbią ir krašto saugumo klausimais aktualią kalbą pasakė kariuomenės vadas gen. št. plk. Raštikis. Po šių kalbų galingai suskambo Tautos himnas ir sugaudė Laisvės varpas. Kariuomenės vadovybė ir organizacijos Nežinomojo Kareivio kapą papuošė daugybe pirmųjų pavasario laukų gėlių puokščių.

Netrukus prasidėjo didžioji šventės eisena. Orkestrams griežiant parado maršą, pro aukštuosius svečius pražygiavo pėstininkai ir šaulių garbės kuopa, praūžė artilerija, pralėkė kavalerija; toliau, pražygiavo atsargos karininkų sąjunga, savanorių kūrėjų sąjunga, tautininkai, jaun lietuviai, pavasarininkai, Vilniui vaduoti sąjunga, ugniagesiai, Ramučių kaimo organizacijos, paštininkai, geležinkeliniai, keli tūkstančiai organizuotųjų fabrikininkų, studentų korporacijos ir moksleivija. Didžioji eisena išsitiesė keliomis Kauno gatvėmis. Minios žmonių ją lydėjo džiaugsmingais šauksmais, o kariams kelią gėlėmis nuklojo.

Pavakare žmonių minios užtvėndė karo aviacijos aerodromą. Čia visuomenė turėjo progos pamatyti mū-

Kariai ugniagesybos darbe

Jau 8 metai, kai kariuomenės dalyse pradėtas planingas ugniagesybos darbo organizavimas. Tas labai reikšmingas visam Lietuvos ugniagesybos darbo ugdymui sumanymas buvo iškeltas jau prieš dešimtį metų. Anais laikais, kada Kauną gąsdino nuolatiniai gaisrai ir padeginėjimai, kada ištisi kvartalai žuvo ugnyje tik dėl to, kad laikinosios sostinės priešgaisrinė apsauga buvo menka, kariuomenė jau buvo parodžiusi šioj srity savo gražią iniciatyvą, įsteigdama pirmą savo ugniagesių komandą.

Nors toji komanda vėliau buvo likviduota, tačiau ugniagesybos reikalas kariuomenės nebuvo užmirštas. Per eilę metų jis įgavo naujų pripažinimų ir naujų pasireiškimo būdų. 1928 m. pradėtos organizuotis kariuomenės dalyse ugniagesių komandos buvo ne atsitiktinis momento reiškinys, bet planingo ir sistematiško darbo pradžia.

Dabar kariuomenės ugniagesių komandų skaičius yra nemažas. Tačiau kariuomenės ugniagesių komandų reikšmę turime vertinti ne pagal jų skaičių.

Negalime užmiršti kariuomenės ugniagesių komandų paramos, kurią jos teikia civiliams gyventojam gaisrų metu, tiek Kaune, tiek kitose vietose; ši parama nėra vienintelis indelis į artimo apsaugos darbą. Bene didžiausios reikšmės turi kariuomenės komandose atliekamas ugniagesių parengimo ir ugniagesybos idėjos skleidimo bei populiarizavimo darbas. Nuolatos besikeičiantieji komandų dalyviai, daugiausia kaimų vyrai, grįžę iš kariuomenės pasidaro vietinių civilių ar šaulių komandų nariais, mėgina savo parsineštas žinias panaudoti kaime, skiepydami savo kaimynams priešgaisrinio saugumo mintis arba rūpinamiesi sudaryti organizuotą apsisaugojimą nuo ugnies nelaimės.

Jei ir sunku būtų parodyti realius tokio švietimo ir propagandos darbo rezultatus, tai pakaktų ir to, kad paskutiniaisiais metais ypač yra pasireiškęs stiprus ugniagesybos darbo augimas. O tame darbe buvusieji ar esantieji kariai ugniagesiai yra labai dideli talkininkai.

Nemažas skaičius karių ugniagesių veikėjų dalyvauja bendrame ugniagesybos tvarkymo darbe, centri-

nėje organizacijoje, Lietuvos ugniagesių sąjungoje ir yra nuolatiniais ugniagesių spaudos bendradarbiais.

Kariuomenės susirūpinimas ugniagesyba ir kitais bendrais krašto gerovės kėlimo reikalais mums parodo, koks artimas ryšis yra tarp kariuomenės ir visuomenės. Kariuomenė, atspėjama nuo savo nelengvų uždavinių ir darbų metu, nesigaili jėgų ir laiko pasiręngti tokiam darbui, kuris bus naudingas grįžus iš kariuomenės ir visuomenei.

Gražus ir vertingas kariuomenės bendradarbiavimas su visuomene priešgaisrinės apsaugos organizavimo darbe, kur ypatingo veiklumo yra parodę ir šauliai, ypač pastaraisiais metais, greit sustiprins priešgaisrinės apsaugos frontą. Tada nebebus baises tasai ugnies slibinis, kuris dabar kartais suryja miestelius ir kaimus. Sudarę stiprią ugniagesių organizaciją, sugebėsime tinkamai atsispirti ir saugotis nuo įvairių cheminio karo galimumų.

Didelė padėka tenka tiems asmenims, kurių iniciatyva ir pritarimu įgyvendintas toks platus kariuomenės „užkrėtimas“ ugniagesybos darbu ir kurių sumaniu vadovavimu tas darbas ir toliau yra varomas ir tobulinamas.

Karių ugniagesių komandoms, sulaukusioms 8 metų amžiaus, ir jų geriems vadovams tenka tik palinkėti ir toliau sėkmingai dirbti, augti ir tobulėti.

Kariams ir visiems ugniagesiams, kurie savo brangų laiką pašvenčia šiam kilniam artimo apsaugos darbui, labai tinka perfrazuoti Epikteto artimui pagėlbos darbo apibūdinimo žodžiai: „Pažvelkite į saulę! Ji visiems šviečia, visus šildo, nelaukdama prašymo ir padėkos. Taip pat ir jūs nelaukiate maldavimų ir pagyrimų, bet padedate žmonėms gera valia, ir esate mylimi kaip saulė.“

— „Kas myli, tas kuria, kas kuria, tas gyvena“ — sako Petras Vaičiūnas. Ir jūs, ugniagesiai, gyvenate kurdami Lietuvai gražesnę ateitį, todėl, kad tikrai mylite savo gražią tėvynę ir jos žmones — artimą.

Garbė jums už tai, kad nesigailite kilniam artimui pagėlbėti darbui nei jėgų, nei laiko.

V. Marcinkus

su šaunių karių - pėstininkų ir kavalerijos — pasirodymą ir paragauti kareiviško davinio iš lauko virtuvių. Norintieji galėjo ir pašaudyti iš kulkosvaidžių bei kairių šautuvų.

Kariuomenės su visuomene susiartinimo dienos iškilmėse Kaune dalyvavo ir penki žuvusiųjų savanorių tėvai: Ona Eimutienė iš Algimantų kaimo, Ariogalos valsč., žuvusio Prano Eimučio motina; Nikodemas Žekas iš Gudakiemio kaimo, Merkinės valsč., tėvas žuvusiojo savanorio sūnaus Juliaus; Pranas Bazaras iš Žalakių kaimo, Šiluvos valsč., tėvas žuvusio savanorio sūnaus Vlodo; Liūdas Jakubaitis iš Grinkių kaimo, Krekenavos valsč. ir Vincas Kalasiūnas iš Kluoniškių kaimo, Zapyškio valsč., brolis žuvusio savanorio Juozo Kalasiūno. Jie visi buvo pristatyti ministeriui pirmininkui Juozui Tūbeliui ir kariuomenės vadovybei. Šventės metu visame krašte buvo renkamos aukos ginklų fondui.

J. S.

Gaisras naktį

Dail. J. Buračo foto

Latviai gražiai paminėjo savo tautinę šventę

Gegužės 15 d. latvių tauta iškilmingai šventė ne tik eilinę tautinę šventę, bet taip pat ir tautos vienybės šventę. Tą dieną ne tik Rygoje, bet ir visoje Latvijoje buvo graži šventės nuotaika.

Jau iš pat ryto namai buvo pasipuošę vėliavomis. 9 val. ministrų kabinete buvo iškilmingas ministrų kabineto posėdis, kuriame valstybės prezidentas, Dr. Karlis Ulmanis, pasakė trumpą kalbą. Brolių kapuose valstybės prezidentas Ulmanis padėjo vainiką ant kapų aukuro. Ten buvo susirinkę ir Rygos mokyklų moksleiviai. 12,30 val. Rygos vienybės aikštėje buvo didelis paradas, kuriame dalyvavo kariuomenė, šauliai, policija, moksleiviai ir organizuota latvių jaunuomenė. Po parado valstybės prezidentas savo pilyje priėmė valstybinių ir savivaldybinių įstaigų ir organizacijų atstovus, kurie jį sveikino. 18 val. operos rūmuose buvo iškilmingas aktas, kurio centre buvo valstybės prezidento Ulmanio kalba. Jis, tarp kitko, pareiškė: „Latvių tauta vėl laimėjo savo valstybę. Šitoje valstybėje buvo kaustoma latvių siela, verčiant tautą priimti svetimas gyvenimo formas. Iš metų į metus didėjo vidujinis įtempimas tarp gyvos dvasios, kuri norėjo sukurti latvių valstybėje latvišką tvarką, ir teorijų ir formulių tinklo, kuris karštą tautos sielą apsupo lyg ledo pluta. 1934 m. gegužės 15 d. tas įtempimas pasibaigė amžinai sveikos tautos dvasios laimėjimu. Vien tik įstatymai ir įsakymai nebūtų galėję sukelti neaprašomą entuziazmą, kurio liudytojai mes visi buvome. Gegužės 15 d. įvykių pasėkos pasireiškė taip greitai ir taip giliai, kad dabar, praėjus vos dvejiems metams, mes negalime net įsivaizduoti tuometinės Latvijos būsenos. Gegužės 15 d. parodė latvių tautos atgijimo galią“.

Toliau Ulmanis pareiškė: „Mūsų istorijos tyrinėjimas pamoko mus, kad prieš daugelį šimtmečių svetimi užkariavo

tojai nugalėjo mūsų sentėvius. Toji pirmą kartą mūsų tauta buvo gerai suorganizuota, tačiau galėjo būti pavergta todėl, kad vidaus nesutarimai pakasė latvių giminių vieningumą. Praeities patyrimas yra mums pamoka nesilaikyti svetimų ir kitur jau atgyvenusių formų ir sąvokų. Dar daugiau — vengti visko, kas būtų vergiška, nors ir naujausių svetimų teorijų pamegdžiojimas. Profesiniai rūmai pas mus įsteigti ne dėl to, kad tokios organizacijos yra ir kitose valstybėse, bet todėl, kad mes laikome juos tinkamiausia mūsų sąlygų forma, atitinkančia laiko dvasią. Per darbą ir jo pasisėkimą auga mūsų jėgos ir drąsa imtis spręsti vis didesnius ir gilesnius klausimus“.

Temstant Rygos miestas buvo gausiai iliuminuotas. Tuo pačiu metu ant plaukiančios Dauguvos upės estrados, priešais prezidento pilį, įvyko patriotinis vaidinimas, kurio žiūrėjo valstybės prezidentas, vyriausybė, diplomatinis korpusas, daug garbės svečių ir žmonių minios. Žiūrovų buvo apie 200.000.

Lietuvių tauta gali tik džiaugtis broliškosios latvių tautos gražiais sugyvenimo vaisiais. Toks greitas, gyvas visos tautos savo tautos vado ir nepriklausomybės kūrėjo valstybės prezidento Dr. K. Ulmanio valios supratimas gali būti pavyzdys, kad jei ne jo išmintis, jo kilni asmenybė, tai jokie įsakymai ar įstatymai įvairių partijų išibuotos tautos taip greit nebūtų suvieniję ir nebūtų taip subūrę, kaip dabar per trumpą laiką buvo suburta.

Šiandien latvių tauta visiškai pasitiki savo vadais, valstybės prezidentu Dr. K. Ulmaniu ir jo pavaduotoju, pirmuoju Latvijos nepriklausomybės kovotoju, krašto apsaugos ministru gen. Balodžiu, kuris taip pat yra gerai žinomas ne tik kariuomenei, bet ir plačiajai visuomenei S. N.

Mindaugo keliu

(Gegužės 19 minint)

Gegužės nakties mėnesienoj atjoja
baltasis raitelis iš tolimo žvaigždyno;
lakštingalų giesmėj ir mėnulio šviesoje
visur čia jaučiasi jo didelis buvimas.

O laisve džiaugiasi žali laukai ir gojai,
ir džiaugiasi kartu dvasia šviesioji vado.
Pilkaisiais karžygiais ir raiteliais prajoja
per tėviškės laukus istorijos paradus.

Meškenos, lankai ir akmeninės buožės,
ir tvirti pečiai, kaip mūras stojos,
tai vyrai didžiai kovai ruošės,
tai vyrai ėjo mirti dėl šviesaus rytojaus.

Ir lietuviška vyža tuokart pamynė
vienuolį šventvagį ties Sauliais,
jei ne tas vadas ir kova žūtbutinė,
kažin ar šiandien mums bešviestų saulė.

Nuo Nevėžio iki Eglaitės brenda
klumpėtos kojos ir milinės rudos.
Vaikai tėvelio jau nebesuranda —
tėvelis priešą per Dauguvą grūda.

Kulkosvaidžių tratėjime per dūmus matos
krauju paženklinti širvintai ir Meškuičiai.
Tai jaunumės žydėjimas pavėsyje granatų,
tai susikaupimas vienai kovos buičiai.

Vyrų daug išėjo, daug ir nesugrįžo,
žuvo dėl tėvynės jie kovoj nelygioj.

Ir dabar kalneliuos po pilkaisiais kryžiais
daug, labai daug ilsisi Mindaugo karžygių.

Šalmuoti vyrai žengia. Kelias dulka,
ir sesės šypsosi daarželiuose ir moja;
tai šiandien eina ketvirtasis pulkas —
tvirti, jauni vaikai artojų.

Dainoj ir žingsniuose jaunystė žydi.
O Mindaugė, o mūsų Vade!
Mes kaupiamės į žygį didį,
nebus ir mūsų lapas tuščias istorijos parade!
V. p. J. Kuzma

Susiatrinimo šventėje skautė karius aprūpina vandeniu

A. Sulco foto

Vadovo ir vykdytojo darbo eiga iššaudant s. k. būriu, tiesiai taikant

Vadovas

Norėdamas sėkmingai ir pamokomai pranešti būrio šaudymą, iššaudymo vadovas, prisilaikydamas bendrų vadovo taisyklių, turi iš anksto nuvykti į vietą, kur iššaudymas bus daromas, ir padaryti smulkią rekognoskuotę. Padaręs rekognoskuotę, sustato su atitinkamom aplinkybėm pritaikytą iššaudymui uždavinį. Prieš sustatydamas uždavinį, vadovas turėtų nepamiršti panagrinėti šiuos elementus:

- 1) taikinių lauką,
- 2) būrio ugniavietę,
- 3) atstumus,
- 4) kelius prie ugniavietės prieiti,
- 5) pozicijos užėmimą,
- 6) iššaudymo būdą,
- 7) sekimą,
- 8) ryšį,
- 9) šaudmenų ir vandens tiekimą ir
- 10) maskavimą.

Taikinių lauke taikiniai turi būti parinkti tokioje vietoje, kad, šaudant tiesioginiai į taikinius, negalima būtų išgauti kulku kritimų. Šalia taikinių reikia numatyti vieta iššaudymui. Toji vieta turėtų būti nepertoliausia nuo taikinių, bet vis dėlto tokia, kad iššaudžius ir perkeliant ugnį į taikinius — reikėtų daryti kai kurias pataisas. Taikinių laukas, kiek aplinkybės leidžia, turi atitikti kautynių apylinkybes.

Būrio ugniavietė turi būti parinkta tokia, kad joje atsirastų bent trys taškai, iš kurių būtų matyti visas taikinių laukas. Šie taškai neturi būti arti vienas kito, kad vėliau kulkosvaidžių nereikėtų sugrūsti vienoje vietoje. Pozicija turi atitikti kautynių aplinkybėms, kad vykdytojas, atvykęs žvalgyti pozicijos, turėtų pagalvoti, kur ir kaip būrį sustatyti.

Atstumas iki taikinių neturėtų būti mažesnis kaip 1500—1700 metrų ir ne iki visų taikinių vienodas. Geriau tegul vykdytojas daro pataisas. Gera būtų atstumus iki taikinių vadovui žinoti iš anksto; vėliau galima geriau pasekti, kokias paklaidas daro vykdytojas.

Kelias būriui priartėti prie būrio ugniavietės reikėtų numatyti tokius, kad jie vykdytoją priverstų pagalvoti, kaip tatai įvykdyti: su vežimėliais ar be vežimėlių. Tačiau reikia atminti, kad jau rinkdami ugniavietę turėjome numatyti ir gerą priėjimą. Kelias prie ugniavietės prieiti bus geras tada, kai nereikės toli nešti kulkosvaidžių. Geriau kuo greičiau privežti ant vežimėlių. Jei ir nevisai vežimėliai galės prisiartinti, tai nors pirmieji turi būti pritraukiami kuo arčiau. Svarbu kelią surasti tokį, kuris būtų paslėptas nuo priešų akių iš oro ir nuo žemės, kad priešų ugnis nepadarytų nuostolių.

Ugniavietės su būriu tinkamas užėmimas ypatinai yra svarbus. Todėl galvojant, kaip turėtų būti ji užimta, reikia parinkti ir charakteringą vietą. Atsitiktinų vietų nieko pamokomo neparodysim.

Iššaudymo būdas priklausys nuo parinkto iššaudymo taško. Jei iššaudymo taškas bus numatytas aiškioje ir lygioje vietoje, tai, reikia manyti, kad iššaudyti geriausia bus skalės būdu, panaudojant viso būrio

kulkosvaidžius. Jei vieta bus raižyta, gali tekti panaudoti sklaidomąjį ratuką. Svarbu, kad vadovas, smulkiai susipažinęs su vieta, iš anksto turėtų savo nusistatymą ir vėliau galėtų vykdytojui duoti konkrečių pastabų.

Sekimo ir ryšio elementai turėtų būti iš karto įtraukti į darbą. Todėl vadovas, statydamas uždavinį, turėtų jį kombinuoti taip, kad vykdytojas, jei jis iš karto nebūtų į darbą įtrauktas, padarytų aiškiai paklaidą.

Šaudmenų ir vandens tiekimas uždaviny būtinai turi būti numatytas. Ypač šaudmenims turi būti parinkta charakteringa vieta, iš kurios vėliau vykdytojas galėtų pats savomis priemonėmis šaudmenis atsigabenti į būrio ugniavietę. Parinktoji vieta turėtų irgi atitikti kautynių aplinkybėms: kad nebūtų visai arti arba toli. Taip pat turėtų būti numatyta ir kelias, kuriuo būtų galima šaudmenis gabenti. Kada viskas bus numatyta, tai ir pačiam vadovui vėliau bus lengviau viską stebėti ir įvertinti vykdytojo šaudmenų tiekimo organizaciją.

Maskavimas ir įsitvirtinimas ugniaviečių ir kulkosvaidžių — tik tiek palies vadovą, kad jis nepamirštų pažymėti, iš kur galima tam reikalui imti medžiagą. Pats darbų vykdymas turėtų eiti pagal bendras įsitvirtinimo ir maskavimo taisykles.

Sustatytas uždavinys turi būti trumpas ir aiškus, kad su juo susipažinęs vykdytojas neabejotų, ko iš jo norima. Uždavinys kaip vadovą taip ir vykdytoją turėtų priversti prie tų pačių samprotavimų. Parašytas raštu uždavinys vykdytojui gali būti įteiktas iš anksto, bet atvykus į vietą turi būti pakartotas žodžiu, nurodant viską vietiniais daiktai. Vadovas, įsitikinęs, kad vykdytojas viską teisingai suprato, duoda jam veikimo laisvę. Kada vykdytojas pradeda vykdyti duotą jam uždavinį, tai vadovo pareiga matyti kiekvieną jo veiksmą ir girdėti kiekvieną duodamą įsakymą. Svarbiausia, reikia žiūrėti, kaip duodamas būriui įsakymas, kaip panaudojami vadovavimo grandinės žmonės, kaip išvedamas būrys į jo ugniavietę, kokioje tvarkoje pastatomi kulkosvaidžiai, kaip organizuojamas šovinių ir vandens tiekimas ir kaip vadovaujama ugnimi. Nereikia pamiršti žvilgterėti ir į kitų būrio pareigūnų veiksmus, ypač į vadovavimo grandies žmones ir skyrininkus.

Kai kurioms vykdytojo padarytoms klaidoms atitaisyti, vadovas gali, ir net privalo, įvesti atitinkamas aplinkybes, iš kurių vykdytojas galėtų padaryti išvadą, kad jis nukrypo nuo teisingo uždavinio vykdymo. Jei vykdytojas, vykdydamas uždavinį, paėmė aiškiai klaidingą kryptį, tai vadovas turi tokį vykdymą sustabdyti, paaiškinti viską iš naujo ir leisti vėl pradėti vykdyti. Smulkias vykdytojo ir viso būrio žmonių paklaidas vadovas eilės tvarkoje pasižymi užrašų knygelėje. Pasibaigus pratimui, vadovus pašaukia pas save būrio vadą vykdytoją, būrininką, skyrininkus ir kampamatininką ir padaro smulkų nagrinėjimą. Nagrinėjimas turi būti daromas tokioje vietoje, iš kurios būtų matyti visas veikimo laukas. Vadovas pabrėžia, kas jo manymu buvo gerai ir kas blogai. Gale vadovas paskelbia savo sprendimą, kaip jis tai būtų įvykdęs.

Vykdytojas

Vykdytojas, gavęs iš vadovo raštišką uždavinį, turi su juo pagrindinai iš žemėlapiu susipažinti ir neatidėliodamas pradėti parengiamuosius darbus. Parengiamieji darbai susidės iš pasirengimo žmonių išvykti ir parengimo ginklų veikti. Atvykęs skirtu laiku į nurodytą vietą ir sutvarkęs žmones, vykdytojas eina pas vadovą gauti uždavinio. Eidamas paima su savim reikalingą skaičių žmonių iš vadovavimo grandies ir jei reikalinga — įsako būrininkui, kur atvesti žmones.

Gaudamas uždavinį, vykdytojas turi nepraleisti nė vienos smulkmenos ir kas neaišku — turi paklausti vadovą pakartotinai.

Kada uždavinys teisingai suprastas ir yra gautas iš vadovo įsakymas vykdyti, vykdytojas skubiai imasi darbo. Darbas pradėdamas darbo paskirstymu vadovavimo grandyje:

- 1) sekimas,
- 2) ryšis,
- 3) apsauga.

Sekimas turi būti tučtuojau suorganizuotas. Vykdytojas, duodamas sekėjams uždavinį, turi aiškiai paabrėžti, kuris sekėjas kur ir ką turi sekti. Jeigu yra tolimatis, tai pirmoje eilėje išmatuojami atstumai į taikinius. Vėliau matuojama į tokias vietas, kurios vykdytojui atrodo pavojingiausios. (Įsišaudymui paprastai tolimatis nevertojamas).

Ryšis pirmiausia turi būti sutvarkytas būry, ir tik vėliau už būrio ribų.

Apsauga gali būti pasyvi — tiktai sekimas; bet atsižvelgiant į esamas apystovas, kada gresia pavojus, vykdytojas gali apsaugon paskirti ir kuri nors skyrių su kulkosvaidžiu.

Atlikęs šiuos pradinius darbus, vykdytojas padaro smulkia taikinių lauko ir ugniavietės rekognoskuotę. Po rekognoskuotės iš pagrindų viską apsvarsto ir nusprendžia.

Prieš darant sprendimą svarstyti šie elementai:

1) **Taikinių laukas.** Be duotų jau vadovo taikinių, vykdytojas turi numatyti dar ir tokias vietas, kur jo manymu taikiniai galėtų pasirodyti; tai, būtent, patogiausias vietas prieiti iš priešų pusės. Taipgi turi numatyti kitą artimesnę liniją, kurioje jis galėtų priešui suduoti galutiną smūgį, jeigu pirmojoje linijoje nepasisektų jo sunaikinti.

2) **Įsišaudymo taškas.** Šis taškas turi būti parinktas tokioje vietoje, kad kulku kritimų matomumas būtų kuo geriausias ir kad būtų lengva, be didelių pataisų, perkelti ugnį į taikinius.

3) **Ugniavietė.** Būrio ugniavietė yra svarbus faktorius, nes nuo jos parinkimo priklauso dalis laimėjimo. Todėl turi būti vispusiškai išstudijuota: 1) šaudymo ploto matomumas, 2) nematomi keliai priartėjimui, 3) maskavimas sąryšy su vietovės paviršium (įvairūs krūmai, žemės paviršiaus spalva, atskiri demaskuojantieji vietiniai daiktai), 4) kulkosvaidžių išnešimas į ugnies taškus, 5) prinešimas šaudmenų ir vandens.

4) **Ugniavietės užėmimas.** Šis veiksmas visada turi būti slaptas (kada mes vedame įsišaudymą, tai gal nebus reikalo visiškai slaptumas išlaikyti, bet tai įprasti visada pravartu).

5) **Atstumų sprendimas.** Atstumų sprendimas įsišaudant yra labai svarbu, nes kuo atstumas bus tiksliau išspręstas, tuo greičiau įsišaudysime ir tuo pačiu

mažiau išsikvosime šaudmenų. (Jeigu yra geras tolimatis, tai įsišaudymas savaime atpuola, o šaudoma tiesiai į taikinius).

6) **Įsišaudymo būdas.** Įsišaudymo būdas taikomas prie taikinių lauko, atsižvelgiant į vietovę ir vietovės gruntą (nes gali būti taip, kad kur tiks įsišaudymas artėjant žingsniu — skalės būdu, tai nebus galima įsišaudyti šakute).

7) **Sekimas.** Reikia atminti, kad sekimas visada turi būti, nežiūrint ar ginamės, ar puolame.

8) **Ryšis.** Dėl ryšio yra viena taisyklė, kad ryšis turi veikti visada ir visur, kur tik reikalinga, patikimai ir be paliovos.

9) **Šaudmenys ir vanduo.** Šaudmenų ir vandens niekad neturi pritrūkti, todėl vykdytojas turi stengtis visomis savo išgalėmis jų visuomet pakankamai turėti. Tam reikalui turi numatyti kelis pareigūnus.

10) **Maskavimas.** Maskavimas turi būti padarytas labai kruopščiai. Kuo maskavimas geresnis, tuo ilgiau išbūsime nepastebėti ir ginklas ilgiau paliks parinktoje pozicijoje; o tatau svarbu, nes ginklas, keliamas į kitą vietą, ugnyje nedalyvauja.

Viską apsvarstęs, vykdytojas šaukia pas save skyrininkus ir būrininką, jeigu neužimtas, tai ir busolininką, ir duoda įsakymą.

Duodamas įsakymą turi vadovautis bendrais principais ir įsakymams duoti tvarka, tačiau turi nepamiršti tų dalykų, kurie jau buvo jo svarstyti prieš darant sprendimą. Įsitikinęs, kad įsakymas suprastas, įsako vykdyti.

Kada pareigūnai pradeda įsakymą vykdyti, tai vykdytojas tuo laiku galutinai sutvarko sekimą ir ryšį ir pasiruošia vadovauti ugniai. (Ugnies vadovavimas nurodytas S. K. rik. stat. I dal. rik. mok.).

Nors vykdytojas turi ir savo darbų, tačiau kiekvienu atveju turi duoti pareigūnams konkrečių nurodymų, kurie pasirodytų reikalingi uždavinį vykdyti.

Įsišaudymas reikia laikyti baigtu tiktai tada, kaip įsišaudymo tašką matomi aiškūs kritimai. Abejotini kritimai neskaitomi.

Vykdytojas turi nepamiršti būti pasirengęs reaguoti į visus netikėtumus, nes dažniausiai vadovas stengsis (ir tai yra jo pareiga) įvesti kitas aplinkybes,

Ryta

Dmt. Čibo foto

Optiniai ryšiai

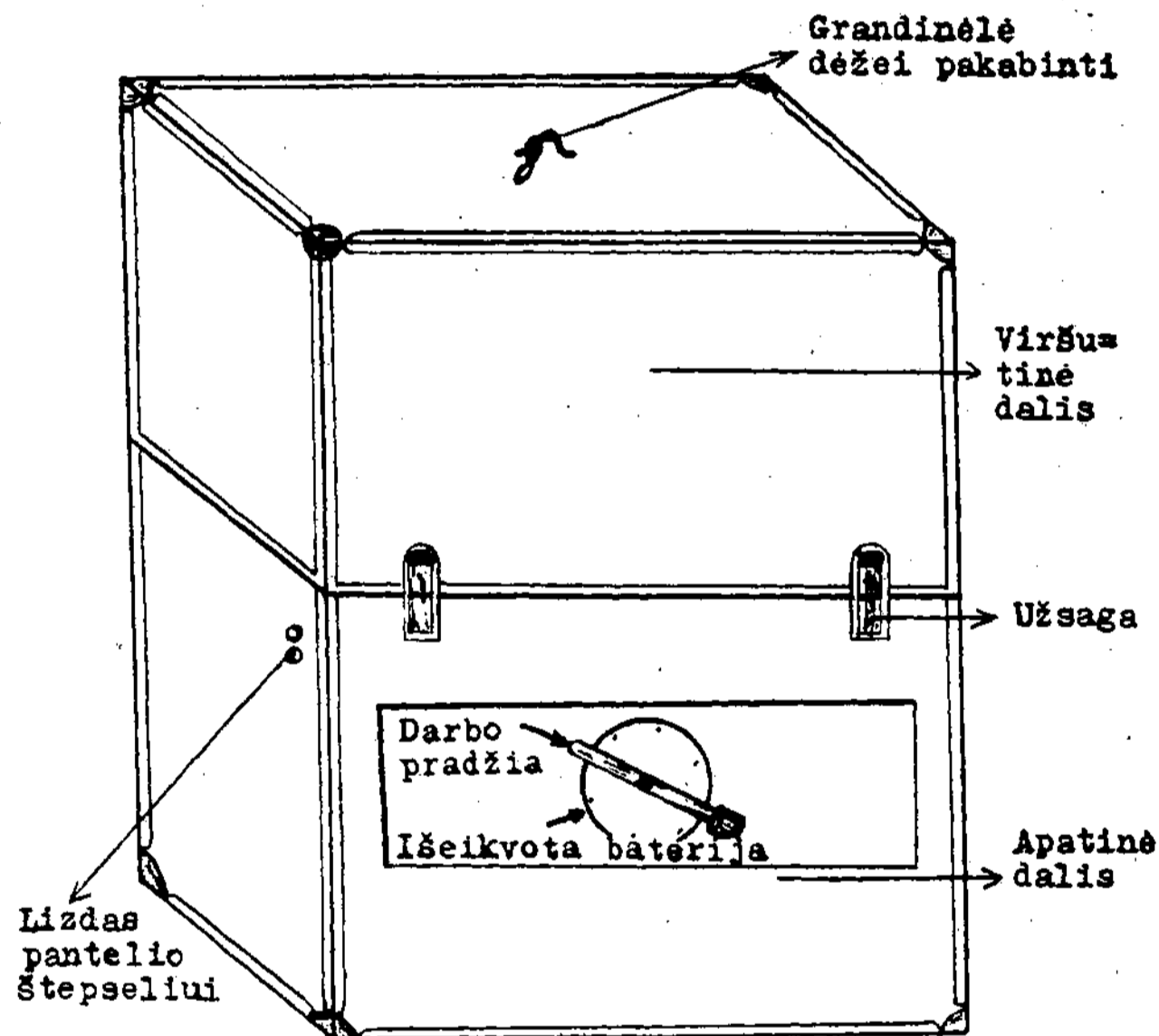
(Žiūr. „Kario“ Nr. 19)

O. T. A. 130. (Pėstininkų optinis telegrafo aparatas su parabolisku veidrodžiu, kurio diametras = 130 mm).

Aparato dalys:

- 1) dėžė su baterijomis arba rankine dinamo mašina,
  - 2) šviestuvus su prietaisais šviesą siūsti,
  - 3) stovas,
  - 4) priedėliai: žiūronas, planšetas, dvi palapinės.
- Dėžė susideda iš dviejų dalių: viršutinės ir apatinės dalies (4 brėž.). Abi dalys sujungiamos užsaga.

1) Dėžės viršutinė dalis sudaro lizdą šviestuvui. Be to, į ją dar dedama lentelė su žnyplėmis, atsuktuvu ir izoliacijos juosta, ir dėžutė su atsarginėm lemputėm. Šios dalies užpakalinė sienelė išklota gelumbės gabalais, kad švelniau gulėtų šviestuvus, kuris į dėžę dedamas taip, kad skydelis su filtru glaustųsi prie mileliu išklotos sienelės.

4 brėž. OTA dėžė su baterijomis

2) Dėžės apatinėje dalyje laikomos baterijos arba rankinė dinamo mašina. Aparate su baterijomis šioje dalyje yra dvi dėžutės, į kurias įsistato baterijos. Dėžutės turi baterijoms po dvi pertvaras. Dėžučių viršuje yra perjungčiai, įjungti arba išjungti baterijas. Baterijos jungiamos metaliniais šepetukais, nuo kurių srovė laidais vedama prie saito šakutės lizdų. Šios dėžės dalies priekyje yra perjungtis, baterijų dėžučių

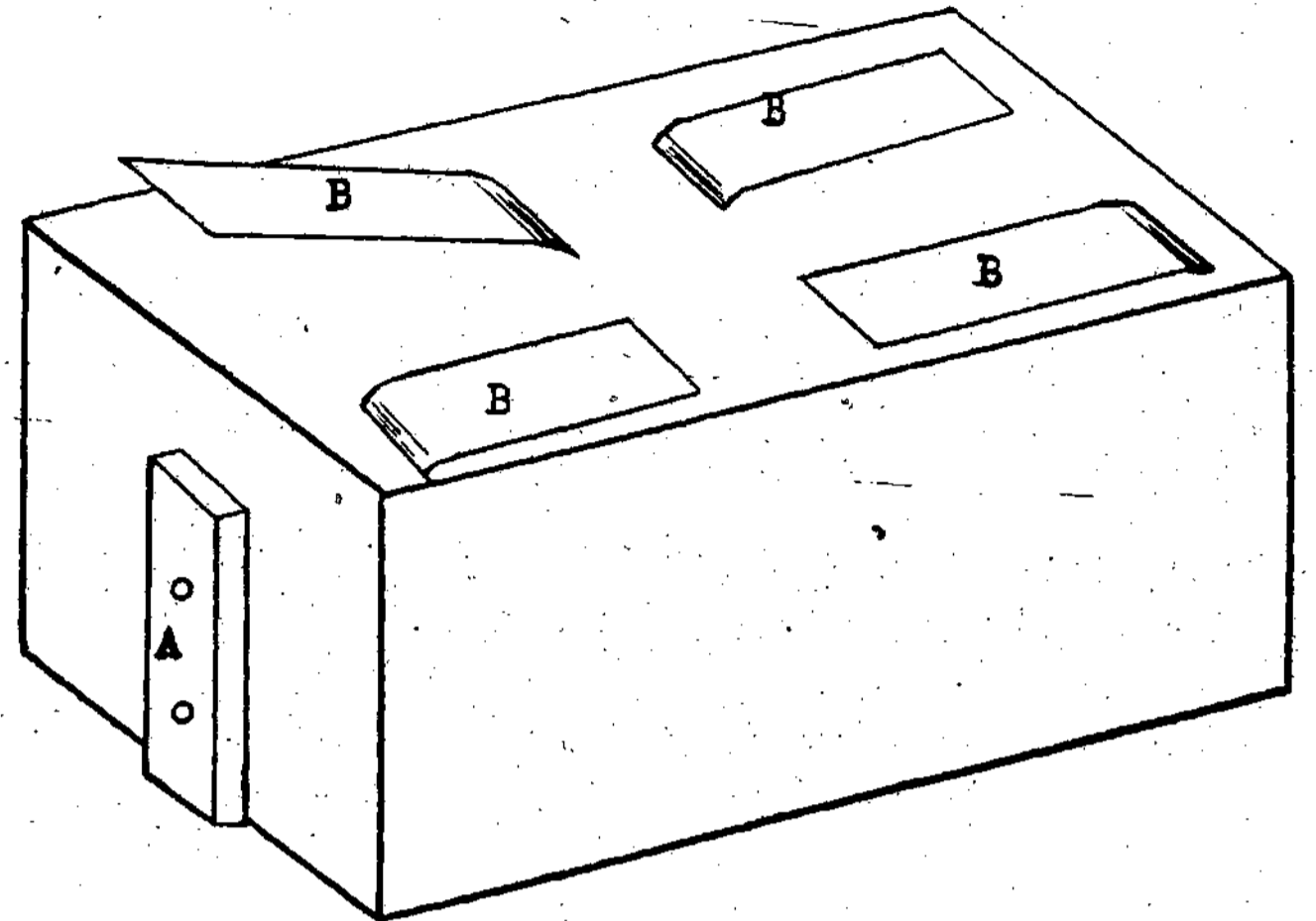
kurios duos galimumo patikrinti vykdytojo sugebėjimą valdyti būrį. (Čia turima galvoje keistinės pozicijos ir ugnies perkėlimai).

Įsišaudymą užbaigus, vykdytojas — būrio vadas, pasiėmęs būrininką, skyrininkus ir busolininką, eina pas vadovą išklausti nagrinėjimo.

Po nagrinėjimo eina prie būrio, ir visas padarytas visų kitų vykdytojų klaidas jiems išaiškina — mokina. Pageidaujama, jei tik tai galima, kad nagrinėjime dalyvautų visi kuopos karininkai.

I. M.

grupės lygiagrečiai arba nuosekliai sujungti. Perjungtis pritaisytas ant prikaltos lentelės, kurioje sueina abiejų baterijų dėžučių laidai. Perjungtį pasukus ant padėties „darbo pradžia“, baterijos sujungiamos ly-

5 brėž.: Baterija: A — nukreipiamoji plokštelė, B — polių plunksnos

giagrečiai; pasukus ant parašo „išsekvota baterija“ — nuosekliai. Perjungtį padėtyje „darbo pradžia“ užtvirtinti yra užsaga. Dėžės užpakalyje pritaisyti diržai dėžei nešioti. Kad dėžė nespautų pečių, jos apatinėje dalyje yra spyruokliniai amortizatoriai. Dėžės viršuje yra kilpa, pakabinti dėžę ant stovo kablo. Aparato su rankine dinamo mašina apatinėje dalyje yra patalpinta dinamo mašina, o prie jos tuščiam skyrelyje laikoma mašinos rankena, atsarginių lempučių dėžutė ir kiti priedėliai.

3) Elementų baterija sudaryta kiekviena iš 6 elementų (dvi grupės sujungtos lygiagrečiai, kiekvienoje grupėje 3 elementai sujungti nuosekliai). Vienos baterijos įtampa — 4,5 volt., vidaus varža apie 2 omu. Baterijos įpakautos po dvi į vieną dėžutę (5 brėž.). Abiejų dėžučių grupės perjungčiu sujungus lygiagrečiai, įtampos bus 9 volt., nuosekliai — 18 volt. Įtampa matuojama voltmėtru, kuris yra prie kiekvieno aparato. Nuosekliai baterijas galima jungti tik kritus įtampai iki 5,5 volto. Sudarant baterijų grupes, kiekvieną bateriją matuoti atskirai. Negalima jungti sveikos baterijos su išsekvota.

4) Rankinė dinamo mašina patogi tuo, kad nuolatine elektros srove gaminama mechanišku būdu, sukant rankeną.

Dinamo mašinos dalys: 1) inkaras su kolektoorium ir su ašimi; inkaras turi 12 grupių apvijų, kuriose gema elektros srovė, 2) dvipolis induktorius su žadinimo ritėm, 3) du angliniai šepetėliai srovei surinkti, laidų gnybtai ir laidai, 4) smagratis, 5) išorinis dangtelis su dantračiais ir ašimi, 6) rankena, 7) lentelė su voltmėtru ir prietaisu įtampai reguliuoti. Per vieną rankenos apsisukimą inkaras apsisuka 42 kartu. Kai kurie aparatai vietoj voltmetro turi sukimo greičio reguliatorius. Rankeną reikia suksti tokiu greičiu, kad voltmėtras rodytų apie 7 volt. arba sukimo reguliatoriaus judėtų tik vidurinė plunksna.

(Bus daugiau).

Visuomenės rimtis ir krašto saugumas

Pereitais metais „Kario“ 21 n-ryje kariuomenės su visuomene susiartinimo proga buvome priminę: 1) mūsų pasyvumą krašto gynimo reikalui ir 2) buvome prisiminę, kad visuomenė pasirodytų nuoširdesnė ir meilesnė savo kariams ir kariuomenei.

Jei panagrinėtumėm vienas ir antras pereitų metų pastabas, tai neabejoju, kad šiandien kai kurios jų jau būtų bereikalingos, nes mūsų visuomenė per tokį, palyginti, trumpą laiką yra parodžiusi nemažą aktyvumo krašto saugumo reikalui, o tuo būdu ir nemažą meilės savo kariuomenei ir patiems kariams. Nesuėjo dar visi metai, kai mūsų tautiečiai pradėjo aktyviai aukoti ginklų fondui, o jis jau išaugo į milijoną su viršum litų. Šiam tikslui ir šiais sunkiais krizės laikais gausiai aukojo ne tik valdininkai, kariai, visuomenės veikėjai, laisvųjų profesijų nariai, inžinieriai, menininkai ir kiti, bet ir mažieji: jaunieji ūkininkai, pradžios mokyklos mokiniai. Toks krašto piliečių tikras pilietinių pareigų supratimas aiškiai liudija, kad mūsų krašto piliečių tarpe yra pakankamai tėvynės meilės ir patriotiškumo. Negalima neprisiminti, kad šis mūsų visuomenės pasirodymas nėra pirmas: ji pirmuosius savo įstojamuosius egzaminus yra išlaikiusi sunkiaisiais 1918—21 metais, remdama kariuomenę nepriklausomybės atstatymo metu, paskum Vytauto Didžiojo muziejaus statybą, Vilniaus Geležinį Fondą ir dabar Ginklų Fondą. Prisidėti šiam kilniam reikalui su aukomis niekas varu nevaro, niekas nieko neprikaišioja ir tiems, kurie lengvai galėtų ir daugiau aukoti, bet iki šio laiko nieko dar neaukoja, tiek nepriklausomybės atstatymo metu, tiek Vytauto Didžiojo muziejui, tiek ir Ginklų Fondui. O vienok tiems piliečiams Lietuvoje duodamos visos gero pragyvenimo sąlygos, prieš juos nekreipiamas joks rasiškumas ir kita neapykanta, kuri daugelyje valstybių jiems ramų gyvenimą yra gerokai sudrumsčiusi ir nemažų nuostolių padariusi.

Bet reikia manyti, kad tarp panašių Lietuvos piliečių tie nelygumai, nepilnas savo pilietinių pareigų supratimas per rengiamas kariuomenės su visuomene susiartinimo iškilmes, irgi išsilygins, nes gegužės 17 d. gražus ir gausus organizuotos ir neorganizuotos visuomenės, be tautybės skirtumų pasirodymas ne tik Kaune, prie Vytauto Didžiojo Muziejaus, bet ir visoje Lietuvoje aiškiai įrodo, kad visuomenės simpatijos kariuomenei, jos kariams ir krašto saugumui kaskart didėja, kad visuomenė plinta aktyvumas, palankumas bei nuoširdumas mūsų kariuomenei ir jos kariams. O milžiniškas ir organizuotas mūsų akademinio jaunimo, aukštesniųjų, vidurinių ir pradžios mokyklų antuziastiškas dalyvavimas mums aiškiai liudija, kad jaunimas domisi kariniu gyvenimu, karinėmis žiniomis ir krašto saugumu. Tai pabrėžia ir didesnis susidomėjimas karinėmis paskaitomis bei kariniu rengimu.

Pirma, kai atsarginiai būdavo šaukiami į kariuomenę kelioms savaitėms karinių žinių kartoti, nemažą jų dalis kreipdavosi į įvairias įstaigas su visokiais prašymais: vieniems atidėti, kitus visai atleisti, bet dabar šiais metais balandžio mėn. šauktiems pakartojimams mažai kas tesikreipė dėl atidėjimų ir atleidimų, nes visi žino ir gerai supranta pareigas valsty-

bei ir jos kariuomenei. Ne vieną ir šiais metais atlikusių kartojimus atsarginių teko jau susitikti, ir jie patys džiaugiasi, kad daugumas, būdami šaulių sąjungos nariai, gavo progos papildyti karines žinias, daugiau susidrausminti, dėl ko jie jaučiasi ir šaulio pareigose būsią tinkamesni ir naudingesni.

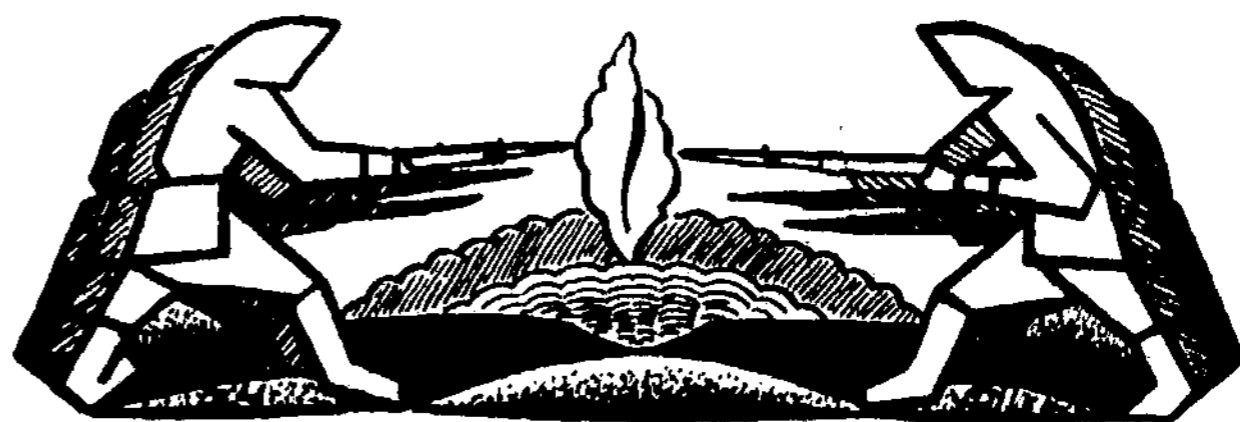
Jei visoje srityse būtumėm toki vieningi, nuoširdūs savo tautai ir savo valstybei ir tinkamai savo pilietines pareigas suprastumėm, tai galėtumėm lengviau pergyventi įvairius gyvenimo laikinus sunkumus ir sukrėtimus. Mūsų visuomenės tarpe nebūtų vietos ir jokio pritarimo dirbantiems už svetimus pinigų įvairiems agentams bei provokatoriams, kurių šiuo metu mūsų valstybėje pasitaiko ir kurie dažnai įtraukia į nelaimę nekaltus, ramius ir gerus krašto piliečius ir ūkininkus, kurie paskum pagal veikiančius įstatymus skaudžiai nukencia.

Vyriausybė daug yra padariusi krašto gerovei ir jos būklei pagerinti, dar daugiau ji padarys krašto ramumui ir vieningumui išlaikyti. Taip pat tenka pažymėti, kad vyriausybei tai nebus sunku įvykdyti, nes mūsų plačioji visuomenė sveikai, sąmoningai ir valstybiškai galvoja, gerai supranta ką reiškia mums iškovota nepriklausomybė ir kaip reikia elgtis, norint tą nepriklausomybę išlaikyti. Tiems nebrangi nepriklausomybė, kurie jos nelaukė, dėl jos nekovojo ir dėl jos kraujo nepralijo.

Visur ir viskam turi būti saikas. Negalima iš vyriausybės reikalauti daugiau, negu galima, taip pat jokia vyriausybė negalėjo, negali ir negalės padaryti daugiau, negu ištekčiai leidžia padaryti krašto gerinimo atžvilgiu. Jei trumpai peržvelgsime, pamatysime, kas per šiuos 9 tautinės vyriausybės valdymo ir vadovavimo metus ir sunkiais ekonominės krizės laikais yra padaryta, kiek buvo pakeltas ir pagerintas krašto ūkis, pastatyti cukraus, maisto fabrikai, duotas galimumas ūkininkams savo ūkio gaminius lengviau parduoti, nupirkti prekybiniai laivai, kad savo transportas būtų išvežamas savomis priemonėmis, nutiesti geležinkeliai, sutvarkytas Klaipėdos uostas, tvarkomi Nemuno krantai, tobulinami ir taisomi plentai, statomos giinnazijos ir pradžios mokyklos. Žodžiu sakant, viskas daroma krašto gerovei, visuomenės naudai.

Taip pat negalime pasakyti, kad mūsų visuomenė neivertintų tų vyriausybės žygių, kad visuomenė nesidomėtų krašto saugumo ir krašto kultūrinimo reikalais. Visuomenė, Lietuvos visuomenė, jautri valstybiniam reikalams, ji buvo, yra ir bus vieninga ir, jei bus reikalo, nepasigailės pasiaukoti dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

S. N.

Dideli Kauno įgulos mokinių manevrai

Gegužės 14 d. įvyko Kauno įgulos mokinių karinio rengimo baigiamųjų mokslo metų manevrai. Dalyvavo: „Aušros“ g-ją, aukšt. technikos mokykla, jezuitų g-ją, III Kauno g-ją, „Pavasario“ g-ją, I ir II vidurinės mokyklos, Fredos žem. sod. ir darž. mokykla, prekybos mokykla ir Liet. Moterų Globos komiteto vidurinė amatų mokykla. Iš viso — 711 moksleivių. Manevrams vadovavo gen. št. plk. ltn. Stankaitis. Atskirioms mokykloms vadovavo jų karinio rengimo instruktoriai.

7,30 val. visos mokyklos susirinko aikštėje prie spaudos ir švietimo skyriaus, kur instruktoriai sudarė mokinių dalinius — grandis, skyrius, būrius, kuopas. Smulkesniems vieniems vadovauti buvo paskirti karo policijos mokyklos kariai. Susitvarkius, žodį taria kar. št. spaudos ir švietimo skyriaus v-kas plk. Šarauskas, nusakydamas tos dienos manevrų reikšmę karinio rengimo atžvilgiu. Ta proga palinkėjo gerai ir sėkmingai atlikti visus pavedamus uždavinius.

8 val., gusarų orkestro lydimi, su tautinėmis vėliavomis mokiniai išžygiuoja: Vytauto prosp. per Žaliąjį tiltą į Ž. Fredą. Čia ir prasidėjo manevrų veiksmai.

Pirmasis uždavinys — žygis su apsauga. Mokiniai skiriami įvairioms patrulių pareigoms. Atliekami patrulių veiksmai. Parodoma pranešimų siuntimas ir perdavimas.

IV forto rajone mokiniai dviratininkai (iš viso 60) išstatė postovio apsaugą: užtvara, lauko sargybas, atskirus postus.

10 val. atliekami parodomieji artilerijos būrio veiksmai. Kariai artileristai vykdo artilerijos būrio pozicijos užėmimą: ugniavietės ir sekyklos įrengimą, ryšį tarp jų. Moksleiviai stebėjos, kaip prieš nematant, tik su padedamaisiais prietaisais, nustatomas teisingas patrankos vamzdžio pakilimo kampas šaudyti į priešą. Gėrėjosi greitu ir vikriu pozicijos užėmimu bei pasitraukimu iš jos.

Labai įdomus buvo puolamasis pratimas, kurį atliko 5 p. p. kariai. Moksleiviai matė, kaip kautynių lauke derinama ugnis ir judesys. Lygioje, kaip stalas, pievoje labai vaizdžiai buvo matyti skyrių išsidėstymas, manevravimo veiksmai, kulkosvaidžių uždaviniai ir darbas.

Po to vyko aviacijos veiksmai: pranešimo numetimas, pranešimo paėmimas nuo žemės. Su specialiu kabliu, kaip matome iliustracijoje, lėktuvas užkabina iškeltą virvę su pranešimu ir ją ištraukia pas save. Visiškai žemai skrisdamas, lėktuvas moksleiviams numetė tokio turinio pranešimą—laišką:

„Sveiki, jaunieji karių prieteliai, susirinkę prie buvusiųjų engėjų rusų tvirtovių griuvėsių, kurios supiltos lietuvių prakaitu ir krauju. Tesidžiaugia Jūsų jaunos širdys, kad, savanorių gyvybėmis atpirkti, šie griuvėsiai šiandien pilni mūsų pilkųjų didvyrių — karių ir moderniškujų ginklų, o viršuje jų, dangaus okeane, nardo spiečiai plieno paukščių — lietuviškųjų lėktuvų. Žemiau šių griuvėsių dunksą raudoni mūrai, pilni jėgos ir džiaugsmo, temasina Jus veržtis pažinti karo mokslą. Mūsų kareivinių durys plačiai atvertos Jums. Diena iš dienos laukiame Jūsų ne kaip svečių, žiūrovų, bet kaip puikių savo talkininkų.

Valio Jums, jaunieji prieteliai!

*Karo lakūnai: kpt. Biknius
ltn. Krasnickas“.*

Anbo IV. 66 nr.
1936. V. 14.

Po to keli lėktuvai atliko daug kariškų pratimų ore.

Iš čia moksleiviai eina žiūrėti ryšių priemonių: radio, optikos, šunų. Patys radio aparatais kalbasi, susipažįsta su techniniu jų įrengimu. Ryšių bataliono kariai parodo telefono linijų tiesimą, aiškina pritaikymą karo meto sąlygoms.

Tuo pat metu vyksta ir pionierių darbų demonstravimas: fugasų sprogdinimas, dūmų uždangos ir t. t. Parodomas polių sprogdinimas dviem būdais: su iš šono pridėdamu užtaisų ir gręžtiniu būdu. Dūmai, visiškai uždengę plotą, parodė, kaip karo metu kariuomenės daliniai ir veiksmai bus paslepiami nuo priešų akių.

Netrukus po gražaus darbo moksleiviai rikiuojasi ir su skambančia daina eina į 5 p. pulką. Čia II pėst. divizijos štabo v-kas gen. št. plk. Griganavičius ir švietimo m-jos atstovas mokyklų inspektorius Kuzmickis pasakė kalbas, nurodydami moksleivių karinio rengimo svarbą krašto saugumui ir pabrėždami, kad tik tėvynės meilė, vieningumas ir darbas laiduos mūsų tėvynės laisvę. Po kalbų, moksleiviai Tautos Vadui Respublikos Prezidentui Antanui Smetonai sušuko griausmingą „valio“ ir sugiedojo tautos himną.

Ten pat įvyko paradas, kurį priėmė II pėst. divizijos štabo v-kas plk. Griganavičius, spaudos ir švietimo v-kas plk. Šarauskas, plk. ltn. Balčiūnas, švietimo m-jos atstovas mokyklų inspektorius Kuzmickis ir daug aukštųjų svečių. Pro tribūną mokiniai praėjo darniai ir gražiai. Kartu pravažiavo ir 60 dviratininkų.

Po valandėlės moksleiviai vaišinosi garuojančia sriuba ir kvepiančios mėsos kepsniais. Tvarkingai atsiėmę kareivišką daavinį, susėdę po ošiančiais medžiais, dalinosi išpūdžiais ir skaniai ragavo žirnių košę. Po pietų buvo lankoma kareivinės, arčiau susipažįstama su kareivių gyvenimu.

17 val. moksleiviai išvyko atgal. Pakeliui dar sustoja pas pionierius prie A. Panemunės tilto. Pionieriai parodo tilto statymą bei jo ardymą. Moksleiviai pasivažinėjo pontoniniais laiveliais.

Iš čia moksleiviai, lydimi orkestro, eina Juozapavičiaus prosp., Čiurlionies g-ve, Vytauto prosp., Laisvės Alėja į Vytauto Didžiojo muziejaus sodelį. Plk. Šarauskas padėkojo moksleiviams už gerai atliktus pratimus ir pareiškė išitikinimo, kad nemažesnę rūpestį ir darbą moksleiviai parodys ir tėvynei pavojaus metu.

Pakelta kariška nuotaika, mokiniai, pagerbdami žuvusius dėl tautos laisvės, uždeda savo darbo lauko gėlių vainiką ant Nežinomo Kareivio kapo. Vėliavos nuleidimo metu, orkestrui pritariant, visi moksleiviai vieningai sugieda tautos himną.

Paskutinysis paradas, — pro Nežinomo Kareivio kapą, — praėjo ypatingai gražiai. Minia žmonių buvo sužavėta jaunųjų entuziazmu ir drausmingomis gretomis. O kai žaliuojančioje Laisvės Alėjoje pasklido galingos dainos balsai, kiekvienas jautė, kad eina tikrieji Lietuvos sūnūs.

Šiuose manevruose labai gražiai pasirodė aukšt. technikos mokykla ir I Kauno vidurinė mokykla. Kitų mokyklų rikiuotėje buvo nedidelių nelygumų. Kartais trūko ir išvidinės tvarkos. Tačiau, palyginti su pernai metų manevrais, visuose dienos pratimų veiksmuose buvo jaučiama žymi pažanga.

Bolius Vosylius

KĖDAINIŲ MOKINIŲ MANEVRAI

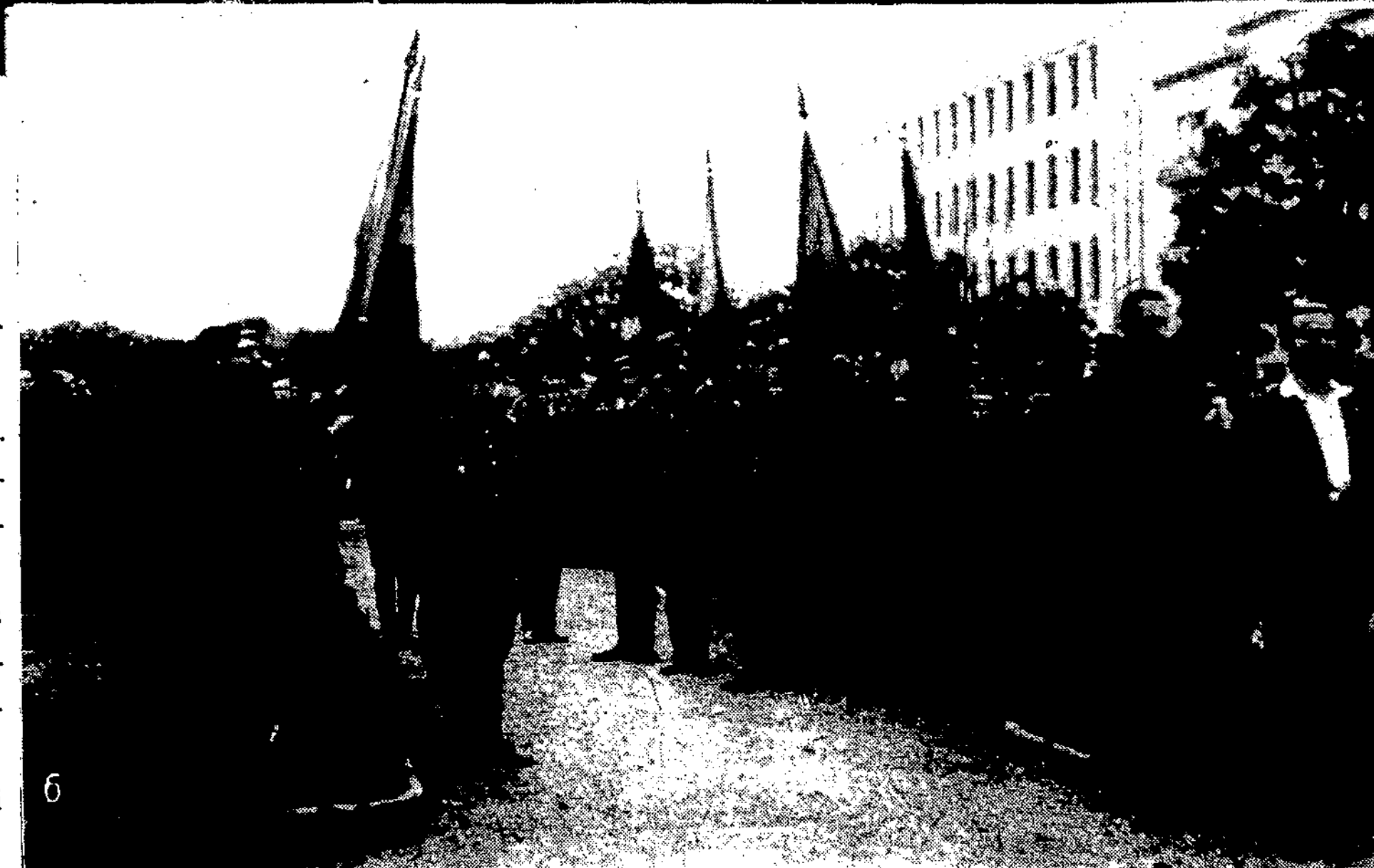
Gegužės 12 d. vyresnės gimnazijos klasės ir kultūrtechnikai dalyvavo manevruose, kuriems vadovavo ltn. Ulčinas ir ltn. Kriščikas.

Reikėjo atlikti žygis. Gudžiūnų rajone buvo pastebėtos žygiuojančios Kėdainių link stambios priešų jėgos. Mūsų 3 p. pulkas gavo uždavinį žygiuoti vieškeliu Kėdainiai-Dotnuva ir, pasiekus tam tikrą ribą, gintis. Tai ir buvo atlikta.

Manevrus vadovai įvertino patenkinamai. Tarp kita ko pažymėjo, kad manevruose, atliekant pratimus, buvo parodyta daug darbo ir pasiryžimo.

Grįžtant iš manevrų netoli Kėdainių mus sutiko 3 p. p. orkestras ir palydėjo iki karių aikštės, kur buvo paradas. Manevrais moksleiviai liko labai patenkinti.

V. K. ir Ka-s

Kauno įgulos moksleivių manevrų vaizdai:

1) žygis į manevrus, 2) 5 p. p. kariai vykdo puolimo pratimą, 3) skanūs kareiviški pietūs gamtos prieglobstyje, 4) moksleiviai stebi artilerijos pabūklų nutaikymą, 5) lėktuvas paima nuo žemės pranešimą, 6) iškilmės Vytauto D. muziejaus sodely: moksleiviai gieda Tautos himną.

Skautų laužas Valstybės Teatre praėjo dideliu pasisekimu

Skautų gyvenimas — įvairus ir įdomus. Pati organizacija — reikšminga bendrojo auklėjimo sistemoje. Tiek čia pedagoginių pradų! Linksmumas, giedrį nuotaika, pasitikėjimas savimi — ugdomosios vertybės, sutelktos Dievo, tėvynės ir artimo meilės idealais. Šių idealų skautų organizacija siekia sistemingai, savais darbo metodais, kurių charakteringa žymė — nuotaika. Visos skautų veikimo priemonės bei būdai, naudojami darbe, įneša gyvumo, linksmumo, energijos, kas ir sudaro tą skautišką nuotaiką. Tai ir yra reikalingiausia jaunuomenės auklėjime.

Skautiškąją nuotaiką labai gerai atvaizdavo gegužės 18 d. valstybės teatre surengtas Lietuvos skautų sąjungos didžiulis laužas. Programą vykdė atskiri jaunesniųjų skautų, skautų-čių ir skautų vyčių vienetai. Ši gražų laužą pagerbė atsilankydami aukštoji kariuomenės ir skautų vadovybės: kariuomenės vadas gen. št. plk. Raštikis, kar. štabo virš. gen. št. plk. Černius, šefo pavaduotojas dr. Alekna, vyriausias skautininkas plk. Šarauskas ir daug kitų aukštųjų svečių.

Prieš laužą sktn. Arminaitė atsilankiusius svečius trumpai supažindino su skautų gyvenimu ir laužo papročiais. Pažymėjo, kad mūsų skautai didelėje pasaulio skautų šeimoje eina grožio ir gėrio keliais, apsišarvavę lietuviška dvasia, tautinės vėliavos vedini. Kaip skautų laužas stovyklose ir iškylose gaivina jaunas širdis bei švelnia nuotaika užbaigia dienos darbus, taip ir šis improvizuotas laužas siekia sudaryti jaukaus nusiteikimo valandėlę.

Programa buvo labai įdomi ir gyva. Scenos vaizdeliai („Lapė gudragalvė“, „Tekėjo saulelė“, „Automobilis“, „Kaip aš tapau skaute“, „Kirpėjas“, „Teisėjas“), skautų dideliu entuziazmu vykdomi, svečių buvo labai palankiai sutikti. Ypatinai sužavėjo „Motulės diena“, mokytojo skauto vyčio Nesavo parengtas motinai pagerbti scenos vaizdas. Jį atlikdami, J. Jablonskio pr. mokyklos jaun. skautės ir jaun. skautai, pasirodė labai gerai vaidybiniu ir vokaliniu atžvilgiais. Dar buvo dainos „Oi, giria, girele“ ir „Ant kalno gluosnis“. Be galo gražiai skautės pašoko tautiškus šokius: „Kepurėlė“, „Blezdingėlė“, „Kubilą“. Pažymėtina, kad svečiams labai patiko nepaprastai skoningai suderinti skaučių tautiški drabužiai.

Pabaigoje skautai savo šefui Tautos Vadui Antanui Smetonai sušuko pamėgtą šūkį: „Gyvuok, mūsų šefe, gyvuok...“. Vyriausybei ir kariuomenės vadovybei už didelę paramą darbe skautai sušuko smarkų „valio!“. Taip pat buvo pagerbti ir atsilankiusieji į laužą rusų spaudos laikų kovotojai už lietuviškumą.

Laužas truko 2,5 val. Programą gerai pravedė skautas vytis K. Jurašūnas. Mokytojas

Lietuvos Skautų Sąjungos vadovybės persitvarkymas

Gegužės 15 d. pagal naująją statutą persitvarkė Lietuvos Skautų Sąjungos vadovybė. Vadovybę sudaro:

Sąjungos šefas Respublikos Prezidentas Antanas Smetona. Tarybos pirmija:

Dr. Jurgis Alekna — pirmininkas, dr. Dovas Zaunius — vice-pirmininkas, plk. Juozas Šarauskas — Brolijos vadas, gyd. Ksavera Žilinskiene — Sesiarijos vadė, Sofija Čiurlionienė — narys, dr. Antanas Juška — narys, Antanas Saulaitis — sekretorius.

Sąjungos Garbės Gynėjas: plk. Mikas Kalnantas.

BROLIJOS VYRIAUSIOJI VADIJA:

1. Brolijos vadas — plk. vyr. sktn. Juozas Šarauskas.
2. Vadeiva ir l. e. lavinimo skyriaus vedėjo pareigas — vyr. sktn. Kazys Palčiauskas.
3. Užsienių skyriaus vedėjas — sktn. Kazys Laucius.
4. E. ūkio skyriaus vedėjo pareigas — ats. adm. karin. Viktoras Preisas.
5. Propagandos skyriaus vedėjas — sktn. kpt. Juozas Bačkys.
6. Skautų skyriaus vedėjas — sktn. Karolis Dineika.
7. Jaunesniųjų skautų skyriaus vedėjas — pschn. ats. j. ltn. Pranas Karalius.
8. Jūrų skautų skyriaus vedėjas — sktn. jūrų ltn. Povilas Labanauskas.
9. Skautų vyčių skyriaus vedėjas — sktn. ats. jaun. ltn. Artūras Jurgutis.

SESERIJOS VYRIAUSIOJI VADIJA:

1. Sesiarijos vadė — gyd. Ksaverė Žilinskiene,
2. Vadeivė — sktn. Elzė Rudiene,
3. Jaunesniųjų skaučių skyr. vedėja — sktn. Vladislava Arminaitė,
4. Skaučių skyriaus vedėja — pschn. Leokadija Žemguliene,
5. Vyresniųjų skaučių skyr. vedėja — sktn. Sofija Steponaitienė,
6. Vadovių lavinimo skyriaus vedėja — pschn. Ona Ščiukaičaitė,
7. Užsienių skyriaus vedėja — sktn. Magdalena Avietėnaitė,
8. Propagandos skyriaus vedėja — pschn. Emilija Ševelinskaitė,
9. Ūkio skyriaus vedėja — pschn. Janina Grigaliūniene.

Apdovanotieji skautiškais ordinais ir pakeltieji į skautininkų laipsnius

Šv. Jurgio šventės proga Lietuvos Skautų Sąjungos Šešas Respublikos Prezidentas A. Smetona apdovanojo už didelius nuopelnus Lietuvos skautijai žemiau išvardintus asmenis.

Svastikos ordinu: 1) Jurbarko gimnazijos direktorių Br. Liesį, 2) Jurbarko gimnazijos mokytoją E. Kanclyvių, 3) Kauno skautų remėją M. Chmieliauską, 4) Kauno centro tunto remėją agr. E. Gimbutienę, 5) Kauno Nemuno tunto tuntininkę M. Tumienę, 6) Kauno Neris tunto tuntininkę P. Spudienę, 7) Kauno tunto mokytoją Gražiną Michnevičienę, 8) Seinų tunto tuntininką V. Bulkaitį.

Lelijos ordinu: 1) Kauno šaulių tunto sktn. j. ltn. A. Meteliciną, 2) Marijampolės tunto sktn. mokytoją M. Pempaitę.

Ordinu Už nuopelnus: 1) pschn. V. Palčiauskienę, 2) skautą A. Nesavą, 3) pschn. K. Bartnikaitę, 4) vyr. skiltn. S. Danilevičiūtę, 5) skiltn. A. Kazlauskaitę, 6) vyr. skiltn. K. Damijonaitį, 7) vyr. skiltn. V. Švedą, 8) paskiltn. K. Aglinską, 9) jūrų skautą E. Langę, 10) paskautn. V. Lukošaitę, 11) vyr. skiltn. G. Orentą, 12) skautą Joną Šlapšį, 13) vyr. skiltn. Vl. Izokaitį, 14) P. Valavičiūtę, 15) vyr. skiltn. K. Paužą, 16) vyr. skiltn. V. Skačkauską, 17) pschn. S. Vilūniene, 18) pschn. J. Kairį, 19) pschn. J. Minginaitę, 20) pschn. E. Paliulionienę, 21) vyr. skiltn. P. Armoną, 22) vyresnįjį skiltninką Stasį Stankevičių, 23) vyr. skiltn. O. Paulikienę, 24) skiltn. St. Rudį, Rudį, 25) vyr. skiltn. Vl. Sabaliauską, 26) vyr. skiltn. V. Levandauskaitę, 27) vyr. skiltn. B. Rekę.

Žemiau išvardintus skautų ir skaučių vadus pakėlė į šiuos skautininkų laipsnius:

į skautininko:

- 1) pschn. E. Rudiene, 2) pschn. E. Korzoną, 3) pschn. S. Šarauskienę, 4) pschn. V. Lesniauską, 5) pschn. M. Sirutyte, 6) pschn. J. Rainį, 7) pschn. A. Fledžinskiene, 8) pschn. V. Matulionį,

į paskautininkio:

- 1) skautą E. Roznieką, 2) vyr. skiltn. A. Pamataitį, 3) vyr. skiltn. J. Vilpišauską, 4) vyr. skiltn. E. Grigaitytę, 5) vyr. skiltn. Akviliną Našlenaitę, 6) vyr. skiltn. J. Grigaliūniene, 7) vyr. skiltn. E. Strikiene, 8) vyr. skiltn. E. Sevelinskaitę, 9) vyr. skiltn. K. Makricką, 10) vyr. skiltn. Z. Sketerytę, 11) vyr. skiltn. J. Gepnerį, 12) vyr. skiltn. Antaną Grudzinską, 13) vyr. skiltn. Viktoriją Kondrackaitę, 14) Marijampolės skaučių tunto tuntininkę Stanislavą Landsbergaitę, 15) skiltn. Povilą Vilką, 16) vyr. skiltn. V. Bistramienę, 17) skautą J. Dičių, 18) vyr. skiltn. O. Gailiūnaitę, 19) vyr. skiltn. M. Ramonaitę, 20) skautą vyti Simoną Sidabrą, 21) skautą vyti Stasį Vitkauską, 22) vyr. skiltn. F. Pranaitį, 23) vyr. skiltn. M. Škėmą.

VAIKAI SUSIŽAVĖJO KARIUOMENE

S u d a r g a s. Kauno ir kitų įgulos miestų vaikai yra mūsų kariuomenę jau matę. Kitaip su kaimo vaikais. Todėl gegužės 12—14 dienomis Sudargo apylinkės mokyklos suruošė per 70 vaikų ekskursiją į Kauną. Vaikai gavo progos pamatyti darniai žygiuojančias karių eiles, karių užsiėmimus, lėktuvus ir tankus. Tai padarė nepaprastą įspūdį. Grįžę vaikai net mėgina dainuoti girdėtas karių dainas. Vaikai gyvai kalbasi, kurioj ginklo rūšy norėtų būti: gusaru, lakūnu ar važinėti tankais.

Civilinė spauda gražiai sutiko gegužės 17 d. šventę

Dauguma mūsų periodinės civilinės spaudos gražiai sutiko kariuomenės su visuomene susiartinimo šventę. Čia neminėsime laikraščiuose įdėtų šventės rengimo komiteto programų bei atsišaukimų, taip pat ir pačių iškilmių aprašymo. Tik mesime žvilgsnį į tai, ką mūsų civilinė spauda davė savo skaitytojams skirtuose gegužės 17 d. šventei numeriuose. Kai kurie laikraščiai labai gražiai ir nuoširdžiai tą šventę sutiko.

„Lietuvos Aidas“ Nr. 226 įdėjo rašinį „Ginklo garbei“ ir vieną karinį paveikslą. „Vakarai“ Nr. 114 įdėjo rašinius: „Kariuomenė ir visuomenė“, „Mus ir karius visada jungia širdingi ryšiai“ ir „Kariuomenės ir visuomenės susiartinimo šventės proga“ ir be to, 5 klišės iš 9 paveikslų. „Lietuvos Keleivis“ Nr. 144 rašinį „Mūsų kariuomenė“. „Lietuvos Žinios“ Nr. 111 rašinius: „Kariuomenė ir visuomenė“, „Visuomenės ir kariuomenės santykiai“, „Visuomenės — kariuomenės bendradarbiavimas nepriklausomybės kovų metu“ ir du paveikslus. „Rytas“ Nr. 112 rašinį „Kariuomenės su visuomene susiartinimo šventė“ ir du paveikslus. „Darbas“ Nr. 55 rašinius „Suglauskime eiles“, „Karys — geriausias tavo draugas“, „Mūsų aviacija — mūsų pasididžiavimas“ ir 6 paveikslus. „Ūkininko Patarėjas“ Nr. 20 rašinį „Susikarinimo šventė“ ir priede „Jaunasis Ūkininkas“ rašinį „Kariuomenė ir mes“. „Pavasaris“ Nr. 9 rašinius „Susiartinimo dieną“, „Kulkosvaidis po pušaitė“ (beletristinis), „Žvalgyboj“ (savanorio atsiminimai), eilėraštį „Broliui savanoriui“ ir 8 paveikslus (tarp jų vienas viršely). „Mūsų Rytojus“ Nr. 38 rašinius „Kariuomenės diena — visos Lietuvos šventė“, „Naujokams išvykus“, „Savo kariuomenėje — miela ir malonu“ (beletristinis), eilėraštį „Mūsų šaunieji“ ir 7 paveikslus. „Policija“ Nr. 10 rašinį „Sukarinim visą tautą“ ir du paveikslus (vienas jų viršely). „Sėkmadienis“ Nr. 20 rašinius „Iškelsim vėliavas“, „Kareivio dienos“ ir 7 klišės iš 10 paveikslų, be to, vieną karikatūrą. „Šviesos Keliai“ Nr. 4 rašinį „Kariuomenė, visuomenė ir moksleivis“. „Ateitis“ Nr. 4 keturias klišės iš 6 paveikslų. „Mūsų Vilnius“ Nr. 10 rašinius „Mūsų kariuomenė“, „Moteris ir krašto gynimas“ ir karinį viršelį. „Zarasų Kraštas“ Nr. 20 rašinį „Visa tauta su kariuomene“. „Suvalkietis“ Nr. 20 rašinį „Švėskime gegužės 17 dn.“. „Darbininkas“ Nr. 20 rašinį „Būkim kariuomenės draugai“. „Ūkininkas“ Nr. 20 rašinį „Ūkininkai ir kariuomenė“. „Mūsų Laikraštis“ Nr. 19 vieną paveikslą. „Panevėžio Balsas“ Nr. 20 rašinėlį „Kariuomenės su visuomene susiartinimo šventė“ ir eilėraštį „Susiartinimo šventei“. „Apžvalga“ Nr. 19 rašinį „Krašto saugumas ir žydai“. „Literatūros Naujienos“ Nr. 9 eilėraštį „Kautynių karys“. „Naujoji Romuva“ Nr. 20 tris paveikslus. „Jaunoji Karta“ Nr. 20 rašinius „Visi tautos kariai“, „Ar gali maža kariuomenė nugalėti didesnę“ ir 5 paveikslus (jų tarpe vienas viršely).

Ne visus periodinius leidinius gavome, ypač rečiau išeinančius, todėl pilniau apibrėžti tuo tarpu dar negalima. Kitą kartą teks papildyti. Bet buvo laikraščių bei žurnalų, kurie pro šią šventę tylomis praėjo.

Nepaprastai įdomi karo aviacijos diena Kaune

Jau aukščiau mūsų spaudoje buvo rašyta apie Kaune rengiamą gegužės 24 d. Karo Aviacijos Dieną. Gegužės 14 d. Karo Aviacijos viršininkas plk. Gustaitis, aviacijos karininkų ramovėje, apie tą rengiamą dieną smulkiau painformavo specialiai sukviestus mūsų laikraštiniųkus.

Karo Aviacijos Dienos tikslas: 1) supažindinti visuomenę su karo aviacijos kovos technika, saugumo priemonėmis, su jos vaidmeniu karo technikoje, 2) parodyti karo aviacijos veiksmus ir jėgą ne kalba, paveikslais ar spausdintu žodžiu, bet gyvai, apčiuopiamai, 3) parodyti įvairias karo lėktuvų rūšis, jų veikimo metodus, savybes ir vartojimo

būdus, vaizdžiai įvertinant karo aviacijos svarbumą kraštui ginti. Panašios šventės bei propagandos dienos ruošiamos ir kitose didelėse ir mažose valstybėse: Prancūzijoje, Vokietijoje, Anglijoje, Latvijoje, Estijoje, Čekoslovakijoje.

Karo Aviacijos Dienos pelnas bus skiriamas: 75% — ginklų fondui, o 25% — mūsų žuvusiųjų lakūnų bendram paminklui kapuose pastatyti.

Karo Aviacijos Dienos programa numatyta plati ir įdomi. Bus atliekami įvairūs oro pratimai:

- 1) grupiniai rikiuotės skraidymai ir perskridimai,
- 2) atskirai ir grupėmis aukštasis pilotažas: mirties kilpos, bačkos, immelmanai, suktukai, skridimas ant nugaros,
- 3) šaudymas į velkamą ore maršką, apšaudymas iš kulkosvaidžio žemės taikinių,
- 4) kautynės ore,
- 5) bombonešių puolimas rikiuotėje (toks būdas vartojamas, kai puolamas objektas yra didelis ir iš rikiuotės išmestos bombos apseja visa plotą). Bombonešiai susprogina specialiai pastatytas aerodrome daržines, žinoma, be jokio pavojaus publikai,
- 6) zenitinės artilerijos ir naikintuvų kova su bombonešiais,
- 7) bombų mėtymas pikiuojant (toks būdas vartojamas, kai taikiny yra mažas, lakūnas taiko visu lėktuvu, kuriuo iš aukšto krinta stačiai žemyn ir ant taikinio išmeta bombas),
- 8) bombų mėtymas iš skutančio skridimo (norint staiga pasirodyti ant bombonešių apmėtomosios vietos, lėktuvai atskrenda labai žemai ir iš toliau jie yra nepastebimi),
- 9) bendradarbiavimas su žemės kariuomene: pranešimų numetimas bei priėmimas,
- 10) pūslų medžiojimas ore,
- 11) mokinio ir instruktoriaus (komiškas) skraidymas (bus parodyta, kaip reikia ir kaip nereikia skraidyti),
- 12) grupiniai ir atskiri šokimai su parašiuotais, panaudojant normalų ir užtęstą parašiuoto atidarymo būdus. Laisvojo veikimo parašiuotas, paleidžiamas paties parašiuotinko tam tikros rankenos patraukimu, nuo ko atsidaro maišo uždaras, spyruoklinis įtaisas išmeta mažąjį parašiuotėlį, o pastarasis, oro srovės veikiamas, ištraukia visą parašiuotą. Automatinio veikimo parašiuotas išskleidžiamas tik sujungus jį su lėktuvu tam tikra virvele. Iššokus, ši virvutė arba ištraukia iš maišo visą parašiuotą, arba tik atidaro parašiuoto maišo uždarą. Grupiniame šokime iš rikiuotės iššoks trys lakūnai. Tik trys iššoks ne dėlto, kad daugiau nėra norinčių, bet — iliustracijai. Kai mokiniai lakūnai buvo užklausti, kas nori šokti su parašiuotais, tai visi lig vieno pareiškė „noriu“.

Užtęstu atidarymo būdu lakūnas iššoks iš 1000 m aukščio ir parašiuotą atidarys 200—300 m aukštyje. Vadinas, apie 700—800 m kris kaip akmuo.

13) netikėtumas publikai — rikiuotė, kurią Kaunas pamatys pirmą kartą,

14) oro jėgų paradas.

Per specialiai pastatytus garsiakalbius kiekvienas skridimas ar ore atliekama figūra bus smulkiai paašškinta. Per garsiakalbius taip pat bus transliuojama perduodamos per radio lėktuvams komandos iš oro ir iš žemės.

Anglijoje į panašias šventes atsilanko per 200.000 žmonių. Tikimasi, kad ir mūsų visuomenė kuo gausingiausiai atsilankys. Vietų paruošta gana daug, iš jų 5000 sėdėti numeruotos vietos.

Į šventę pažadėjo atsilankyti Valstybės Prezidentas ir vyriausybė. Nors įėjimas ir apmokamas, bet taip pat yra numatyta vieta ir negalintiems užsimokėti.

Publikos patogumui, bilietus į Karo Aviacijos Dieną, gegužės mėn. 24 d., galima iš anksto gauti: „Spaudos Fondo“ knygyne, Karvelio ir Rinkevičiaus Prekybos Namuose ir „Minties“ knygyne.

Kas norės fotografuoti aerodrome per Karo Aviacijos Dieną, gegužės mėn. 24 d., privalo gauti leidimus. Leidimai bus išduodami šeštadienį, gegužės 23 d., nuo 11—12 val. karo aviacijos štabe pas adjutantą. Be leidimų fotografuoti aerodrome bus draudžiama.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

SAVANORIAI KŪRĖJAI SVEČIUOSE PAS GUSARUS

Kariuomenės su visuomene susiartinimo šventės išvakarėse, gegužės 16 d. 17 val., Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos kareivio Prano Eimučio Kauno skyriaus nariai buvo užkviešti į 1 gusarų pulką svečiuosna. Gusarų orkestras atvyko į savanorių kūrėjų būstinę palydėti savanorius į savo pulką. Arti 400 savanorių kūrėjų rikiuotėj atvyko pas gusarus. Kareivinių rajone prie vartų, papuoštų dviem tautinėm vėliavom, pasitiko kavalerijos ir pulko vadovybė.

Pilna gusarų pulko didžiulė salė prisirinko savanorių kūrėjų ir visi susėdo prie stalų. Buvo pavaišinti kareiviškais kopūstais, koše ir alučiu. Daugelis atvykusių savanorių kūrėjų 1919 m. pradžioj dabartiniame gusarų rajone organizavosi į pirmuosius kariuomenės vienetus. Koks skirtumas per kelioliką metų. Rajone didžiausia pažanga. Vietoj sugriuvusių medinių pastatų, stovi moderniškios mūro kareivinės, Valgis daug geresnis, negu 1919 m. savanoriai kūrėjai valgė. Ypač kopūstais buvo patenkinti. Mat, prisiminė savo 1919 m. kopūstus, į kuriuos, anot jų pačių, ir perkūnas trenkęs nebūt pataikęs į riebalą bei kopusto lapą.

Savanorių kūrėjų vaišių metu dalyvavo kavalerijos viršininkas gen. ltn. Tallat-Kelpša, gusarų pulko vadas gen. št. plk. ltn. Valušis, eskadronų vadai ir kiti karininkai. Be to, puskarininkių ir kareivių dalis. Mokomojo eskadrono choras padainavo gražių dainų ir orkestras pagriežė. Savanoriai kūrėjai nepasigailėjo jiems plojimų.

Kalbėjo kavalerijos viršininkas, pulko vadas, savanorių kūrėjų centro ir skyriaus pirmininkai ir kiti. Kavalerijos viršininkui ir pulko vadovybei savanoriai kūrėjai pagiedojo „Ilgiausių metų“.

Savanorių kūrėjų vaišių metu Saugumo departamento ypatingojo skyriaus viršininko ir tarnautojų aukomis nupirktas lengv. kulkosvaidis „Brno“ buvo padovanotas 1 gusarų pulkui, kaip ginklų fondo auka. Įteikdamas departamento atstovas pasakė nuoširdžią kalbą ir drauge su kulkosvaidžiu įteikė ir padovanojimo aktą. Savanoriai kūrėjai tuoj apsupo naująjį kulkosvaidį, domėdamies ir norėdami arčiau jį pažinti.

Sugiedoję Tautos himną, savanoriai kūrėjai rikiuotėj vėl grįžo į savo būstinę.

VISUOMENĖ SU GĖLĖMIS Į KAREIVINES

Visuomenės su kariuomene susiartinimo šventės išvakarėse, gegužės 16 d., Šančių visuomenė aplankė 2. pėst. pulką. Didžiulė organizuota minia atvyko į pulko rajoną gretomis, kiekvienas nešdamasis su savimi po didelius gėlių bukietus.

Pirmiausia visuomenei buvo parodyta mokomoji kuopa, kur pamokų salėje buvo išstatyti kulkosvaidžiai, parengti šaudyti žemėje ir į lėktuvus. Apie juos paaiškinta. Visuomenė, palikdama mokomąją kuopą, ant kiekvieno kareivio lovos padėjo gėlių.

Dar visuomenei buvo parodyta naujai įrengta liktinių puskarininkių ramovė, pulko skaitykla, svečių kambarys ir t. t.

Aplankius kareivines ir kitas pulko vietas, visi laisvi nuo tarnybos kareiviai buvo išrikiuoti rajone prieš visuomenę, kurių atstovas pasakė atitinkamą kalbą, o kitas perskaitė tai dienai pritaikytą eilėrašį.

Palikdama rajoną, visuomenė visas turimas gėles padovanojo kariams ir rajone nebuvo matyti nė vieno kareivio, kurs neturėtų gėlių.

Visuomenė, skirdamasi su kariais, kėlė ovacijas, šaukdama valio ir mosikuodama skepetaitėmis ir kepurėmis. Kareiviams visuomenės apsilankymas ir padovanotos gėlės sukėlė daug džiaugsmo.

Gegužės 17 d. taip pat visuomenė lankė kareivines organizuotai ir atskirai.

A. G.

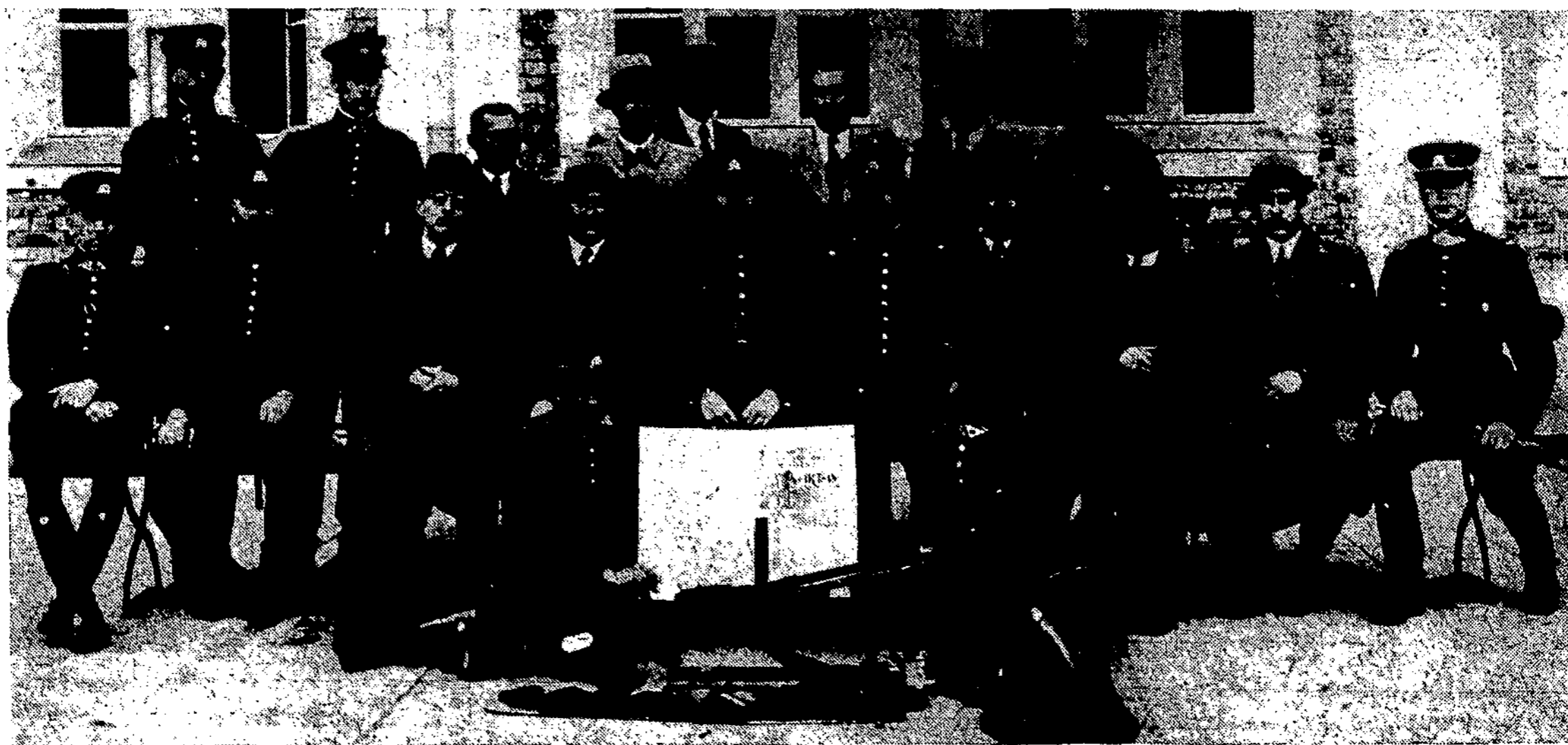
PIRMOJI KARIUOMENĖS SU VISUOMENE SUSIARTINIMO ŠVENTĖ PRIENUOSE

Gegužės 17 d. 10 val. buvo iškilmingos pamaldos, kuriose dalyvavo kariuomenė, organizacijos ir pilna bažnyčia visuomenės. 13 val. „Žiburio“ gimnazijos aikštėje buvo iškilmingas posėdis, į kurį atsilankė įgulos karininkai, liktiniai, miesto burmistras ir gausiai visuomenės.

Po posėdžio 15 val. visi žygiavo į įgulos kareivines. Ten buvo parodyta įrankių ir sakalų gimnastika, kariniai žaidimai, skyriaus puolimas, sunk. kulkosvaidžių šaudymas į lėktuvus, artilerijos užėmimas pozicijos ir kt.

Nuo 17 iki 18 val. buvo parodytos kareivinės, supažindinta su kasdieninių karių gyvenimu bei jų darbais. Kas norėjo ragavo kareiviškų pietų. Tenka pažymėti, kad Prienų visuomenė labai gausiai apsilankė ir atsidėjusi sekė visus rodumus veiksmus. Karių būriams einant pro visuomenę, buvo apiberti gėlėmis.

P. Granickas

Saugumo Departamento tarnautojų padovanotas 1 gusarų pulkui lengv. kulkosvaidis „Brno“. Vidury sėdi kavalerijos viršininkas gen. ltn. Tallat-Kelpša, šalia jo gusarų pulko vadas gen. št. plk. ltn. Valušis, Saugumo Departamento atstovai ir kt. Už kulkosvaidžio matyti padovanojimo aktas

A.A. VYR. PUSK. KAZYS NARŪNAS

Gegužės 12 d. mirtis atskyrė iš algirdėnų tarpo vieną puskarininkių šeimos narį, likt. vyr. pusk. Kazį Narūną.

Vyr. pusk. Kazys Narūnas gimęs 1910 m. liepos 6 d. Utenos apskr., Aluntos valsč., Buržilų kaime. Atėjęs a. a. Kaziu metas atlikti karinę prievolę, 1932 m. gegužės 1 d. stojo į 2 pėst. D. L. K. Algirdo pulką. Atvykęs į kariuomenę, per išskirstymą pareiškė pulko vadui ir mokomosios kuopos vadui norįs stoti į mokomąją kuopą, kurią baigė pirmuoju ir už tai buvo apdovanotas laikrodžiu.

Atitarnavęs būtiną karo tarnybą, paliekamas pulke, mokomojoje kuopoje, liktiniu. Pasiūkęs liktiniu, be savo tarnybos pareigų, dalyvavo pulko ugniagesių komandoje ir, be to, mokėsi pats ir dar leido savo lėšomis į gimnaziją savo jauniausiąjį brolių Petrą. Būti rikiuotėje ir mokytis yra sunku, todėl pulko vyresnybė, A. a. vyr. pusk. K. Narūnas matydama jo gabumus ir norą mokytis, 1935 m. balandžio 3 d. perkėlė jį į ūkio kuopą ūkvedžiu. Ten jis pasižymėjo sąžiningumu, pavyzdingu turto tvarkymu ir, be to, tęsiant toliau savo mokslą baigė laikyti egzaminus iš 4 gimnazijos klasių. Pulke buvo visuomet linksmas, kuklus, draugiškas, viršininkų ir savo draugų mylimas ir gerbiamas..

Š. m. sausio 17 d. susirgo smegenų uždegimu ir gegužės 12 d. atsiskyrė su šiuo pasauliu. Pareiškus tėvams pageidavimą, jo kūnas iš karo ligoninės buvo nuvežtas į tėviškę palaidoti. Palydėti už miesto ribų atvyko jo buvęs mokomosios kuopos vadas kpt. Berentas ir dauguma pulko liktinių puskarininkių.

Išvežus a. a. Kazio kūną į tėviškę — Buržilų kaimą, ten nuvyko ir pulko liktinių puskarininkių dalis. Palydėjęs iš gimtojo kaimo į jo parapiją — Skudutiškio bažnytkaimį, prie karsto vietos klebonas pasakė kalbą, pažymėdamas, kad mirtis išplėšė karį, kuris, dar tik pradėjęs žydėti, buvo tėvynei labai naudingas ir reikalingas. Be to, pažymėjo, kad jis ir prieš kariuomenę, dar namie būdamas, buvo pavyzdingas ir visų mylimas. Pulko liktinių puskarininkių vardu atsisveikinimo žodį tarė vyr. pusk. Lionginas Kvašys, apibrėždamas velionio nuveiktus darbus ir pasiaukojimą savo pareigoms.

MŪSŲ RINKTINĖ — GEGUŽĖS 17 D. IŠKILMIŲ CENTRAS A. PANEMUNĖJE

Gegužės 17 d. priešlėktuvinės apsaugos rinktinėje praėjo gana įspūdingai. Po pamaldų visa rikiuotė, A. Panemunės šaulių, jaunaliuvių, V. V. S-gos skyriaus, skautų, moterų organizacijos ir gausingos visuomenės lydima, 5 pėst. pulko orkestrui griežiant, ėjo Vaidoto gatve iki autobusų stoties, o nuo ten Perlojos gatve į priešlėktuvinės apsaugos rinktinės aikštę, kur visus pasitiko rinktinės vadas plk. ltn. Babickas.

Pirmasis į didžiulę susirinkusiųjų minią prabilo rinktinės vadas. Paskui buvo pademonstruotas zenitinės artilerijos pabūklų parengimas šaudymui. Publika turėjo progos pamatyti, kaip šie, rodos, sunkoki pabūklai akimirksniu nuimami nuo eigos, pastatomi ant kryžmų, orientuojami ir parengiami šaudyti. Po to, viena piliečių dalis smulkiau apžiūrino priešlėktuvinius pabūklus, įrankius, o kita kareivines. Atsilankiusiems labai patiko kareivinių tvarka, švara ir priežiūra. Prieš baigiant iškilmes jaunaliuvių choras padainavo keletą dainelių ir t. t. Daudzvardas, dėkodamas vadams ir visiems kariams už iškilmes, prašė chorą sugiedoti ilgiausių metų. A. V.

KARIUOMENĖS SU VISUOMENE SUSIARTINIMO ŠVENTĖ RADVILIŠKY

Gegužės 17 d. Radviliškyje, šarvuočių rinktinės tankodrome, buvo atšvęsta kariuomenės su visuomene susiartinimo šventė. Tokią šventę radviliškiesiems teko pirmą kartą švęsti. Didžiausią įspūdį miniai padarė tankų „Vickers“ ir „Renault“ paradas, kada jie ilga virtine, lygiomis distancijomis, kriokdami praėjo pro estradą. Tankų paradiui minia sukėlė didžiausias ovacijas. Po parado tankai pademonstravo visuomenei kaip tankų kuopa puola įtvirtintas pozicijas ir nugali kliūtis. Buvo paaiškinta apie tankų paskirtį bei savybes. Vėliau norinčius pavėžino, o norinčių buvo daug.

Tankų veiksmams susirinkusią visuomenę tiesiog užhipnotizavo. Visuomenė, negalėdama atsiskirti su tankais, nieku kitu nebesidomėjo.

Po to visuomenei buvo leista pašaudyti iš sunk. kulksvaidžių ir paragauti kareiviškų valgių. Vėliau buvo gegužinė, sportas ir dainos.

Vinculis

IR MES DALYVAVOM KARNAVALE

Gegužės 16 d. I inžinerijos b-no mokomiečiai irgi gausingai dalyvavo surengtame Kaune vandens karnavale. Karnavalui buvome visai tinkamai pasirengę. Į šį karnavalą išvykom su motoriniais pontonais, valtimis, baidarėmis ir gigomis taip, kad Nemunu plaukdami pagal nustatytą tvarką, sudarėm apie 300 m ilgumo liniją. Gana gražiai atrodė padarytas pionierių ženklas, Gedimino pilis ir švyturys. Kadangi karnavale dalyvavo civilių ir nelabai pripratusių vandenyje irstytis, todėl buvo sunkiau ir pionieriams atsiekti gražesnio valčių išdėstymo.

GĖLĖSE SKĖS MŪSŲ KAREIVINĖS

3 pėst. Vytauto Didžiojo pulko mokomosios kuopos jaunieji kareiviai—mokiniai, vykdami Velykų atostogų, virš. Budžio paskatinti atsivežė kiekvienas gėlių sėklų, kuriomis apsidintas kareivinės rajonas bei padaryti gėlynai. A. Žk.

GRAŽI DOVANA

3 pėst. Vytauto Didžiojo pulko mokomoji kuopa, būdama naujose būstinėse ir dar neseniai įsisteigusi, trūksta salės sienų papuošalų.

Paskiausiai sakytam reikalui pulko vadas plk. Giedrys padovanojo gražų aliejiniais dažais pieštą Dr. J. Basanavičiaus portretą ir mokinys Stasys Virvilas padovanojo didelį D. L. K. Kęstučio paveikslą. A. Žk.

7 P. P. DALINIAI Į GAIŽIŪNŲ POLIGONĄ

Gegužės 15 d. į Gaižiūnų poligoną išvyko 7 p. Ž. K. Butegidžio pulko kulksvaidininkai. Juos palydėjo pulko orkestras. Taip pat drauge išvyko grandinis Norkus, žinomas meninkas ir „Kario“ bendradarbis, kuris tvarkys 7 p. p. meniškąjį kampelį.

Tą pačią dieną išvyko ir 4 artilerijos pulko 1 grupės baterija. Al.

JAUNIEJI KAREIVIAI DOMISI „KARIU“

Arti 3 p. p. mokomosios kuopos apsigyvenus 3 šaulių kuopai, atvykę į 3 kuopą jaunieji kareiviai dažnai ateina į mokomosios kuopos skaityklą ir perskaito kiekvieną „Kario“ straipsnelį, atidžiai sekdami kiekvieną jo numerį.

Jų daugumas žada nuo antrojo pusmečio išrašyti namiškams „Kari“.

A. Ungeris

KUPIŠKIO ĮGULA

Padidėjus igulos likt. puskarininkių skaičiui, atsirado būtinai reikalingas steigti ir puskarininkių ramovę, kuri jau įsteigta. Gegužės 15 d. igulos dalį išlydėjome į poligoną. Išvykstantiųjų palydėti į stotį susirinko nemažas Kupiškio visuomenės būrelis, kuris išvykstantiems palinkėjo linksmam grįžti ir apdovanojo juos papirosais.

V. p. Gelžinis

SULAUKĖME JAUNŲJŲ GINKLO DRAUGŲ

Gegužės 6 d. į 5 p. p. II batalioną atvyko naujokai. Tenka pažymėti, kad atvykusiuju tarpe nebematyti tokių apiplyšusių, kaip anksčiau; didesnė dalis švariai apsirengę. Analfabetų visai mažas skaičius. Keli baigę aukštesnįjį mokslą, kiti buvę ar baigę pradžios mokyklą ir tik vienas kitas savamokslis.

Gegužės 7—13 d. pravestose bataliono liktinių puskarininkių ypatingų šaudymo pratimų rungtynėse (viso 8 prat.) pirmąją vietą laimėjo 6 kuopos vyr. pusk. Jonas Klimanskis su 563 taškais.

P. Granickas

NENORI GRĮŽTI IŠ KARIUOMENĖS

Pripažinti tinką tarnauti tik nerikiuotėje ir paleidžiami į atsargą kariai nenori grįžti iš kariuomenės. Jie pareiškia norį gyti daugiau karinių žinių. Kaip pavyzdys yra ir 3 p. Vytauto Didžiojo pulko mokomosios kuopos eil. Kl. G., kuris pareiškė norįs baigti būtiną karo tarnybą, nes kariuomenėje tarnauti yra garbė, o be to, įgijęs daugiau žinių bus naudingesnis ir tėvynei. Jo prašymą patenkino ir leido baigti karo tarnybą.

VISUOMENĖS SU KARIUOMENE SUSIARTINIMO ŠVENTĖS IŠKILMĖS ALYTUJ

Šventės išvakarėse 2 ulonų pulko mokomasis eskadronas su orkestru prajojo miesto gatvėmis. Rytojaus dieną 10 v. 30 min. buvo iškilmingas vėliavos pakėlimas ir miesto burmistro žodis. Po pamaldų uždėti vainikai ant karininko A. Juozapavičiaus, šaulio Bloznelio ir karių kapų.

Po pietų buvo raitųjų rungtynės ulonų pulko aikštėj (dalyvavo karininkai, puskarininkiai, ulonai ir visuomenės raitųjų sporto mėgėjai). Be to, kariai gana gražiai parodė gimnastikos ir taktiškus būrio pratimus. Norintieji gavo pašaudyti iš kulkosvajdžių manevriniais šoviniais. Gauta paragauti ir kareiviškos sriubos. Norintieji lankė kareivines ir arklides.

A. M.

GAUSIAI SKAITO KNYGAS

Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės kariai gausiai skaito knygas. Daugiausia mėgstami dailiosios literatūros veikalai ir keliųjų aprašymai. Aktyvių skaitytojų yra per 250. Biblioteką dabar gavo daug naujų knygų, kurios duotos įrašyti.

A. V.

EKSKURSIJA Į „MAIŠTĄ“ IR AVIACIJĄ

Gegužės 14 d. 2 pėst. D. L. K. Algirdo pulko mokomosios kuopos kareiviai buvo surengę ekskursiją į „Maistą“ ir aviaciją.

„Maiste“ kariai smulkiai buvo supažindinti su visu jo įrengimu ir darbu. Aviacijoje kariams buvo parodyti visų rūšių lėktuvai ir tinkamai paaiškinta.

A. G.

7 PĖST. PULKO MOKOMOSIOS KUOPOS IŠLEISTUVĖS

Gegužės 12 d. buvo mokomosios kuopos kurso išleistuvės. Šiame kurse pirmuoju baigė 3 kulk. kuopos eil. Telesporas Dvariškis, antruoju — 4 kuopos eil. Vladas Žilinskis, kurie apdovanoti sidabriniais laikrodžiais. Pažymėtina, kad šio kurso laida turėjo daugiau baigusių gerais pažymiais.

Tą pačią dieną visi baigusieji pakelti į grandinio laipsnį.

BAIGIAMA RINKTI PULKO ISTORIJS MEDŽIAGA

7 pėst. pulko švietimo vadovo padėjėjui jaun. ltn. Namajūnui pavesta surinkti pulko istorijos medžiaga ir ji parengti spaudai. Jis tą darbą jau baigia tvarkyti.

PLEČIAMOS MENIŠKOS PAJĖGOS

7 p. pulko švietimo vadovo padėjėjo jaun. ltn. Namajūno rūpesčiu į pulką buvo pakviestas muzikas-chorvedys v. p. Mikšys, kuris tvarko giedojimo bei dainavimo meną. Dabar jaun. ltn. Namajūno rūpesčiu prikomandiruotas prie švietimo vadovo menininkas gr. Vladas Norkus, kuris dirbs braižybos bei paišybos-dekoravimo darbus. Teko sužinoti, kad jie atliekamu nuo tarnybos laiku rengiasi organizuoti pulko karių teatrą.

Liktinis

BAIGĖSI LIKT. PUSKARININKIŲ KURSAI

Šiomis dienomis pasibaigė 7 p. Ž. K. Butegidžio pulko liktinių puskarininkių V laidos kursai.

Kita likt. puskarininkių kursų laida bus 1937 metų pradžioje. Antrą kartą neišlaikiusiems tarnyba nebus pratęsta.

Sl.

Prizų įteikimas konkūrų laimėtojams 3 kav. pulke

V. J. Balčiūno foto

8 p. p. II bat. kariai tvarko savo rajoną

7 P. PULKO JAUNIEJI KAREIVIAI

Atvykusieji į 7 p. p. I batalioną jaunieji kareiviai išsilavinimo atžvilgiu šiaip atrodo: baigusių pradžios mokyklą 75%, baigusių žemės ūkio mokyklą ir po 2—3 klases 10%, aukštąjį mokslą — 5%, savamokslių — 8% ir tik 2% analfabetų.

Paskiausiai tam tikras žmonių skaičius išvyko į Kauną, į duonos-kepimo kursus. Minimieji kursai bus naudingi, nes savieji kepėjai darbą atliks sąžiningiau ir švariau.

San. pusk. M. Grinius

VYSKUPAS STAUGAITIS TAURAGĖJĖ

Gegužės mėn. 16 d. į Tauragę buvo atvykęs Telšių vyskupas Staugaitis. Buvo surengtas oficialus sutikimas prie gražiai papuoštų vartų: Dariaus-Girėno ir Kęstučio gatvių kampe.

Telšių vyskupo sutikime dalyvavo ir Tauragės igulos kariai: pėstininkai, artilerininkai ir kavalerija.

Kavalerijos pulko būrys vyskupą pasitiko už miesto ir atlydėjo iki garbės vartų. Kiti daliniai išsirikiavo abejose gatvės pusėse iki bažnyčios. Sutikime dalyvavo ir pulko dūdų orkestras.

Al.

AUKOS GINKLŲ FONDUI

8 pėst. K. K. Vaidoto pulko liktiniai puskarininkiai nutarė aukoti Ginklų Fondui po 1% nuo pagrindinės algos per 8 mėnesius.

A. Š.

VISI ĮSIGIJOM VILNIAUS PASUS

8 p. K. K. Vaidoto pulko II bataliono kariai beveik visi įsigijo Vilniaus pasus ir įklįjavo net po keletą ženklelių.

Mūsų rajoną pati gamta gražiai yra išpuošusi savo dideliais medžiais. Todėl mums teko sutvarkyti tik pėstiems vaikščioti kelelius ir apsodinti mažaisiais medeliais. Be to, rajono pagražinimo komisijos iniciatyva prie kelių buvo pasodinta apie 2.500 eglaičių ir kitokių medelių.

V. p. Norvaiša

RADVILIŠKIO IGULA GAISRŲ FRONTE

Gegužės 12 d. 5 val. užėjus lietui ir labai didelei perkūnijai, žaibai padegė iš karto tris daržines: dvi mieste ir vieną už miesto. Gaisrą gesino kariuomenės ir geležinkelių ugniagesių komandos. Daržinės visai sudegė. Ugniagesiams pavyko apsaugoti tik arti buvusius trobesius. Jeigu ne ugniagesių darbštumas, tai ugnis galėjo išsiplėsti ir sunaikinti aplink esamus trobesius. Radviliškio miestas gaisro atveju yra labai pavojingoje būsenoje, nes namai mediniai, labai seni ir daugiausia apipuvę.

Vinculis

MŪSŲ NAUJOKAI — ŠAUNŪS VYRAI

Priešlėktuvinės apsaugos rinktinės š. m. pavasarinio ėmimo naujokai visais atžvilgiais šaunūs vyrai. Neraštingų tėra gal vienas kitas. Keletas yra baigusių aukštuosius mokslus, baigusių po kelias gimnazijos klases yra daugiau. Šiaipjau iš pirmų dienų pasižymi drausmingumu ir mandagumu.

A. V.

„SUSPROGDINOM“ PANEMUNĖS IR JĖSĖS TILTUS

I inžinerijos b-no mokomiečiai šį mėnesį smulkiai atliko sprogdinimo pratimus. Pratimuose susipažinome su skaldančių ir metančių sprogdinimo medžiagų veikimu. Vėliau apskaičiavom ir pritvirtinom reikalingą Jėšės gelžbetoninio ir Panemunės geležinio tilto susprogdinimui medžiagos kiekį. Abiejų tiltų bandymuos užtaisus sprogdomos elektros pagelba. Sprogdomo darbai mokomiečiai buvo labai susidomėję.

JSO — 3 P. PULKAS 2:1

3 pėst. Vytauto Didžiojo pulko neseniai įsisteigusi futbolo komanda gegužės 10 d. žaidė draugiškas futbolo rungtynes su Kėdainių JSO stipria komanda. Rungtynės pasibaigė 1:2 JSO naudai. Pažymėtina, kad karių komanda, nors neseniai įsisteigusi, tačiau greit ir žymiai stiprėja. A. Žk.

PIRMENYBIŲ RUNGTYNĖS

Pereitą savaitę buvo net penkios aukštosios klasės pirmenybių rungtynės.

LFLS labai sunkiai įveikė JSO, vos 1:0, Tauras visai netikėtai laimėjo prieš buv. Lietuvos nugalėtoją ŠMSK 4:1, ŠŠKovas dideliu rezultatu suplikė LGSF 5:1, ŠMSK prieš Klaipėdos Šaulių laimėjo 5:0 ir Kauno Tauras pralaimėjo KSS 2:4.

Po šios savaitės pirmenybių kovų vis dar be pralaimėjimo eina ŠŠKovas ir LFLS. Visos kitos komandos jau yra nuštosios daug taškų, o Klaipėdos Šaulys jų neturi nė vieno.

Kitos pirmenybių rungtynės bus gegužės 23 d. Žais JSO—Tauras ir 24 d. KSS — LGSF ir ŠŠKovas — Šaulys.

LFLS KREPŠINIO NUGALĖTOJAS

Visą žiemą trukusios Kauno miesto 1936 m. krepšinio pirmenybės pasibaigė.

Baigmės rungtynėse praėjusių metų krepšinio meistris LFLS apgynė savo nugalėtojo vardą, įveikusi savo priešą — Taurą 18:13 (11:8). Antroje vietoje liko Tauras, trečioje JSO, ketvirtoje — Grandis ir penktoje — LGSF.

Moterų grupėje nugalėtoju liko JSO moterų komanda, įveikusi baigmės rungtynėse buv. nugalėtoją LFLS.

ATVYKSTA ČEKŲ BOKSININKAI

Gegužės 23 d. į Lietuvą atvyksta Čekoslovakijos Brno miesto Olimpijos klubo boksininkai. Pirmąsias rungtynes čekai turės Klaipėdoje, kovos prieš KDS boksininkus.

Atvykstančiųjų tarpe yra keli Čekoslovakijos valstybinės komandos dalyviai. Manoma, kad čekai ir Kaune turės vienas rungtynes.

SUDARYTA KAUNO RINKTINĖ

Futbolo vadovybė sudarė Kauno futbolo rinktinės komandą. Iš viso yra parinkti 17 kandidatų iš šių klubų: LFLS (5), ŠŠKovo (4), ŠMSK (3), LGSF (4) ir JSO (1).

Pirmas šiais metais mūsų rinktinės pasirodymas bus gegužės 21 d. per tarp miestines Kaunas—Klaipėda rungtynes. Rungtynės bus Klaipėdoje.

LENGV. ATLETIKOS RUNGTYNĖS

Gegužės 16—17 d. d. Kaune buvo oficialiai atidarytas 1936 m. lengvosios atletikos sezonas.

Atidarymo rungtynėse dalyvavo per 150 sportininkų. Rungtynių metu yra pagerinti keli Lietuvos rekordai. Iš jų pažymėtini ilgųjų nuotolių rekordai.

KLAIPĖDOS KSS NUGALĖJO KAUNO TAURĄ 4:2 (3:2)

Gegužės 17 d. Klaipėdoje buvo eilinės Lietuvos futbolo pirmenybių rungtynės tarp Kauno Tauro ir Klaipėdos KSS. Rungtynės baigėsi 4:2 KSS naudai. Jonas A. Misiūnas

BELGŲ KARO MUZIEJUS

Estų žurnale „Södur“ aprašytas Belgijos karo muziejus Brikselio mieste, įsteigtas privačia iniciatyva dar prieš d. karą (1910 m.). Po d. karo muziejus buvo atidarytas 1923 m. Muziejus turi 4 skyrius: istorijos, technikos, bibliotekos ir archyvo. Istorijos skyriuje pavaizduota belgų kariuomenės istorija, 1714 m. pradėdant. Technikos skyriuje pažymėtini ginklų ir fortifikacijos rinkiniai. Biblioteka turi 85.000 tomų knygų, 24.000 fotografijos nuotraukų (D. karas), 12.000 žemėlapių. Muziejuje įrengti Estijos, Latvijos, Suomijos ir Lenkijos skyriai.

KINAI IRGI GINKLUOJASI

Nuolatiniai nesusipratimai tarp Tarybų Respublikų Sąjungos ir Japonijos verčia Kinų vyriausybę taip pat stiprinti savo krašto apsaugą. Kinai perka ginklus, šaudmenis ir lėktuvus Amerikos Jungtinėse Valstybėse, Anglijoje ir Čekoslovakijoje. Čekoslovakų fabrikuose gaminami šautuvai, kulkosvaidžiai, karo aviacijos lėktuvai ir motorai. Šių metų pradžioje Amerikos fabrikai gavo iš Kinų už ginklus daugiau kaip 10.000.000 dolerių. Be to, Amerikos fabrikuose daromi bombonešiai kinų karo aviacijai. Jų užsakyta 31. Lėktuvai galės lėkti iki 330 km per valandą.

AUSTRŲ KARIUOMENĖJE

Dienraščio „Deutsche Allgemeine Zeitung“ žiniomis, austrų kariuomenė bus padidinta iki 75—80.000 žmonių, o milicija iki 15—20.000 žmonių. Karo metu 19—32 metų vyrai eis į kariuomenę, 33—42 metų vyrai atliks tarnybą milicijos eilėse. Karo metu austrų kariuomenėje ir milicijoje tarnaus apie 700.000 žm.

Iki šiol austrų kariuomenė turėjo 3.000 puskarininkių. Šis skaičius vyriausybės nepatenkina. Dėl kariuomenės didinimo bus padidintas iki 8.000 ir puskarininkių kadras. Šiomet į kariuomenę bus pašaukta 40.000 žm., ateityje bus šaukiama nuo 35.000 iki 60.000 žm. kasmet. Kariuomenės išlaikymui valstybės biudžete paskirta 120.000.000 šilingų. Dabar kariuomenėje tarnauja 42.000 karių.

PRIEŠLĒKTUVINĖ APSAUGA BELGIJOJE

Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus žurnalo „Revue Internationale de la Croix Rouge“ žiniomis, prie Belgijos krašto apsaugos ministerijos įsteigtas generalinis priešlėktuvinės civilinių gyventojų apsaugos komisariatas. Šiam komisariatui pavesta rūpintis instrukcijų parengimu, tų instrukcijų vykdymo kontrole, priešlėktuvinės apsaugos pratimų priežiūra, pagaliau, apsaugos propaganda. Generalinis komisaras skiriamas karaliaus įsakymu. Kandidatą pristato ministerių kabinetas. Generalinio komisariato sudėtį ir organizaciją nustato krašto apsaugos ministeris, susitaręs su ministerių kabinetu.

VOKIEČIŲ KARO AVIACIJA

Prancūzų žurnalo „Aero“ žiniomis dabartiniu laiku vokiečių karo aviacija turi 405 naikintuvus, 825 žvalg. lėktuvus, 458 sunk. bombonešius ir 540 lengv. bombonešių, iš viso pirmojoje linijoje 2228 lėktuvus, antrojoje linijoje — 270 lėktuvų ir rezerve dar 250 lėktuvų. Be to, atsargoje laikoma 1200 — 1500 lėktuvinių motorų.

TAISYKLĖS GELEŽINKELIŲ KELEIVIAM

Vokietijoje, Sovietų žurnalo „Chimija i Oborona“ žiniomis, paskelbtos taisyklės geležinkelių keleiviams, kuriose nurodoma, kaip turi laikytis geležinkeliais keliaują ir stotyse esą keleiviai, ištikus orinio puolimo pavojui. Esančių kelyje ir įvažiuojančių į stotį traukinių keleiviai paliekami vagonuose, kol praeis pavojus. Apie pavojų pranešama telefonais ir optiniais signalais; garsinių pavojaus signalų stočių rajone neduodama. Užtemdžius stočių bei traukinių šviesą, keleiviams draudžiama žibinti lemputes, degti degtukus ar žvakes. Stotyje publika turi slėptis stoties požemiuose, rūsyse ar tuneliuose, arba arti stoties esančiose miesto priešdujinėse slėptuvėse. Neleidžiama slėptis į slėptuves, įrengtas geležinkeliečiams, nes publika trukdytų jų darbus.

TĖVŲ SPRENDIMAS

Seniai Birbilai įsitaisė radio imtuvą ir, pirmą kartą klausydami transliuojamo per radio kariuomenės pusvalandžio, kalbasi:

— Žiūrėk, tėve, mūsų Jonukas iš kariuomenės laiške rašė, kad ten kartais duoda valandas, o iš tikrųjų tik pusvalandžius ir dar tokius malonius.

— Taigi, taigi, motin, ir aš dabar matau, kad jis mums seniems rašydamas norėjo kiek pameluoti.

Mk.

KILNIOS GIMINĖS ŠUO

— O ar šitas šuo geros veislės? — pilietis klausia ryšininko. — Taip, jis kilęs iš geriausios šunų giminės ir jeigu mokėtų susikalbėti, tai su mumis ir reikalo neturėtų.

L. D.

SVARBIAUSIAS KLAUSIMAS

Arklidžių tvarkinys: „Tamsta, panele, galite manęs teirautis, ko tik norite, apie viską smulkiai papasakosiu, mat, esu šių žirgų prižiūrėtojas“.

Miesto panelė: „Gerai! Tai pasakyk man, kur gaunate tą gražią medžiagą, iš kurios gusarai siūdinasi raudonas kelnės?“

L. D.

NEPATAIKĖ

Viršila: „Ar išnaikinai kandis tomis piliulėmis, kurias tau praėjusią savaitę daviau?“

Neseniai paskirtas ūkvedys: „Ne, tamsta viršila, net penkias valandas mėčiau į kandis, bet nė kartą nepataikiau“.

L. D.

MOKYKLOJE

Mokytojas: „Pasakyk, Petriuk, koks paukštis tau labiausiai patinka?“

Petriukas: „Raplanas“, ponas mokytojau“.

M.

NAUJOKŲ RYTINIS

PASIKALBĖJIMAS

— Nesuprantu, kaip tas budėtojas gali niekad nė minutės nepamigti? Visą laiką suspėja.

— Vištos galva! Aišku, kad turi gerą „budilniką“.

PASTEBĖJO

Sanitarijos puskarininkis, apžiūrėdamas jauną kareivį, sako:

— Tamsta skundėsi, kad abi kojos skauda, o tuo tarpu tik su viena koja tešlubuoji... Mk.

MOTERIS KAREIVIŠKAI ŽIŪRINT

— Klausyk, Rope, kodėl moterys negali būti kareiviais?

— Viena, kad moterys tiksliai nežino savo amžiaus. Kol jos dar netekėjusios, tai turi 19 metų, o kai ištėka, tai turi 30 metų. Antra, kad moterys negali suvaldyti liežuvio, o tas kariuomenėj nepageidaujama.

Pr. Kvietkauskas

TO, KURIS PIRMAS PASTEBĖJO

Tvarkinys, radęs pamestą kareivinėse nuorūką, klausia čia pat stovinio jauno kareivio:

— Ar šitas papirosas tavo?

— Ne, — atsako kareivis: — papirosas jūsų, nes pirmiausias radote.

L. D.

KAIME

— Kodėl šie jauni vyrai taip grūdasi prie radio imtuvo?

— Mat, jie nekantraudami laukia prasidedančio kariuomenės pusvalandžio transliavimo.

M.

PANAŠUMAS

— Kada tik tave pamatau, visada prisimenu Norkų, — sako vienas kareivis kitam.

— Bet juk aš visiškai į jį nepanašus, — stebisi antrasis.

— Taip, taip, bet abu judu esate man skolingi po 5 litus ir neatiduodate... L. D.

JAM — IŠDAIGOS...

Lėktuvui iškilus virš debesų, pilotas meta vairuoti ir ima isteriškai juoktis.

— Kas čia per juokai? — klausia vienas keleivių, — kad taip gardžiai kvatoji?

— Kur čia nesijuoksi, — atšauna pilotas. — Įdomu, ką jie darys, kada sužinos, kad manęs beprotnamyje jau nebėra... L. D.

PAAIŠKINA

— Ar įsimylėjimas kariuomenėj nekliudo kilti kariniam pažangume? — prieš išvažiuodamas į kariuomenę klausia naujokas atsarginio.

— Taip, bet žiūrint koks bus įsimylėjimas.

— Šito nesuprantu.

— Matai, jeigu būdamas kariuomenėj pamirsi ginklus, kariško gyvenimo tvarką ir skirtąsias kariui pareigas, tai ne tik kad nekliudo, bet dar labiau skatina į pažangumą. M.

PASITEISINO

Gydytojas (į atėjusį ambulatorijon kareivį): „Tamsta tik be reikalo nusi-skundi. Aš su tokia sveikata drąsiai dalyvaučiau pasaulinių ristikų rungtynėse“.

Kareivis: „Bet, ponas gydytojau, sako, kad ir ristikai prieš rungtynes visados gydytojų būna apžiūrimi“.

Mk.

PALATOJE

Sanitaras (į du ligonius garsiai besikalbančius): „Čia juk negalima taip garsiai rėkauti, nes čia silpnų ligonių skyrius“.

Vienas iš kalbančių: „Bet, tamsta sanitare, pažiūrėk, juk jie visi miega ir nieko negirdi“.

Mk.

MISLĖS

Priešaky saulė, užpakaly apgaulė. (Pėstininko „nuvalyti“ batai).

Atėjo, pamatė, pastatė (Valandą su šautuvu už batų nevalymą).

Kakta rasuoja, kojos prakaituoja, nu-gara niežti — taip noris prisėsti (stovint šarvuotėj).

Skrido kaip vanagas — krito kaip nabagas. (Raitininkas nuo arklio).

Spiaudo prieš vėją, bėgantį paveja, stačią pertrenkia, klupsčią palenkia. (Kulka).

Al. Sic.

GUDRUS KAREIVIS

Kartą vokiečių Fridricho Didžiojo kariuomenės vienas kareivis pametė savo kardą, Netrukus, kaip tyčia, kaizeris paskelbė parą. Kareivis nenusiminė. Pasidirbo tokį pat medinį kardą ir kuo ramiausiai jautėsi.

Parado dieną buvo patikrinimai. Kada priejo minimo kareivio eilė, kaizeris jam davė tokį įsakymą: „Aš tau įsakau! Tu tuoj privalai nukirsti savo arklio galvą! Arba dėk pats savo galvą. Pasirink!...“ Kareivis išsigando. Argi kaizeris visa tai žino? Taip, jis tai žinojo. Bet kareivis staiga susigriebė. Jis nušoko nuo savo arklio, pabučiavo jį ir, pakėlęs akis į dangų, sušuko: „Dieve, prašau Tavęs, padaryk mano kardą mediniu!“

Labai nustebo visi vadai, kai kardas buvo ištrauktas.

Kareiviui už jo gudrų sumanymą buvo dovanota bausmė. S.

ŽINO...

Pulko vadas tikrina jaunųjų kareivių mokymą:

— Pasakyk man, tamsta, — kreipiasi jis į vieną kareivį, — ką daro sargybinis, kai pamato ateinančią pamainą?

— Džiaugiasi, tamsta pulkininke, — atsakė kareivis.

(Iš lenkų jūmoro)

PASKELBTAS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMAS

Seimo rinkimai visoje Lietuvoje bus birželio 9—10 d. Rinkimų įstatymas, kaip yra valstybės konstitucijos nustatyta, numato balsavimo teisę visiems, prieš balsavimą suėjusiems 24 metus amžiaus, piliečiams. Taip pat įstatymas numato ir kas neturės teisės balsuoti, būtent, nuteistieji, kurių teisės atimtos arba aprėžtos, ir t. t. Teisę būti renkami į Seimą turi visi 30 metų amžiaus piliečiai, išskyrus tuos, kurie neturi teisės balsuoti.

Rinkimų apygardos bus aštuonios. Vieną apygardą sudarys 3 apskriviai. Kandidatus į Seimą siūlys apskričių tarybos. Rinkikai balsuos ne pagal sąrašus, kaip anksčiau būdavo, bet pagal asmenis. Tuo būdu rinkikas pats galės pasirinkti sau patinkamus kandidatus. Kiekviena apygarda rinks po 6 atstovus, tuo būdu naujasis Seimas susidės tik iš 48—50 atstovų. Pagal konstituciją Seimas renkamas penkeriems metams, bet konstitucijoje yra numatyti atsitikimai, kada Seimas ir anksčiau gali savo darbą baigti.

KAUNE PASODINTAS BALTIJOS VIENYBĖS MEDIS

Gegužės 14 d. Lietuvai pagražinti draugijos centro valdyba suruošė Kaune iškilmingą Baltijos Vienybės medžio sodinimą. Baltijos Vienybės medis pasodintas Nepriklausomybės aikštėje. Medį pasodino švietimo Ministeris prof. Tonkūnas, o pašventino vyr. kariuomenės kapelionas kun. V. Mironas. Baltijos Vienybės medžio sodinimo iškilmėse dalyvavo Krašto Apsaugos Ministeris plk. inž. Dirmantas, Užsienių Reikalų Ministeris S. Lozoraitis, Latvijos pasiuntinys ir įgaliotas ministeris Seja, Estijos įgalioto ministerio pavaduotojas Malbergas, Kariuomenės Štabo Viršininkas gen. št. plk. Černius, Kauno įgulos Viršininkas gen. Adamkavičius, susisiekimo viceministeris inž. Jankevičius, Latvijos karo attaché Lietuvai plk. Kocinš, Šaulių Sąjungos Vadas plk. Saladžius, Kariuomenės Štabo skyrių ir kariuomenės įstaigų viršininkai, Kauno burmistras ats. plk. Merkys, „Lietuvos Aido“ vyr. redaktorius Vytautas Alantas-Jakševičius, o taip pat Lietuvos—Latvių Vienybės, Lietuvos—Estų Draugijos ir lietuvių, latvių ir estų bendradarbiavimo atstovai.

Švietimo Ministeris šia proga pasakytoje kalboje pabrėžė medelių sodinimą organizavusios Lietuvai pagražinti draugijos, o taip pat ir medelius visoje Lietuvoje sodinusios mūsų jaunuomenės nuopelnus. Šis darbas, be savojo krašto gražinimo, jaunuomenę iš pat mažens pratina mylėti gamtą ir savo kraštą. Šiomet visoje Lietuvoje sodintas Baltijos Vienybės medis mums primins Lietuvos, Latvijos ir Estijos tautų vienybės džiaugsmą. Kartu su gražiai augančiu šiuo medžiu kaskart vis labiau augs ir klestės trijų Baltijos tautų vienybė.

Po švietimo Ministerio žodžių, orkestras sugriežė Lietuvos, Latvijos ir Estijos himnus. Toliau Lietuvai pagražinti draugijos pirmininkas plk. Braziulevičius pakvietė aukštuosius svečius pasirašyti Baltijos Vienybės medžio sodinimo aktą, kuriame įrašyta: „Ilgai svajotoji Baltijos tautų vienybės idėja — šiandien jau tikrovėje. Tai idėjai pagerbti, 1936 m. gegužės 14 d. 16 val. 30 min. laikinojoje Lietuvos sostinėje Kaune, Nepriklausomybės aikštėje, Lietuvai pagražinti draugijos sodinamas Baltijos Vienybės medis. Teauga, testiprėja ir tešaukia ton vienybėn kiekvieną praeivį!“.

Šiose iškilmėse organizuotai dalyvavo: Kauno paštininkų šaulių būrys su orkestru, skautai, studentai ir daug Kauno visuomenės.

NAUJUOJU LĒKTUVU PARSKRIDO MŪSŲ LAKŪNAI

Gegužės 12 d. vakare, jau sutemus, Lietuvos Aero Klubo lakūnai Garolis ir Žaltauskas parskrido į Kauną naujuoju Anglijoje pirktu lėktuvu. LAK eskadrilės vado ats. majoro Garolio pasakojimu, lakūnai, pakilę iš Londono, Lietuvą manė pasiekti jau kitą dieną, tačiau kelyje sutikę daug gamtos kliūčių. Per Lamanšą skridę tik 20 metrų virš vandens,

nes aukščiau skristi trukdęs storas miglų sluoksnius. Iš Berlyno aerodromo laiku išskristi taip pat negalėjo, nes tirštos miglos buvusios ir Dancigo apylinkėse.

Gegužės 12 d. mūsų lakūnai pagaliau pakilę iš Berlyno aerodromo, o apie 14 val. 20 min. buvę jau Stolpo aerodrome. Iš ten išskridę apie 1 val. 35 min. Ir ši kelionės dalis buvusi nelengva. Miglos buvo dar vis nesumažėjusios, todėl tekę kilti virš debesų ir skristi dideliame aukštyje. Aplenkę lenkų pamarį, lakūnai nusileido Karaliaučiuje. Čia paėmę degamosios medžiagos ir 19 val. 30 m. išskridę į Kauną. Pasiekus Kybartus jau sutemę, todėl iki Kauno mūsų lakūnai skridę jau tamsumoje.

Laimingai grįžusius lakūnus su ovacijomis sutiko LAK pirmininkas prof. Žemaitis, lakūnai, sklandytojai ir svečiai.

VIENINGAS LIETUVOS VISUOMENĖS PROTESTAS PRIŠ LENKŲ SMURTĄ

Gegužės 11 d. Kaune, „Pažangos“ rūmuose, įvyko susirinkimas, kuriame buvo pareikštas vieningas visos Lietuvos organizuotos visuomenės protestas prieš lenkų smurto veiksmus, nukreiptus prieš okupuotos Lietuvos dalies lietuvius. Susirinkime kalbėjo visų pakraipų žinomi mūsų visuomenės atstovai: V. Sidzikauskas, dr. A. Juška, dr. Pr. Dielininkaitis, V. Rastenis, J. Vileišis, prof. L. Vailionis. Pirmininkavo, taip pat ir kalbėjo, prof. K. Pakštas. Kalbėtojai plačiai nušvietė okupuotųjų lietuvių būklę, nuolatines lenkų daromas skriaudas ir neteisības.

Pirmiausia kalbėjo Lietuvos Vakarų Sąjungos pirmininkas V. Sidzikauskas. Kalbėtojas pabrėžė, kad mes negalime būti abejingais ir pasyviais, kai lietuvių tautos valstybinio, religinio, politinio ir kultūrinio gyvenimo lopšyje, Vilniuje, ir jį supančiame plote Lenkijos valdžios įstaigos pradėjo negailestingai naikinti visa tai, kas ten gyvenančių lietuvių sunkiai buvo sukurta. Be jokios priežasties ir teisinio pagrindo naikinamos lietuvių kultūrinės įstaigos, masiniai uždarinėjamos lietuviškos mokyklos, draugijos, skaityklos ir net ekonominės organizacijos. Smurtu varoma iš bažnyčios lietuvių kalba, suimami ir tremiami lietuviai inteligentai.

Lenkai saką, kad mes, reaguodami į visus šiuos dalykus, kišamės į Lenkijos vidaus reikalus. Tuo tarpu patys lenkai, užstodami tariamai skriaudžiamus lenkus Lietuvoje ir kitose valstybėse, mėgsta tatai pagrįsti prigimties ir net kraujo teise, nežinančia nei politinių sienų, nei sutarčių straipsnių, nei įstatymų paragrafų. Tai tik skraistė pridengti visai aiškias politines tendencijas, kurių pagrinde glūdi smurtas.

Valstybinė Vilniaus srities nepriklausomybė buvo išspręsta nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo aktu, paskelbtu Vilniuje 1918 m. vasario 16 d. Taikos sutartimi, pasirašyta Maskvoje 1920 m. liepos 12 d. su ta valstybe, kuriai pagal Lietuvos-Lenkijos valstybės padalinimo aktus priklausė suvereninės teisės į buvusios Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės žemes, aukščiau paminėtas faktas yra teisiniai sankcionuotas. Pagaliau Lietuvos teisę į Vilnių pripažinusi ir pati Lenkija, tiek priimdama Tautų Sąjungos Tarybos 1920 m. rugsėjo 20 d. rezoliuciją, tiek pasirašydama su Lietuva Suvalkų sutartį. Be to, Tautų Sąjungos Taryba ir Tarpautinio Teisingumo Tribunolas Hagoje pripažino, kad teritorinis ginčas nėra išspręstas. Taigi, jokių aktų ir jokių veiksmu Lietuva savo teisių į Vilnių ir jo žemes neišsižadėjo, todėl lietuvių visuomenės susirūpinimas Vilnijos lietuvių būkle — jokių būdu nėra kišimasis į Lenkijos vidaus reikalus. Tai šventa pareiga organizuotai tarti pasmerkimo ir protesto žodį.

V. Sidzikauskas savo turiningą kalbą baigė žodžiais Vilniaus krašto lietuviams: „Nepaisydami visų likimo smūgių, būkite valingi, drausmingi ir ištvermingi! Visa lietuvių tauta su jumis!“

Vilniui vaduoti Sąjungos centro komiteto pirmininkas dr. A. Juška nurodė, kad Vilniaus krašto lietuviai dabar gyvena laikus, kurie primena tamsiausią praejusio amžiaus antrosios pusės laikotarpį. Motinos, norėdamos savo vaikus išmokyti lietuviškai skaityti, vėl turinčios juos sodinti prie ratelio, kaip ir Rimšos mokykloje. Lietuviams neleidžiama vietoje daugiau išsispausdinti knygų ir laikraščių, o iš mūsų atsigabenti neturi teisės. Darydami tai slaptai — rizikuoja savo laisve ir net gyvybe. Prieš teisę ir istoriją išviešpatavę svetimoje žemėje, lenkai šeimininkauja kaip namie blogiau už rusų ir jo garsiuosius atstovus, Muravjovą ir kitus. Varydami baisaus smurto politiką, lenkai mėgina tei-

sintis tariamąją lenkų priespauda ir persekiojimais Lietuvoje. Tuo tarpu pas mus valia lenkiškai galvoti, melstis, kalbėti ir šviestis bei organizuoti daugiau, negu reikia. Aukštesniųjų mokyklų lenkai Lietuvoje turi daugiau, negu kad susiranda joms mokinių. Lenkų spaudoje pas mus dar gali viešai pasireikšti net mums gerai pažįstama peoviakų dvasia.

Dr. P. Dielininkaitis savo kalboje nurodė paskučiausiojo laiko lenkų smurto pavyzdžius. Nuo 1935 m. lapkričio mėn. uždaryta 86 šv. Kazimiero dr-jos skyriai. 12 tos draugijos skyrių pirmininkų ištremta į tolimesnes nelietuvių gyvenamas vietas. Sistematingai likviduojamos „Ryto“ draugijos skaityklos, atstatyta 18 knygynų vedėjų. Iš lietuviškiausių parapijų iškeliami seniai ten išbuvę kunigai. Adučiškyje mergaitės buvo sumuštos už tai, kad procesijoje nešė altorelius, pasipušusios lietuviškais tautiniais rūbais...

V. Rastenis pažymėjo, kad lenkai savo smurto veiksmais nori mus išprovokuoti, kad turėtų medžiagos tolimesniam Lietuvos kaltinimui pasaulio akyse. Reikia įtempti visas turimas pajėgas ir išnaudoti mums prieinamas priemones, per kurias mūsų balsas pasiektų daugiau pasaulinės spaudos skilčių. Šviesos faktų Lietuva ne tik nebijanti, bet ir pageidaujanti.

J. Vileišis nurodė, kad Lenkijoje net advokatams draudžiama ginti lietuvius. Nepriklausoma Lenkija visai pamiršusi, dėl ko ji pati anksčiau kovojo ir ką jai iškovoti padėjo lietuviai.

Prof. L. Vailionis pareiškė, kad lietuvių: Bakšio, seržanto Bakanausko, mok. J. Bloznelio, Šimkūno, Kibarto, senelių — J. Šučikausko ir Mikelinio nekaltai pralietas kraujas liudija ir liudys apie lenkų valdžios Vilniaus kraštui taikomus Muravjovo-koriko metodus. Visų lenkų žiaurumų ir smurto akivaizdoje mūsų tauta šaukiama prie rimties, kurioje bręsta ryžtumas, ištvermė, vieningumas ir jėga.

Po paskutinio kalbėtojo, prof. K. Pakšto, kalbos vienas balsiai buvo priimta rezoliucija, kuria buvo konstatuojama, kad Vilniaus krašto lietuviams lenkų taikomas smurtas prašoka žiauriausią Rusijos carų priespaudą, melagingai klaidina pasaulio opinią lenkų propagandos ofensyvai prieš Lietuvą. Lenkų smurto žygių akivaizdoje susirinkusieji giliausiu pasipiktinimu pareiškia protestą prieš lenkų valdžios Vilniaus krašte varomą lietuviybės persekiojimą, užtikrindami savo nukentėjusiems tautiečiams brolišką užuojautą ir morališką paramą. Taip pat kviečiama Lietuvos visuomenė nepasiduoti provokacijoms, raginančioms atsilyginti Lietuvos lenkams tokiais pat būdais, nes jie lietuvių tautai per daug negarbingi. Rezoliucijoje prašoma Lietuvos vyriausybę nedelsiant imtis visų jos dispozicijoje esamų ir tarptautinėmis sutartimis numatytų priemonių apsaugoti Vilniaus krašto lietuvių teises nuo lenkų smurto.

Protestuodami prieš lenkų valdžios nukreiptą Vilniaus lietuviams taikomą politiką ir jos padarinius, susirinkusieji pabrėžia, kad jiems yra visiškai svetimas noras žadinti tautų neapykantos jausmą ir kad jie sveikins Lietuvos ir Lenkijos santykių sunormavimą, pagrįstą teise ir abišale pagarba.

PERTVARKOMA LENKŲ KARIUOMENĖS VYR. VADOVYBĖ

Lenkijos prezidentas išleido dekretą, kuriuo naujai pertvarkoma vyriausioji lenkų kariuomenės vadovybė. Tame dekrete, tarp kitko, sakoma, kad taikos metu vyriausiojo kariuomenės vado pareigas vykdo valstybės prezidentas. Disciplinarinius nuostatus ir nuostatus, liečiančius sustiprintas sritis, karo uostus ir t.t., reguliuoja dekretais valstybės prezidentas. Tuos dekretus pasirašys ir karo ministeris. Karininkų pakėlimus taip pat vykdytų valstybės prezidentas, karo ministeriui pasiūlius ir sutikus vyriausiajam kariuomenės inspektoriumi. Kilus karui, vyriausiojo kariuomenės vado pareigas eis vyr. kariuomenės inspektorius, kurio žinioje bus vyr. kariuomenės inspektoratas, inspektoriai ir vyriausiasis štabas. Dekretu taip pat pertvarkomas ligšiolinis krašto apgynimo komitetas, kuris dabar vadinsis — „respublikai ginti komitetas“. Komitetui pirmininkaus valstybės prezidentas, o jį pavaduos vyriausiasis kariuomenės inspektorius, o ne, kaip iki šiol buvo, ministeris pirmininkas. Į tą komitetą įeis: ministeris pirmininkas, vidaus reikalų, užsienių reikalų, karo, finansų ir prekyb. ministrai. Be to, į komitetą, be balso, įeis vyriausiojo štabo viršininkas, kariuomenės administracijos viršininkas ir vyriausiojo štabo viršininko pavaduotojas.

Kariuomenės leidiniai

KARO ARCHYVAS. VII tomas. Redagavo plk. ltn. V. Steponaitis. Kar. št. Spaudos ir švietimo Skyriaus leidinys. 1936 m. 402 pusl.

Paskiausiai sulaukėme ir septintojo „Karo Archyvo“ tomo. Besidomį mūsų karine istorija šiame storame tome ras nemaža įdomios medžiagos tiek iš gilesnės mūsų senovės, tiek ir iš vėlesnių laikų. Z. Ivinskis 5—50 pusl. aprašinėja Saulės - Šiaulių kautynes 1236 m. ir jų reikšmę, P. Šležas 51—71 pusl. šventosios kautynes. 1831 m. sukilimą Kaune aprašinėja mjr. A. Ružancovas, naudodamasis Kauno archyvuose ir kitur randama medžiaga (73—100 pusl.). Toliau užrašyti du trumpučiai atsiminimai iš 1863—1864 m. sukilimo Lietuvoje.

Plačių rašinių randame iš vokiečių okupacijos Lietuvoje. 143—219 pusl. M. Urbšienė aprašinėja vokiečių karo spaudą Lietuvoj, kada ją buvo okupavę, ir aplamai vokiečių spaudą, rašiusią Lietuvos ateities reikalais. Iš šio rašinio aiškiai matyti vokiečių planai visiškai užgrobti Lietuvą ir ją kolonizuoti vokiečiais. Taip pat ir Latviją su Estija. Apžvalga dar nebaigta ir bus tęsiama VIII t. St. Ličkūnas aprašinėja 1915—1918 m. vokiečių okupacijos karo teismus Mažeikiuose, kurie keliasdešimt nekaltų lietuvių sušaudė. Įdėtas ir a. a. kpt. V. Jonuškos dienoraštis iš did. karo ir vokiečių okupacijos laikų (226—299 pusl.). Mjr. S. Narušis plačiai aprašinėja savo atsiminimus iš didžiojo karo Kidulių — Kaimelio apylinkėje (300—322 pusl.).

Iš nepriklausomybės karų rašo ats. gen. Tamašauskas „Mano tarnyba pirmame pėst. pulke“ (323—361 pusl.), Petras Mažylis „1918—1919 metai Žagarės apylinkėje“ (362—372 pusl.), K. Gutauskas ir J. Rutkauskas aprašinėja savo savanoriškus atsiminimus iš 1919—1920 m. nepriklausomybės kovų.

MŪSŲ ŽINYNAS XXX t. Nr. 133. 1936 m. Balandis. Red. plk. ltn. A. Šimkus.

Turinys: Plk. ltn. Jasulaitis „Trumpųjų bazių metodas ir jo panaudojimas“, gen. št. plk. Musteikis „Poligono belaukiant“, av. mjr. Motuzas „Malūnsparnių naudojimas karo tikslams“, kav. mjr. Ugianskis „Kavalerijos istorijos bruožai“, kpt. Motukas „Auto transporto priešdujinė apsauga“, J. Melys „Karo geologijos metmenys“, plk. ltn. Jakštas „Visuotinė karo prievolė Lenkijoje“, J. T. „Jaunimo karinis rengimas kitose valstybėse“, gen. št. plk. ltn. Šova „Italijos ūkiškasis bei karinis pasirėngimas“. Kitų valstybių kariuomenės, kritika ir bibliografija.

Naujieji leidiniai

Victor Hugo. VARGDIENIAI II ir III tomas. Iš prancūzų kalbos II-ji t. vertė Vikt. Kamantauskas, III-ji — Pranas Povilaitis. „Sakalo“ b-vės leidinys. 215 ir 315 psl. Kaina II t. Lt. 2,50, o III-jo Lt. 3.—. Kaunas, 1936 m.

Šio garsaus romano II tome aprašoma, kaip Žanas Valžanas išgelbėdamas jūrininko gyvybę pabėga iš galerų. Suranda našlaitę Kozetę ir slapstosi su ja nuo policijos apsigyvendamas moterų vienuolyne sodininku. III-me tome — iš daugelio veikėjų tarpo kelia, ryškina ir padaro šio tomo vyriausiu Marių. Marijus, idealistas jaunuolis, susitinka su Žanu Valžanu ir Kozete nežinodamas, kas jie. Pagaliau beprotiškai įsimyli 15 metų Kozetę.

Toje fabuloje, su daugybe jo variantų, sukrautas visas realistiškai sociališko romantizmo imantrumas. Autorius stebina gebėjimu suregistruoti tiek gyvenimo niuansų, išgyvenimų į juos. Dialoguose ir veiksmuose to nematyti: prašmatniai kalba ir išmintingas veiksmuose tiek karys, tiek smuklininkas, tiek plėšikas, tačiau kiekvieno veikėjo jautriausioji pusė, jo sielos virpėjimas pagautas neabejotiniu tikrumu.

Hugo netempia už siūlo vyriausio veikėjo Žano Valžano. Vaizduoja daug visokių personažų simetriškuose nukripimuose. Lyg nori atimti iš jo vyriausio veikėjo teises, pastatyti jo vieton Marių ar kitą. Bet Žano Valžano asmenybė visur iškyla. Pasirodžiusiame vargingame nepažįstamame personaže skaitytojas tuoj atspėja Žaną Valžaną iš jo masyvios kūno konstrukcijos, gerumo ir sumanumo. Žane Valžane įkūnyta kas Paryžiaus liaudy yra geriausio. Pabrėžtina, kad pavaizduotas klasių ir pažiūrų susidūrimas neveikia skaitytojo kiršinančiai, tik nuteikia humaniškai.

Iš pasireiškusių rašytojo ypatumų įdomiausi bus prašmatniais posakiais įvedimas, kitur pateisinimas veikėjų veiksmų

bei apkalbėjimas įvairių reiškinių. Tačiau mintys nevirsta uždaru galvoju, kūriasi sultingu žydinčiu vaizdu.

T. Adomonis

E. Raspė. MINGAUZENO NUOTYKIAI. Vertė Jn. Norkus. „Spaudos Fondas“. 1936 m. balandžio 1 d. 82 psl. Kaina Lt. 1,50.

„Mingauzeno nuotykių“ knygelė — balandžio 1 d. apsakymėliai vaikams. Įdomūs fantastingumu ir reikšmingi lavinti vaikų vaizduotę. Baronas Mingauzenas, „teisingiausias žmogus pasaulyje“, pasakoja įvairius savo žygdarbius. Jis lėkęs ant patrankos sviedinio išvalgyti turkų stovyklą, išvalgęs, peršokęs ant turkų patrankos sviedinio ir grįžęs su žiniomis atgal. Buvęs ir mėnulyje, gyvenęs saloje iš olandiško sūrio, kurioje visi vandens pienu tēkėjo, draugavęs su salos gyventojais — trikojais žmonėmis. Narsusis Mingauzenas pasakoja apie imtynes su lokiu, kurio letenas savo rankomis taip suspaudęs, jog tas net staugė iš skausmo, o žinodamas, kad paleidus jį, pats sudraskytas būsiąs, laikė jį tris dienas ir tris naktis, kolei tas miręs iš bado...

KELIONĖ SAULĖS PARNEŠTI. Fantastinė pasaka. Pigušis vaikų knygynėlis. 2 nr. Kaunas, 1936 m. 24 psl. Kaina 50 ct.

Mažojo skaitytojo amžius — pasakų amžius. Pradedant mamos pasakomis šeimoje, vaikas domisi pasakų pasauliu net iki aukštesniosios mokyklos, kada, keičiantis fiziškosioms ir psichiškosioms savybėms, pradedama mėgti nuotykių literatūra. Pasakos, neminint eilėraščių, yra mėgiamiausias vaikų žanras. Jose mažasis skaitytojas randa sau džiaugsmo ir pasitenkinimo, pasakų mintimis gyvena. Todėl atskirų pasakų bei jų rinkinių autoriams iškyla svarbus uždavinys patenkinti ne tik vaikų įdomaus pasiskaitymo norą, bet kartu su pasakos idėja vesti juos sielos tobulinimo keliais, t. y. auklėti.

Šios pasakos pagrindinė idėja vykusi — du vaikučiai — Algiukas ir Romutė, norėdami padėti sunkiai sergančiai mamytei, išsina parnešti saulės, kuri, anot gydytojo, mamą išgelbėsianti; tas jiems po ilgų nuotykių pavyksta — ir motina pasveiksta. Motyvas gražus ir tinkamas. Be to, jį lydi eilė vaikų gerų darbų, kurių padedami jie pasiekia savo tikslą. Gražių artimo meilės pavyzdžių pasakoje yra daug.

AKADEMIKAS. Eina du kartu per mėnesį. Leidžia korp! Neo-Lithuania. Nr. 7—8 (63—64).

Šiame numery „Akademikas“ deda šiomet jau antrąjį kariško turinio straipsnį „Kariškoji mintis universitete“, D. Stankūno. Straipsnis, parašytas krašto saugumo paskaitų universitete proga, duoda trumpą apžvalgę dabartinės pasaulio politikos būklės ir ilgiau panagrinėja kariško darbo galimumus universitete. Tarp kita ko, iškelia būtiną reikalą nuolatinės karo katedros, kuri būtų privaloma visiems universiteto klausytojams, ypatingai humanitaroms ir teisininkams bei ekonomistams. Pirmiesiems, kaip būsimiems jaunosios kartos auklėtojams, antriesiems, — kaip administratoriams ir viešojo gyvenimo tvarkytojams. Be to, reikalas svarbus tuo, kad šios studentų grupės mažiausiai turi progos susidurti su karinio rengimo klausimais bei, apskritai, kariškoms žinybomis.

Straipsnio pabaigoje siūloma šalia vykstančių krašto saugumo paskaitų studijuoti ir atitinkamą karišką literatūrą.

Nors straipsnis kalba tik apie universiteto karišką darbą, tačiau iškeltos mintys lygiai nusako ir visų aukštųjų mokyklų karinio rengimo būtinumą.

Redakcijos atsakymai

Vyr. pusk. J. M. 1. Su tokiu mokslo cenzu dar negalėtumėte įstoti į Karo Mokyklą. 2. Apie uniformos pakeitimą dar nieko nežinome. 3. Tais reikalais sekite redakcijos atsakymus. Apie tai bus kitiems atsakyta. 4. Lenkų statutų galėtų gauti per „Stellos“ knygyną Kaune, Laisvės al. Nr. 32.

J. L. Į Tamstos klausimus atsakome: 1) Dabar veikia drabužių aprašymas ir uniformai dėvėti taisyklės, paskelbtos 1934 m. įsakyme kariuomenei Nr. 19. Čia aiškiai kalbama apie karininkų lauko apsiaustą ir apie karininkų kasdienį apsiaustą ir nieko neminima apie liktinių puskarininkių apsiaustą. Todėl reikia priėti išvados, jog apsiaustas liktiniams puskarininkiams nepriklauso. Vasaros metu apsiaugoti nuo lietaus tenka miline.

2) Tas pat ir dėl kaliošų: reikia vadovautis ne senu, jau daugumoje ne beveikiančių 1931 m. įsak. kar. Nr. 6, bet

1934 m. įsak. kar. Nr. 19, kuriame pasakyta (punktas 34): „kaliošai galima nešioti tik prie štibletų, o aviacijos korpo karininkams ir liktiniams puskarininkiams — lakūnams — prie pusbačių“. Iš čia aiški išvada: kaliošus prie pusbačių gali nešioti tik liktiniai puskarininkiai—lakūnai, o visi kiti liktiniai puskarininkiai kaliošų nešioti negali, nes pusbačiai jiems nepriklauso, o kad jiems juos leidžiama nešioti prie štibletų, niekur to įsakyme nepažymėta.

3) Bendra taisyklė: pistolietas viešai nešiojamas tik tarnybos reikalais, o išieginėje uniformoje — tik šaltas ginklas: durtuvas arba kardas, — kas kam priklauso (rikuotės kareiviams, liktiniams puskarininkiams ir visiems tiems, kuriems tabeliais ginklas yra nustatytas). Todėl policijos žandarai visai teisėtai reikalauja iš liktinių puskarininkių, kad jie išieginėje uniformoje būtų su durtuvais arba kardais (kas kam priklauso). Ir visai neteisėtus jų reikalavimus (jei tokių pasitaiko), kad liktiniai puskarininkiai viešai nešiotų pistolietą, nes pistolietas prie išieginės uniformos nenešiojamas, o kitais atvejais — tik tarnybos reikalais.

4) Žiūrėk, Tamsta, 1935 m. „Kario“ Nr. 30, straipsnį „Liktinių puskarininkių pensijos“, kuriame pasakyta: „Laikas, išstarnautas ligi 1935 m. liepos m. 1 d. kareivio laipsnyje neliktinio sąlygomis, įskaitomas liktiniams puskarininkiams į pensijos išstarnavimo laiką be įmokėjimų pensijų fondui“.

5) Liktinis puskarininkis civilinius drabužius gali dėvėti tik už savo rajono ribų, arba, kad ir savo rajone, bet ne tarnyboje. Todėl būdamas civiliniais drabužiais liktinis puskarininkis jokio įsakymo duoti kareiviams negali. Tik savo tiesioginiams valdiniam, kurie jį pažįsta, jis gali paliepti ir civiliniais drabužiais apsirengęs, ir tokie paliepimai turi būti vykdomi.

6) Kiekvienas karys, nors ir turėdamas dalies vado leidimą bendradarbiauti laikraščiuose, vis vien kiekvieną parašytą straipsnį turi parodyti savo tiesioginiam viršininkui.

7) Į klausimą — ar gali liktinis puskarininkis vakariniame patikrinime dalyvauti su ilgom kelnėmis ir štibletais, jei pats patikrinimo nedaro, o tik jame dalyvauja, — turime paaiškinti, jog tatau priklauso nuo dalies vado, nes tai yra dalies vidaus susitvarkymo reikalas.

8) Sprendžiant klausimą griežtai formaliai, atrodo, jog liktinis puskarininkis gali turėti tik tokį ginklą, kuris jam iš valdžios priklauso. Todėl, kam valdžios pistolietas nepriklauso, tai tasai neturėtų teisės įsigyti ir savąjį. Tačiau, sprendžiant klausimą praktiškai, reikia priėti išvados, jog kiekvienas liktinis puskarininkis galėtų gauti savo dalies vado leidimą įsigyti nuosavą pistolietą ir su tuo leidimu, bendra tvarka, galėtų gauti leidimą iš apskrities viršininko.

Jaun. pusk. Buividui Mečiui. Veikiančiomis mūsų uniformos taisyklėmis vasarinis apsiaustas liktiniams puskarininkiams nenustatytas. Pripažįstame, kad vasaros metu liktiniams puskarininkiams turėti apsiaustas būtų labai pravartu. Tik šį klausimą kelti gal tiksliau būtų ne spaudoje, bet oficialiai — komandos keliu, kad raštas pasiektų vyresnybę. Todėl Tamstos straipsnio „Ar reikalingi liktiniams puskarininkiams vasariniai apsiaustai“ į „Kari“ nedėsime.

Galvosūkių Nr. 18 sprendimas

VAIKAS. Vairas. Kairas. Karas. KARYS.

Gerai išsprendė: 1) M. Butkaitė, 2) virš. J. Sinkevičius, 3) v. p. A. Grigalavičius, 4) v. p. Gelžinis, 5) v. p. Pr. Sitavičius, 6) v. p. B. Palskys, 7) v. p. Tamulevičius, 8) v. p. A. Grinius, 9) v. p. M. Antaniškis, 10) j. p. V. Dakteris, 11) j. p. A. Liekis, 12) eil. A. Vileišis, 13) j. k. Ed. Raukšta, 14) civ. tarn. Karpavičius, 15) G. Rasimas, 16) M. Gudiničius, 17) M. Ragina, 18) Skryvelis.

Galvosūkis Nr. 20

(Vert. 1 tšk.)

$$(A-B) + (C-D) + (E-F) + (G-I) + (K-L) + (M-N) + (O-P) + (R-S) = X.$$

A — šilimos šaltinis, B — etijopų titulas;
C — žemės paviršiaus dalis, D — rytą gaunama;
E — Europos gyventojas, F — šarvuočių dalis; G — signalo instrumentas, I — moters vardas; K — dvasininkas, L — žuvis kūno dalis; M — saugojama valstybės vieta, N — Europos upė; O — pinigai, P — paukštis; R — chemikalas, S — medžiaga, X = ginklas.

Juozas Lebionka

1936 m. BIRŽELIO MĖN. 27 d. — LIEPOS MĖN. 1 d.

KAUNE ĮVYKS

ŽEMĖS ŪKIO IR PRAMONĖS PARODA

Kelionė gele-
žinkeliais žy-
miai papiginta

Biliety kainos: Kauno gyventojams vienkartiniai 1,50 lt.
Provencijos gyventojams 1 lt. Kareiviams uniformoj 50 ct.

Susirūpink savo laivyno steigimui ir užsiprenumeruok žurnalą „Jūra“

„JŪRA“ nagrinėja laivininkystės, žvejybos, jūrų pre-
kybos, pajūrio gynimo ir kitus opiuosius
mūsų jūrinius klausimus, glaudžiai susijū-
sius su tautinio laivyno organizavimo darbu

„JŪRA“ duoda v. aprašymų ir dailiosios literatūros
dalykų iš jūros ir pajūrio gyvenimo, todėl
ji yra domi visų sluoksnių skaitytojams

„JŪRA“ leidžia Lietuvos Jūrininkų Sąjunga Klai-
pėdoje, padedant Liet. Moterų Tautiniam
Laivynui Remti Sąjungai

„JŪROJE“ bendradarbiauja kvalifikuoti, baigę užsie-
niuose specialius jūrininkystės mokslus,
prekybos bei karo laivynų karininkai ir
žinomi publicistai bei žurnalistai — Žur-
nalistų Sąjungos nariai

„JŪRA“ savo skaitytojams — prenumeratoriams
paskyrė įdomias ir originalias premijas —
6 jūrų keliones: į Londoną, Antverpeną ir
Stockholmą. Kelionės bus paskirstytos tarp
skaitytojų, kurie užsiprenumeruos žurnalą
ir iki birželio 15 d. prisiųs prenumeratos
pinigus — 5 litus

Todėl prenumeruokite ir remkite Liet. jūrininkystės ir pa-
jūrio gyvenimo gausiai paveiksluotą mėnesinį žurnalą
„JŪRA“, nes tuo būdu paremsite savo laivyno organizavimo darbą

**REMTI TAUTINĮ LAIVYNĄ — REIŠKIA
KURTI GERESNĘ LIETUVOS ATEITĮ!**

„Jūros“ adresas: Klaipėda, Žiemos Uostas 8 Nr.

*Geriausią skonį savo šilko
gaminių naujienomis pa-
tenkins šilko ir vilnos pra-
monės fabrikas*

KAUNO AUDINIAI

*Pavasario sezonui reikalau-
kite įvairiaspalvės ir įvai-
riaraštės šilko medžiagos.*

o

*Kreipkite dėmesį į medžiagos
kraštuose aukso raidėmis
spausdintą užrašą:*

Fabriko KAUNO AUDINIAI gaminys

VALSTYBĖS DRAUDIMO ĮSTAIGA

(Kaunas, Mickevičiaus g. vė Nr. 5. Telef. 5-95 ir 25-77)

patogiomis sąlygomis draudžia:

Žmogaus gyvybę — mirties atsit. arba išgyv.
opdrosių kapitalą tik-lu: seimai oprupinui, rentai naš-
lei arba suu pensijai, pa-ogai, vaikų mckslui ir t. t.

Gyvybės pólissas — tikia parama seimai.

Nuo ugnies — trobesius, gyvulius pašarą, ja-
vus ir kitokį kilncjamąjį turtą.

Nuo kritimo — gyvulius.

APDRAUDĖJAI DALYVAUJA PĖCNE.

Apie sąlygas galima sužinoti pas vietos agentus visuose miestuose, miesteliuose ir valsčiuose.